

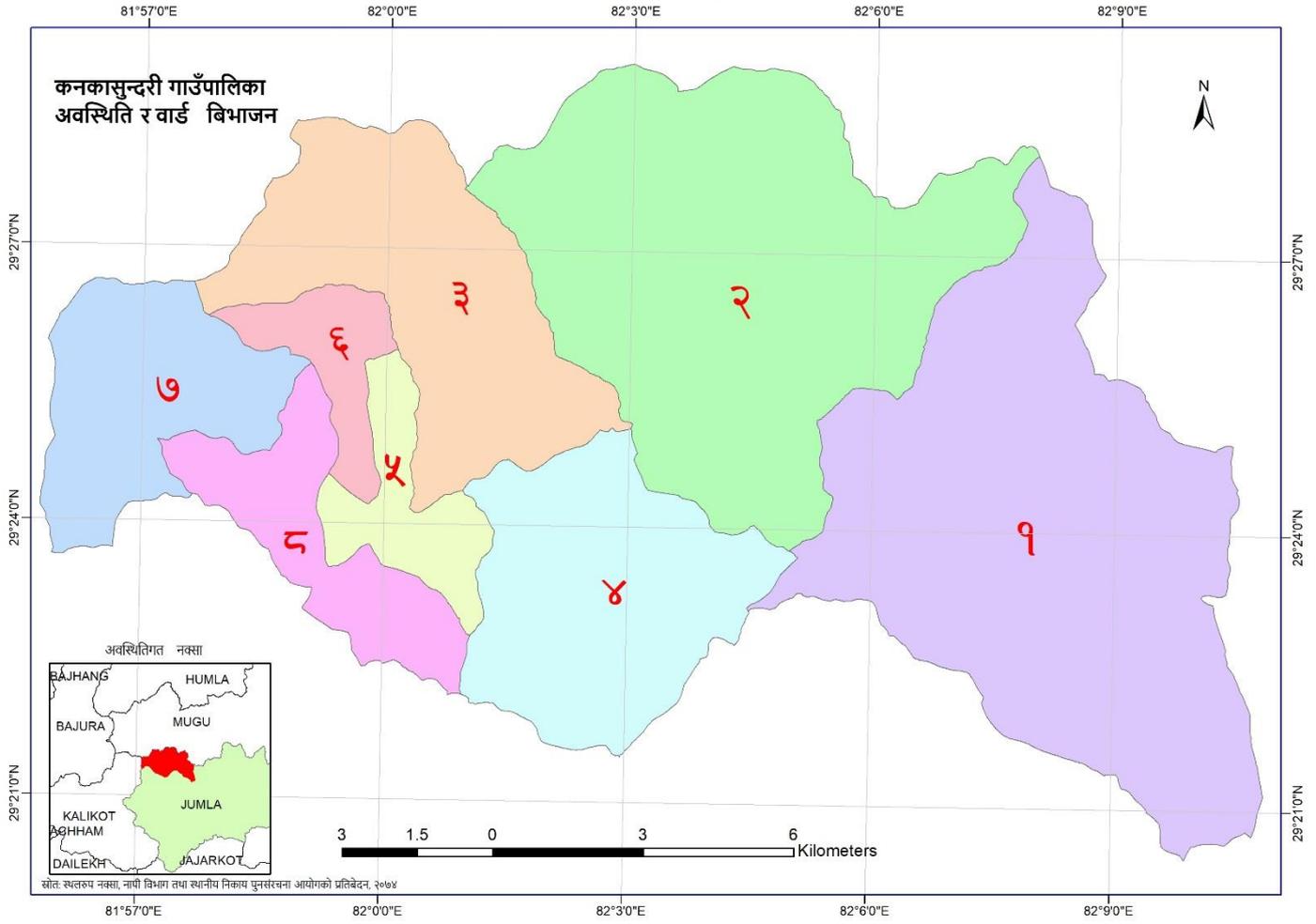
गाउँ वस्तुगत विवरण २०७५

कनकासुन्दरी गाउँपालिका
जुम्ला, कर्णाली प्रदेश
२०७५ असार

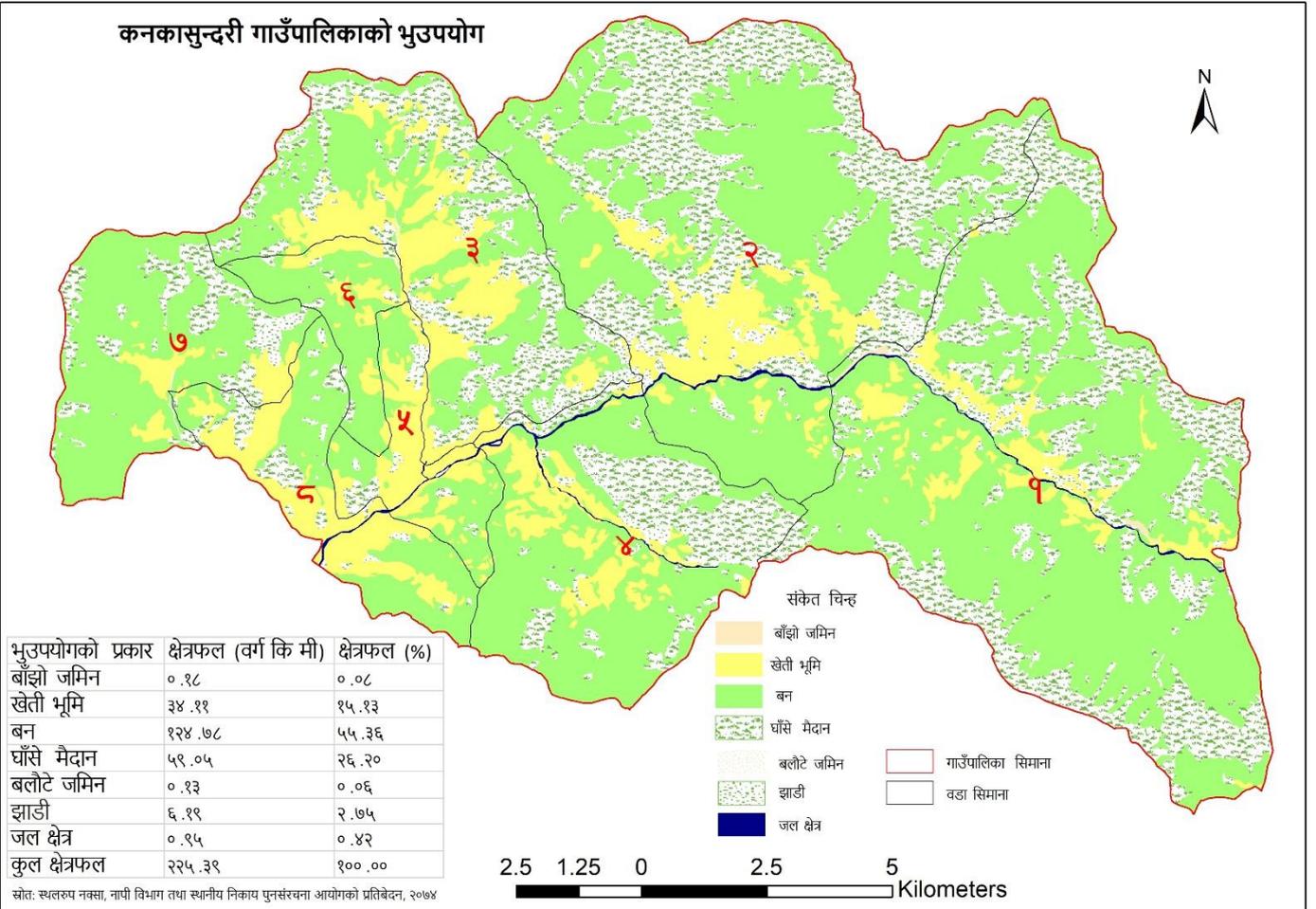
दस्तावेज	गाउँ वस्तुगत विवरण (Village Profile Document)
प्रकाशक	कनकासुन्दरी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
सर्वाधिकार	प्रकाशकमा
प्राविधिक सहयोग	<p>सामुदायिक विकास कार्यक्रम Community Development Programme (CDP)</p> <p>सम्पर्क ठेगाना: विश्व खाद्य कार्यक्रम (डब्लु एफ पी) पो व.नं. १०७, चाकुपाट, ललितपुर सम्पर्क : +९७७ ०१-५२६०६०७/५२६०६९३ Website: www.wfp.org</p>
मिति	२०७५ जेष्ठ
वेबसाइट	http://www.kankasundarimun.gov.np/

प्रदेश, जिल्ला र गाउँपालिका छुट्टिने नक्सा

भूउपयोगको नक्सा

कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको भूउपयोग

कनकासुन्दरी गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय गोठिज्यूला, जुम्ला कर्णाली प्रदेश

नमूना प्रकाशकीय

स्थानीय सरकारका रूपमा गाउँपालिकाले नेपालको संविधान र तत्सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था बमोजिम सेवा प्रवाह तथा विकास निर्माण मार्फत जन आकांक्षा सम्बोधनको ऐतिहासिक जिम्मेवारी नव निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूमा रहेको छ । संघीय शासन व्यवस्थाको रूपमा स्थानीय तह, प्रदेश र संघ माभू समन्वय, सहकार्य र सह अस्थित्वको सिद्धान्तका आधारमा शासन संचालनको अपेक्षा गरीए जस्तै स्थानीयस्तरमा पनि राजनीतिक दल, विषयगत निकाय, समुदायमा आधारित संस्था, स्थानीय समुदाय, नीजि क्षेत्र र विकास साभेदार तथा गैसससंगको निकटतम सहकार्य र समन्वयबाट अपेक्षित परिवर्तन सुनिश्चित हुने विश्वास गर्न सकिन्छ । स्थानीय सरकार संचालनको बलियो आधार तयार गरी सेवा प्रवाह र विकास निर्माण प्रभावकारी गराउन गाउँपालिकाको समग्र पक्षको क्षेत्रगत तथा खण्डिकृत तथ्यांक खुल्ने गरी वस्तुगत विवरण वा पार्श्वचित्र तयार गर्नु अत्यन्त महत्वपूर्ण कार्य हो । यहि कुरालाई नेपाल सरकारले नीतिगत निर्णय र मार्गदर्शनका आधारमा सचेत समेत गराएको छ । गाउँ विकासको विद्यमान स्थितिको विश्लेषण गरी गाउँ विकासको प्रयासलाई दिशानिर्देश गर्न एकीकृत, आवधिक तथा वार्षिक गाउँ विकास योजना तर्जुमा, योजनाको नतिजामूलक अनुगमन तथा गाउँ विकासका प्रयासहरूको प्रभावको लेखाजोखा गर्न गाउँ वस्तुगत विवरण तयारी तथा अद्यावधिक गर्नु जरुरी रहेको छ ।

गाउँपालिकाको समग्र नेतृत्व, विषयगत कार्यलय तथा गाउँ विकासका समग्र सरोकारवालाको सहयोग तथा सहकार्य र सामुदायिक विकास कार्यक्रम/विश्व खाद्य कार्यक्रमको प्राविधिक सहयोगमा कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको गाउँ वस्तुगत विवरण (Village Profile) तयार गरिएको छ । यस वस्तुगत विवरणले यस क्षेत्रको सेवा प्रवाह, नीति निर्माण, आन्तरिक आय वृद्धि तथा विकास प्रकृत्यालाई मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु । यसका अतिरिक्त, गाउँ विकासका लागि सहकार्य गर्ने अन्य निकाय लगायत गैसस तथा विकास साभेदारका लागि पनि उल्लेखित विवरण महत्वपूर्ण र सहयोगी हुनेछ । यस गाउँपालिकाको विकास र सम्मृद्धिको सपना सबैको एकता, साभ्ना प्रयास र प्रतिबद्धता बाट प्राप्त हुने कुराको पुनः स्मरण गर्न चाहन्छु ।

अन्त्यमा, वस्तुस्थिति विवरण तयारीको कार्यमा सहयोग र परामर्श प्रदान गर्ने गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरू, राजनीतिक दल, कर्मचारी र प्राविधिक सहयोग गर्ने सामुदायिक विकास कार्यक्रम/विश्व खाद्य कार्यक्रमका प्राविधिक सहयोगकर्ता सहित सबैको योगदानको उच्च कदर गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद !

.....
अध्यक्ष

कनकासुन्दरी गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय गोठिज्यूला, जुम्ला कर्णाली प्रदेश

दुई शब्दको नमुना

नव गठित गाउँपालिका जनताको सबैभन्दा निकटको सरकारका रूपमा स्थानीय शासन संचालन र व्यवस्थापनका लागि नयाँ अनुभवका साथ अगाडी बढिरहेका छ। विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाका अतिरिक्त साधन र स्रोतको सीमा भित्र रहेर शासन संचालन र व्यवस्थापन चुनौतिपूर्ण कार्यका रूपमा देखिएको छ। जनताले प्राप्त गर्ने सेवा सुविधालाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाई संघीय प्रणालीको सुदृढीकरण, दीगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पुरा गर्ने दिशामा महत्वपूर्ण जिम्मेवारी गाउँपालिकामा रहेको छ। स्थानीय तहमा अन्तरनिहित अधिकार तथा अधिकारको बाँडफाँड र कार्यसम्पादन सम्बन्धी विषयलाई विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाले रेखांकन गरेको छ। स्थानीय शासन ऐन संसदमा विचाराधिन रहेको र प्रदेशस्तरीय संयन्त्र तथा कानून तयार नभइ सकेको हालको अवस्थामा नेपालको संविधान, कार्य विस्तृतिकरण प्रतिवेदन, स्थानीय तहको सेवा संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश २०७४ र स्थानीय शासन ऐन सम्बन्धी विधेयकमा अन्तरनिहित अधिकारको बाँडफाँड र कार्यसम्पादन सम्बन्धी विषय प्रष्ट पाउँदै वस्तुगत विवरण तयारी र अद्यावधिक गर्नु पर्ने कुरालाई महत्वपूर्ण रूपमा उठान गरेको छ। संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले वस्तुगत विवरण तयारी गर्न सचेत गराइ यसको ढाँचा समेत उपलब्ध गराएको वर्तमान अवस्थामा समग्र गाउँपालिकाको विकासको अवस्था र वस्तुगत स्थिति भल्किने खण्डीकृत तथ्यांक सहितको क्षेत्रगत विवरण खुल्ने वस्तुगत विवरण तयार गरी अद्यावधिक गर्दै लैजानु आवश्यक छ।

गाउँ वस्तुगत विवरणले नीति, कानून, मापदण्ड र योजना निर्माणका अतिरिक्त कार्यान्वयन र नियमनका लागि आवश्यक सूचना प्रदान गर्नेछ। यस विवरणले गाउँपालिकाको विकासमा समन्वय र सहकार्य गर्ने निकाय तथा विकास साभेदार गैसस, नीजि क्षेत्रलाई समेत मार्गदर्शन प्रदान गर्ने अपेक्षा गरेको छ। समय, स्रोत र साधनको सिमितता बावजुद सरोकारवालासँगको छलफल र द्वितीय तथ्यांकको उपयोग गरी तयार गरीएको यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको पहिलो प्रयास सफल भएकोमा खुशि व्यक्त गर्न चाहन्छु। पहिलो प्रयास भएका कारणले वस्तुगत विवरणमा हुन सक्ने कमि कमजोरीहरूलाई क्रमशः सुधार र अद्यावधिक गर्दै लगिने छ।

अन्तमा, वस्तुगत विवरण तयारी कार्यमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्ने अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष लगायत सबै निर्वाचित पदाधिकारी, कर्मचारी र सबै सरोकारवाला तथा प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने सामुदायिक विकास कार्यक्रम/विश्व खाद्य कार्यक्रमका प्राविधिक सहयोगकर्ता सबैलाई सबैलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु। आगामी दिनमा सबैको साथ र सहयोगले गाउँपालिकाको विकास प्रकृया, शासन सञ्चालन र व्यवस्थापन सहज र उत्साहप्रद हुनेछ भन्ने अपेक्षा राखेको छु।

धन्यवाद !

.....
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

विषय सूची

परिच्छेद १: परिचय	१
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ उद्देश्य	२
१.३ कानूनी तथा नीतिगत आधारहरू	२
१.४ तयारीका चरण	२
१.४.१ सहमती निर्माण	३
१.४.२ गाउँ वस्तुगत विवरण तयारीको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधि र प्रक्रिया निर्धारण	३
१.४.३ गाउँपालिका स्तरीय अभिमुखिकरण	३
१.४.४ तथ्यांक संकलन	३
१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्शा तयारी	४
१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी	४
१.४.७ वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन	४
१.४.८ गाउँ वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी	४
१.५ सीमा	५
परिच्छेद २: गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था	६
२.१ भौगोलिक अवस्थिति	६
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण	६
२.३ राजनीतिक अवस्थिति	६
२.४ धरातलीय अवस्था	७
२.५ प्राकृतिक सम्पदा	७
२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता	७
२.७ विकासका सम्भावनाहरू	८
२.८ ग्राहस्थ उत्पादन, मानव विकास सूचकांक र गरिवी	८
परिच्छेद ३: जनसंख्याको अवस्था	९
३.१ वस्ती र घरपरिवार विवरण	९
३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था	९
३.३ जनघनत्वको अवस्था	९
३.४ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण	१०
३.५ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण	१०
३.६ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण	११
३.७ जातिगत आधारमा घरपरिवार र जनसंख्या विवरण	११
३.८ घरमुलीको विवरण	१२
३.९ अपागंताको आधारमा जनसंख्या	१२
३.१० आवास माथीको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण	१३
३.११ बसोवासको अवस्था सम्बन्धी विवरण	१३
३.१२ वैवाहिक स्थिति	१४
३.१३ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण (२०७३ चैत्र मसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)	१४
परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था	१५
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण	१५
४.१.१ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण	१५
४.१.२ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण	१५

४.१.३ जग्गाको किसिम	१६
४.१.४ प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण	१६
४.१.५ वैदेशिक रोजगारमा गएकाहरूको विवरण	१६
४.१.६ सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण	१७
४.१.७ उद्योग सम्बन्धी विवरण	१७
४.२ कृषि तथा पशु विकास	१८
४.२.१ सिंचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण	१८
४.२.२ कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण	१९
४.२.३ अन्न तथा दलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण	१९
४.२.४ फलफुल, तरकारी, नगदेवाली र मह उत्पादन सम्बन्धी विवरण	२०
४.२.५ पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था	२०
४.२.६ मासुजन्य तथा श्रमजन्य पशुपालनको अवस्था	२१
४.२.७ पशुपंक्षीजन्य उत्पादन विक्रिका आधारमा घरपरिवार	२१
४.२.८ कृषि उत्पादनको आत्मनिर्भरताको अवस्था	२२
४.२.९ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन	२२
४.२.१० कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा	२२
४.२.११ पशुपन्थीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	२३
४.२.१२ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण	२३
४.२.१३ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण	२३
४.२.१४ सार्जजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण	२४
४.३ पर्यटन विकास	२४
४.३.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण	२४
४.३.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण	२५
४.४ व्यवसायीक सीपमूलक तालिम	२५
४.४.१ व्यवसायीक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण	२५
४.४.२ व्यवसायीक सीपमूलक तालिम लिनेहरूको विवरण	२६
४.५ बैंक तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	२६
४.६ वार्षिक आमदानी अनुसार घरपरिवार विवरण	२७
४.७ वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण	२७
४.८ घट्ट, मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण	२८
४.९ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	२८
४.१० खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण	२९
४.११ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण	२९
४.१२ कृषि बजार सम्बन्धी विवरण	३०
४.१३ बैंक तथा वित्तिय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण	३०
४.१४ आयात तथा निर्यातको अवस्था	३१
परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था	३२
५.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास	३२
५.१.१ पाँच वर्ष भन्दा भन्दा माथिको साक्षरता विवरण	३२
५.१.२ हालको साक्षरताको अवस्था	३२
५.१.३ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण	३३
५.१.४ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	३३
५.१.५ विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	३३
५.१.६ सामुदायिक अध्ययन केन्द्र सम्बन्धी विवरण	३४
५.१.७ विद्यालयको भौतिक अवस्था	३४

५.१.८ शिक्षक विवरण	३४
५.१.९ भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाई उपलब्धी दर	३५
५.१.१० आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी	३५
५.१.११ छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण	३५
५.१.१२ शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था	३६
५.१.१३ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण	३६
५.१.१४ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधा सम्बन्धी विवरण	३६
५.१.१५ बाल विकास केन्द्र सम्बन्धी विवरण	३६
५.१.१६ आधारभूत विद्यालयमा पहुँचको अवस्था	३७
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण	३७
५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण	३७
५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण	३८
५.२.३ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण	३८
५.२.४ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था	३९
५.२.५ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण	३९
५.२.६ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण	४०
५.२.७ मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था	४०
५.२.८ गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण	४१
५.२.९ मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण	४२
५.२.१० परिवारका सदस्यहरुको स्वास्थ्य अवस्था	४२
५.२.११ जीवन विमा सम्बन्धी विवरण	४२
५.२.१२ फोहोरमैला व्यवस्थापन विवरण	४३
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई	४३
५.३.१ खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरपरिवार	४३
५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था	४४
५.३.३ सार्वजनिक शौचालय तथा ढल सम्बन्धी विवरण	४४
५.३.४ खानेपानी मुहान/कुँवा सम्बन्धी विवरण	४५
५.३.५ सार्वजनिक जग्गाको विवरण	४५
५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण	४६
५.४.१ कामदारको रूपमा घर बाहिर रहेका बालबालिका	४६
५.४.२ बालक्लब तथा संजालको विवरण	४६
५.४.३ घरपरिवार विहिन बालबालिकाको विवरण	४७
५.४.४ सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्था	४७
५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन	४७
५.५.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण	४७
५.५.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण	४८
५.५.३ युवा क्लब सम्बन्धी विवरण	४८
५.५.४ युवा सिर्जनशिलता, उद्यमशिलता र परिचालन विवरण	४९
५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति	४९
५.६.१ सार्वजनिक स्थल र पार्टी पौवा	४९
५.६.२ स्थानीय चाँडपर्व, जात्रा र मेला	५०
५.६.३ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण	५०
५.७ सुरक्षा निकाय सम्बन्धी विवरण	५१
५.८ छाउप्रथाको अभ्यास	५१
५.८.१ छुई हुने र छाउ गोठमा बस्ने महिला सम्बन्धी विवरण	५२

५.८.२ छाउ गोठको प्रकार र अभ्यास सम्बन्धी विवरण	५२
५.८.३ घरको कोठा संख्या अनुसार छाउ गोठमा बस्ने महिला	५३
५.८.४ छुइ प्रथाको अभ्यास र घरमा रहने कोठा संख्या बीचको सम्बन्ध	५३
परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति.....	५४
६.१ वन क्षेत्रको अवस्था	५४
६.१.१ जैविक विविधता सम्बन्धी विवरण	५४
६.१.२ वनजन्य उत्पादन विवरण	५५
६.२ जडिबुटीको विवरण	५५
६.३ चरन क्षेत्र	५५
६.४ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन	५६
६.४.१ विपदको प्रभाव	५६
६.४.२ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा बसोवास गरेका परिवार विवरण	५७
६.४.३ विपदबाट मानवीय क्षती.....	५७
६.४.४ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय.....	५८
६.४.५ विपदको असर सम्बन्धी विवरण	५८
६.४.६ विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार.....	५९
६.५ संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना (नाम, स्थान, क्षेत्रफल)	५९
६.६ जलश्रोत तथा जलाधार क्षेत्र र उपयोगको स्थिति	६०
परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था	६१
७.१.१ सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था.....	६१
७.१.२ पैदल मार्ग	६१
७.१.३ पुल तथा पुलेसा	६२
७.१.४ सवारी रुटको विवरण	६३
७.१.५ गाउँनगर क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन	६३
७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक ऊर्जा	६४
७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)	६४
७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार	६४
७.२.३ जल विद्युत, सौर्य ऊर्जा, वायु ऊर्जाबाट विद्युत उत्पादन विवरण	६५
७.३ सञ्चार तथा प्रविधि	६५
७.३.१ आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण.....	६५
७.४ आवास तथा भवन	६६
७.४.१ घरको जगको आधारमा घरपरिवार.....	६६
७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार	६६
७.४.३ घरको पर्खालको आधारमा घरपरिवार.....	६७
७.५ भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण	६७
७.६ घर संख्याका आधारमा घरपरिवार विवरण	६८
७.७ घरपरिवारले उपयोग गरिएको कोठा सम्बन्धी विवरण	६८
७.८ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन.....	६९
७.९ सरकारी भवन	६९
७.१० हुलाक, पत्रपत्रिका, दूरसञ्चार र रेडियो स्टेशन सम्बन्धी विवरण	७०
७.११ शवदाहस्थल तथा समाधिस्थल सम्बन्धी विवरण	७०
परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति	७१
८.१ संगठनात्क तथा मानव संशाधनको अवस्था.....	७१
८.१.१ गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु	७१
८.१.२ गाउँपालिकाको आय विवरण	७२

द.२ संघ/संस्था सम्बन्धी विवरण.....	७२
द.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण	७२
द.२.२ आमा महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण.....	७३
द.२.३ नागरिक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको विवरण	७४
द.२.४ कृषक, उद्यमी तथा बचत समूहको विवरण.....	७५
द.२.५ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण.....	७५
अनुसूची १: वस्तुगत विवरण तथ्यांक संकलन फारमहरु	७६
अनुसूची १ (क): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम	७६
अनुसूची १ (ख): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम	९९
अनुसूची २: व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	१०४
अनुसूची ३: विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्रा विवरण	१०७
अनुसूची ४: विद्यालयको भौतिक अवस्था	१०९
अनुसूची ५: शिक्षक विवरण	१११
अनुसूची ६: भर्नादर, निरन्तरता दर र सिकाई उपलब्धी दर.....	११३
अनुसूची ७: आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी	११५
अनुसूची ८: छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण.....	११६
अनुसूची ९: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धीत विशेष व्यवस्था.....	११७
अनुसूची १०: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण	११९
अनुसूची ११: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधा सम्बन्धी विवरण	१२०
अनुसूची १२: नगरसभा वा गाउँसभा तथा नगरकार्यपालिका वा गाउँकार्यपालिका पदाधिकारीको विवरण	१२२
अनुसूची १३: गाउँपालिकाबाट वस्तुगत विवरणका लागि छानिएका कार्यदलका सदस्यहरु	१२३
अनुसूची १४: सेवा प्रदायक सरकारी कार्यालयहरु तथा प्रमुखहरुको सम्पर्क विवरण	१२४
अनुसूची १५: गैर सरकारी संघ/संस्थाहरुको सम्पर्क विवरण	१२५
अनुसूची १६: वित्तीय संघ/संस्थाहरुको सम्पर्क विवरण.....	१२६
अनुसूची १७: गाउँ तथा नगरपालिकाको वडा सिमाना सहितको नक्शा	१२७
अनुसूची १८: आपतकालीन सेवा प्रदायक सम्पर्क विवरण.....	१२८
अनुसूची १९: चालु आ.व.को बजेट विवरण	१२९
अनुसूची २०: सहयोगी संस्थाको संक्षिप्त विवरण.....	१३०
सन्दर्भ सामाग्री.....	१३१

तालिका सूची

तालिका १: भौगोलिक अवस्थिति.....	६
तालिका २: प्राकृतिक सम्पदा.....	७
तालिका ३: विकासका सम्भावनाहरू.....	८
तालिका ४: जनसंख्या वितरणको अवस्था.....	९
तालिका ५: जनघनत्वको अवस्था.....	९
तालिका ६: उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	१०
तालिका ७: मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	१०
तालिका ८: धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण.....	११
तालिका ९: जातिगत आधारमा घरपरिवार र जनसंख्या विवरण.....	११
तालिका १०: घरमुलीको विवरण.....	१२
तालिका ११: अपांगताको आधारमा जनसंख्या.....	१२
तालिका १२: आवास माथिको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण.....	१३
तालिका १३: बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण.....	१३
तालिका १४: बैवाहिक स्थिति.....	१४
तालिका १५: व्यक्तिगत घटना विवरण.....	१४
तालिका १६: मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण.....	१५
तालिका १७: बेरोजगार सम्बन्धी विवरण.....	१५
तालिका १८: जग्गाको किसिम.....	१६
तालिका १९: प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण.....	१६
तालिका २०: बैदेशिक रोजगारमा गएकाहरूको विवरण.....	१६
तालिका २१: सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण.....	१७
तालिका २२: उद्योग सम्बन्धी विवरण.....	१७
तालिका २३: सिंचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण.....	१८
तालिका २४: कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण.....	१९
तालिका २५: अन्न तथा दलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण.....	१९
तालिका २६: फलफुल, तरकारी, नगदेवाली र मह उत्पादन सम्बन्धी विवरण.....	२०
तालिका २७: पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था.....	२०
तालिका २८: मासुजन्य तथा श्रमजन्य पशुपालनको अवस्था.....	२१
तालिका २९: पशुपंक्षीजन्य उत्पादन बिक्रिका आधारमा घरपरिवार.....	२१
तालिका ३०: कृषि उत्पादनको आत्मनिर्भरताको अवस्था.....	२२
तालिका ३१: कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धीत मानव संसाधन.....	२२
तालिका ३२: कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा.....	२३
तालिका ३३: पशुपन्छीमा लाग्ने रोग तथा कीरा.....	२३
तालिका ३४: व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण.....	२३
तालिका ३५: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धीत सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण.....	२३
तालिका ३६: सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण.....	२४
तालिका ३७: पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण.....	२४

तालिका ३८: होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण.....	२५
तालिका ३९: व्यवसायी सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण	२५
तालिका ४०: व्यवसायी सीपमूलक तालिम लिनेहरुको विवरण.....	२६
तालिका ४१: बैङ्क तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण.....	२६
तालिका ४२: वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण.....	२७
तालिका ४३: वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण.....	२७
तालिका ४४: घट्ट, मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण.....	२८
तालिका ४५: व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण.....	२८
तालिका ४६: खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण	२९
तालिका ४७: स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण	२९
तालिका ४८: कृषि बजार सम्बन्धी विवरण.....	३०
तालिका ४९: बैंक तथा वित्तिय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण.....	३०
तालिका ५०: आयात तथा निर्यातको अवस्था	३१
तालिका ५१: पाँच वर्ष भन्दा माथिको साक्षरता विवरण.....	३२
तालिका ५२ : हालको साक्षरताको अवस्था.....	३२
तालिका ५३: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण.....	३३
तालिका ५४: शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	३३
तालिका ५५: विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	३३
तालिका ५६: सामुदायिक अध्ययन केन्द्र सम्बन्धी विवरण	३४
तालिका ५७: विद्यालयको भौतिक अवस्था	३४
तालिका ५८: शिक्षक विवरण.....	३४
तालिका ५९: भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाई उपलब्धी दर	३५
तालिका ६०: आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी.....	३५
तालिका ६१: छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण.....	३५
तालिका ६२: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधा सम्बन्धी विवरण.....	३६
तालिका ६३: बाल विकास केन्द्र सम्बन्धी विवरण	३६
तालिका ६४: आधारभूत विद्यालयमा पहुँचको अवस्था	३७
तालिका ६५: स्वास्थ्य संस्थाको विवरण	३८
तालिका ६६: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण	३८
तालिका ६७: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण.....	३८
तालिका ६८: प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था.....	३९
तालिका ६९: खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण.....	३९
तालिका ७०: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण	४०
तालिका ७१: मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था.....	४०
तालिका ७२: गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण	४१
तालिका ७३: मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण.....	४२
तालिका ७४: परिवारका सदस्यहरुको स्वास्थ्य अवस्था.....	४२
तालिका ७५: जीवन विमा सम्बन्धी विवरण	४२
तालिका ७६: फोहोरमैला व्यवस्थापन विवरण.....	४३

तालिका ७७: खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरपरिवार	४३
तालिका ७८: शौचालय प्रयोगको अवस्था	४४
तालिका ७९: सार्वजनिक शौचालय तथा ढल सम्बन्धी विवरण.....	४४
तालिका ८०: खानेपानी मुहान/कुँवा सम्बन्धी विवरण.....	४५
तालिका ८१: सार्वजनिक जग्गाको विवरण	४५
तालिका ८२: कामदारको रूपमा घर बाहिर रहेका बालबालिका	४६
तालिका ८३: बालक्लब तथा संजालको विवरण	४६
तालिका ८४: घरपरिवार विहिन बालबालिकाको विवरण.....	४७
तालिका ८५: सामाजिक सुरक्षा वृत्तिको अवस्था.....	४७
तालिका ८६: खेलमैदान, पार्क, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण	४८
तालिका ८७: व्यवसायिक खेलाडीको विवरण	४८
तालिका ८८: युवा क्लब सम्बन्धी विवरण.....	४८
तालिका ८९: युवा सिर्जनशिलता, उच्चमशिलता र परिचालन विवरण	४९
तालिका ९०: सार्वजनिक स्थल र पाटी पौवा	४९
तालिका ९१: स्थानीय चाँडपर्व, जात्रा र मेला.....	५०
तालिका ९२: धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण.....	५०
तालिका ९३: सुरक्षा निका सम्बन्धी विवरण.....	५१
तालिका ९४: छुई हुने र छाउ गोठमा बस्ने महिला सम्बन्धी विवरण	५२
तालिका ९५: छाउ गोठको प्रकार र अभ्यास सम्बन्धी विवरण	५२
तालिका ९६: घरको कोठा संख्याका अनुसार छाउ गोठमा बस्ने महिला	५३
तालिका ९७: छुइ प्रथाको अभ्यास र घरमा रहने कोठा संख्या बीचको सम्बन्ध	५३
तालिका ९८: वन क्षेत्रको अवस्था.....	५४
तालिका ९९: जैविक विविधता सम्बन्धी विवरण.....	५४
तालिका १००: जडिबुटीको विवरण.....	५५
तालिका १०१: चरन क्षेत्र.....	५५
तालिका १०२: विपद्को प्रभाव	५६
तालिका १०३: जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण	५७
तालिका १०४: विपद्बाट मानवीय क्षती	५७
तालिका १०५: विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय.....	५८
तालिका १०६: विपद्को असर सम्बन्धी विवरण.....	५८
तालिका १०७: विपद्बाट क्षती सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार	५९
तालिका १०८: संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना.....	५९
तालिका १०९: सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था	६१
तालिका ११०: पैदल मार्ग	६१
तालिका १११: पुल तथा पुलेसा	६२
तालिका ११२: सवारी रुटको विवरण	६३
तालिका ११३: गाउँनगर क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन	६३
तालिका ११४: इन्धन उपयोग विवरण.....	६४

तालिका ११५: बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार	६४
तालिका ११६: जल विद्युत, सौर्य ऊर्जा, वायु ऊर्जाबाट विद्युत उत्पादन विवरण.....	६५
तालिका ११७: आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण.....	६५
तालिका ११८: घरको जगको आधारमा घरपरिवार.....	६६
तालिका ११९: छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार.....	६६
तालिका १२०: छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी	६७
तालिका १२१: भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण	६७
तालिका १२२: घर संख्याका आधारमा घरपरिवार विवरण	६८
तालिका १२३: घरपरिवारले उपयोग गरिएको कोठा सम्बन्धी विवरण.....	६८
तालिका १२४: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन.....	६९
तालिका १२५: सरकारी भवन	६९
तालिका १२६: हुलाक, पत्रपत्रिका, दूरसञ्चार र रेडियो स्टेशन सम्बन्धी विवरण.....	७०
तालिका १२७: शवदाहस्थल तथा समाधिस्थल सम्बन्धी विवरण	७०
तालिका १२८: गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु.....	७१
तालिका १२९: गाउँपालिकाको आय विवरण	७२
तालिका १३०: सामुदायिक संस्था विवरण	७२
तालिका १३१: आमा महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण	७३
तालिका १३२: नागरिक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको विवरण	७४
तालिका १३३: कृषक, उद्यमी तथा बचत समूहको विवरण	७५
तालिका १३४: गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण.....	७५

परिच्छेद १: परिचय

गाउँ वस्तुगत विवरण गाउँपालिकाको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, पूर्वाधार लगायत क्षेत्रको विद्यमान यथार्थ स्थिति झल्काउन आवश्यक तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषणका माध्यमबाट तयार गरी तर्कपूर्ण, सिलसिलेवार र व्यवस्थित रूपमा प्रस्तुत गरिएको सूचनाको एकीकृत दस्तावेज हो । सन्तुलित तथा न्यायोचित विकास प्रक्रिया थालनी तथा वस्तुपरक विकासका कार्यहरू सञ्चालनार्थ वस्तुगत विवरण तयारी अपरिहार्य छ । अतः वस्तुगत विवरण तयारीका लागि स्तरीय विधि, औजार तथा प्रकृयाको अवलम्बन गर्नु जरुरी हुन्छ । कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको पृष्ठभूमि, उद्देश्य, नीतिगत तथा कानूनी आधार, तयारी विधि तथा प्रक्रिया र सीमालाई यस परिच्छेदमा समावेश गरीएको छ ।

१.१ पृष्ठभूमि

संविधानतः संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको आधारका रूपमा स्थापित तीन तहको सरकारहरू मध्ये स्थानीय तहको सरकारको रूपमा गाउँपालिका तथा नगरपालिका रहेको छ । स्थानीय सरकारका रूपमा जनताको सबैभन्दा निकट र स्थानीय विकास प्रक्रियामा सबै भन्दा जिम्मेवार तह गाउँपालिका वा नगरपालिका हो । लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्रतिको जनअपेक्षा र संविधानको मर्म अनुरूप स्वायत्तताको उच्चतम अभ्यास तथा स्थानीय शासनमा सहभागिता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व कायम गरी सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीतासँगै विकास प्रक्रियालाई द्रुततर तुल्याई जनअपेक्षाको सम्बोधन गर्ने ऐतिहासिक जिम्मेवारी स्थानीय सरकारको काँधमा आएको छ । तीनै तहका शासकिय एकाईहरू बीचको सहकारीता, समन्वय र सहअस्थित्वका आधारमा संचालन हुने स्थानीय शासन प्रक्रिया तथा स्थानीय विकास प्रक्रियामा जनसहभागिता र अन्य विकास साभेदारहरूसँगको समन्वय तथा साभेदारीको मर्मलाई समेत उच्च महत्व दिइएको छ ।

संघीयतालाई मुलुकले नयाँ अभ्यासका थालनी गरेको वर्तमान अवस्थामा स्थानीय सरकारले पनि संविधान प्रदत्त अधिकार बमोजिमको अभिभारा पुरा गर्न गतिशिल विकास प्रक्रियालाई अनुशासित गराई सुशासन र समृद्धिका लागि अर्थपूर्ण पहल हुन जरुरी छ । यस कार्यका लागि नवनिर्वाचित पदाधिकारीको कुशल नेतृत्वमा शासन संचालन र विकास प्रकृयालाई प्रभावकारी रूपले दिशानिर्देश गर्नु आवश्यक छ । स्थानीय सरकारका गतिविधिहरूबाट जनतामा स्वायत्तताको महसुस हुने गरी संघीय समावेशी शासन व्यवस्थाको मर्मलाई जीवन्त तुल्याउने अपेक्षा गरिएको छ । मानव संसाधन तथा आर्थिक स्रोतको सिमिताका बावजूद उर्लदो जनआकांक्षाको व्यवस्थापनमा अपेक्षित नतिजा हासिल गर्न वास्तविक सूचना तथा तथ्यांक बलियो आधारका रूपमा रहन्छ ।

स्थानीय सरकारको सेवा प्रवाहमा चुस्तता र विकास प्रक्रियालाई यथोचित गति प्रदान गर्न खण्डिकृत र क्षेत्रगत सूचना सहितको गाउँ वस्तुगत विवरण तयारी जरुरी हुन्छ । नेपालमा सर्वप्रथम सातौँ आवधिक योजनाले हरेक जिल्लाले विकासका संभावना र स्रोतको आवश्यक सूचना हासिल गर्न आर्थिक, सामाजिक र भौगोलिक क्षेत्र समेटिएको वस्तुगत विवरण तयार गर्ने अभ्यासको थालनी गरेको थियो । तत्कालिन गाविस तथा नगरपालिकाको सन्दर्भमा दशौँ आवधिक योजनाले वस्तुगत विवरण तयार गर्नुपर्ने कुरालाई उठान गरेको थियो । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ र तत्सम्बन्धी नियमावली लागु भए पछि तत्कालिन स्थानीय निकायमा वस्तुगत विवरण तयारी नियमित रूपमा अगाडी बढेको थियो ।

गाउँ वस्तुगत विवरणको औचित्य कानूनी र व्यवहारिक रूपमा जति महत्वपूर्ण छ, वर्तमान परिवर्तित सन्दर्भमा स्थानीय सरकारको कार्य सम्पादनको महत्वपूर्ण आधारका रूपमा पनि उत्तिकै महत्व राख्दछ । संघीय सरकारले वस्तुगत विवरणको नमुना उपलब्ध गराई वस्तुगत विवरण तयार गर्न सचेत गराएको छ । स्थानीय तहको भौगोलिक क्षेत्र भित्रका विषयगत सूचनाहरू संकलन गरी तयार गरीएको वस्तुगत विवरणले स्थानीय सरकारको सेवा प्रवाह प्रक्रियालाई निश्चित आधार प्रदान

गर्नेछ । वस्तुगत विवरणले योजना तर्जुमा, सेवा प्रवाह र राजश्व परिचालन जस्ता गहन विषयमा स्थानीय सरकारलाई आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउनेछ ।

१.२ उद्देश्य

गाउँ क्षेत्रको विकासको विद्यमान अवस्था, संभावना र स्रोतको सम्बन्धमा आवश्यक सूचना व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिकाको समग्र स्थिति भल्किने वस्तुगत विवरण तयार गर्नु यस प्रतिवेदनको प्रमुख उद्देश्य हो । यसका विशेष उद्देश्य देहाय अनुसार रहेका छन् ।

- गाउँको जनसांख्यिक, भू-जैविक, भौतिक, मानविय, आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र संस्थागत क्षेत्रको विषयगत र वस्तुगत स्थिति चित्रण हुने गरी वस्तुगत विश्लेषण विवरण तयार गर्ने
- गाउँपालिका, विषयगत कार्यालय/शाखा, संघ/संस्थाको विवरण, अध्ययन, सर्वेक्षण तथा प्रगति प्रतिवेदनबाट प्राप्त आधारभूत तथा संस्थागत तथ्याङ्क एकीकृत र विश्लेषण गरी विषयगत रूपमा गाउँको एकीकृत वस्तुगत विवरण तयार गर्ने
- गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, स्थानीय राजस्वको आधार र दर निर्धारण र विकास निर्माण कार्यका लागि आवश्यक वस्तुगत तथा विषयगत सूचना उपलब्ध गराउने
- गाउँपालिकाको वार्षिक, एकीकृत, आवधिक/रणनीतिक तथा गुरुयोजना र विषयगत योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि विषयगत र खण्डीकृत सूचना विवरण उपलब्ध गराउने ।

१.३ कानूनी तथा नीतिगत आधारहरू

गाउँ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यलाई चरणबद्ध र व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न देहायअनुसारका कानूनी तथा नीतिगत आधारहरू रहेका छन् ।

क. क. नेपालको संविधान: नेपालको संविधानअनुसार स्थानीय तहको अधिकार अनसूची ८ को क्रम संख्या नम्बर ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरिएको छ ।

ख. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४: स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ११ को उपदफा २ को खण्ड ड मा जनसांख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल ग्राहस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मावन विकास तथा लैंगिक सशक्तिकरण सूचकांक, राजश्व तथा आयव्यय समेतको तथ्याङ्क सङ्कलन र प्रशोधन गरी नवीनतम प्रविधियुक्त र राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पार्श्व चित्र तथा श्रोत नक्शाको अद्यावधिक अभिलेखन गर्नु पर्ने कुरा उल्लेख छ ।

ग. स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४: दिग्दर्शनमा “गाउँपालिका वा नगरपालिकाले वार्षिक योजना र बजेट तर्जुमा गर्नु पूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिति देखिने गरी वस्तुगत विवरण तयार वा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ । अद्यावधिक वस्तुगत विवरण आफ्नो वेबसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।” भनि प्रष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको छ ।

१.४ तयारीका चरण

नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको गाउँ/नगरपालिका वस्तुगत विवरण ढाँचा, विगतका सिकाई, सम्बन्धि विषय विज्ञका सुझाव र गाउँपालिकाका सरोकारवालासँगको सहमतिअनुसार वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । वस्तुगत विवरण तयारीमा देहाय बमोजिम चरण र प्रक्रिया अवलम्बन गरिएको छ ।

१.४.१ सहमती निर्माण

गाउँ वस्तुगत विवरण तयारीका लागि विद्यमान कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था तथा उपलब्ध कार्यविधि अनुसार सामुदायिक विकास कार्यक्रम अन्तर्गत विश्व खाद्य कार्यक्रमद्वारा प्राविधिक सहयोग गरिएको छ । सामुदायिक विकास कार्यक्रमको क्षमता सुदृढीकरण मार्फत स्थानीय शासन प्रणालीमा सुदृढीकरणमा सहयोग पुऱ्याउने रणनीति तथा कार्यक्रम अनुसार गाउँसभा, गाउँ कार्यपालिका र गाउँ विकास सरोकारवालासँग राय परामर्शका आधारमा गाउँ कार्यपालिकाको नेतृत्वमा निर्धारित ढाँचा, तथ्याङ्कका विधि तथा प्रक्रिया अनुसार गाउँ वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । यस प्रक्रियामा विश्व खाद्य कार्यक्रमबाट प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय सहयोग परिचालन गरिएको थियो । गाउँ वस्तुगत विवरण तयारी प्रक्रियालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा संचालनका लागि मार्गनिर्देशन गर्ने उद्देश्यले कनकासुन्दरी अध्यक्षको संयोजकत्वमा निर्देशन समिति गठन गरी वस्तुगत विवरण तयारी कार्य गरिएको थियो ।

१.४.२ गाउँ वस्तुगत विवरण तयारीको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधि र प्रक्रिया निर्धारण

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयारी स्तरीय ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधिलाई गाउँसभाबाट स्वीकृत गरी निर्धारण ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधि बमोजिम गाउँ वस्तुगत विवरण तयार गर्ने निर्णय गरियो । यसका साथै गाउँ कार्यपालिकाको नेतृत्वमा गाउँ विकासका सरोकारवालाको सक्रिय सहभागिता र सहयोगमा उपलब्ध गाउँ/नगरपालिका वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधिका अतिरिक्त गाउँपालिकाको स्थानीय परिवेश, विशिष्टता अनुसार गाउँ वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ ।

१.४.३ गाउँपालिका स्तरीय अभिमुखिकरण

गाउँ कार्यपालिकाको आयोजनामा गाउँसभा, कार्यपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र गाउँ विकास सरोकारवाला बीच साभा धारणा, बुझाई र कार्ययोजना तयार गर्न १६ चैत्र २०७४ का दिन एक दिवसीय गाउँपालिका स्तरीय अभिमुखिकरण कार्यशालाको आयोजना गरियो । यस कार्यशालाको उद्देश्य गाउँ सभा तथा कार्यपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी तथा गाउँ विकासका सरोकारवाला बीच गाउँ वस्तुगत विवरणको आवश्यकता, तयारी विधि तथा प्रक्रिया, वस्तुगत विवरण स्तरीय ढाँचा, तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण औजार, विधि तथा प्रक्रिया र सम्बन्धित सरोकारवालाको सहभागिता, सहयोग र प्रतिबद्धता लगायत विविध पक्षका बारेमा जानकारी गराउने तथा छलफल गर्ने रहेको छ । अभिमुखिकरण कार्यक्रममा गाउँ वस्तुगत विवरणको आवश्यकता, कानूनी तथा नीतिगत आधार, स्तरीय ढाँचा, तथ्याङ्कको विषय क्षेत्र, श्रोत, संकलन र विश्लेषणका औजार, तयारी विधि तथा प्रक्रियामा तर्जुमा प्रक्रियाबारे अन्तरक्रियामूलक छलफल गरी समान धारणा तथा बुझाई कायम गरीयो । यस क्रममा गाउँपालिका तथा सरोकारवालाको जिम्मेवारी र भूमिका तथा प्रतिबद्धता बारे राय परामर्श गरी कार्यतालिका समेत तयार गरियो ।

१.४.४ तथ्यांक संकलन

वस्तुगत विवरण तयारीका लागि मुख्य गरेर प्राथमिक र द्वितीय श्रोतबाट तथ्यांक संकलन गरीएको छ । प्राथमिक श्रोतमा पारिवारिक विवरण संकलन तथा सहभागितामूलक विवरण संकलन फारम प्रयोग गरीएको थियो । द्वितीय श्रोतबाट तथ्यांक

संकलनका लागि संस्थागत सर्वेक्षण फारम उपयोग गरियो । तथ्यांक संकलनका लागि उपयोग गरीएको फारम **अनुसूची १** अन्तर्गत पारिवारिक विवरण सर्वेक्षण फारम **अनुसूची १ (ख)**, संस्थागत विवरण संकलन फारम **अनुसूची १ (क)** प्रस्तुत गरिएको छ । संस्थागत तथ्याङ्कको प्रमुख श्रोतहरूमा गाउँ कार्यपालिका कार्यालय, जिल्लास्थित विषयगत तथा डिभिजन कार्यालय, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरू, शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्था, गैसस र समुदायमा आधारित संस्था, बैंक तथा वित्तिय संस्था र उक्त कार्यालय, निकाय र संस्थाको अभिलेख तथा प्रतिवेदन र अनुसन्धानमूलक दस्तावेजहरू प्रमुख रूपमा रहेका छन् । निर्वाचित जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, स्थानीय सहजकर्ता तथा गणकहरू परिचालन गरी उपलब्ध सर्वेक्षण विधि तथा तत्सम्बन्धी औजार बमोजिम तथ्याङ्क संकलन गरियो ।

१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्शा तयारी

प्राप्त तथ्याङ्कलाई सूचनाको आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्कशास्त्रीय विधिद्वारा विश्लेषण गरियो । प्राप्त तथ्याङ्क तथा विवरणलाई विषय क्षेत्रगत, वडागत र सामाजिक संरचनागत (लैंगिक र जातीगत) रूपमा समेत विश्लेषण गर्ने प्रयास गरिएको छ । तथ्याङ्क विश्लेषणबाट प्राप्त सूचना तथा विवरणलाई सम्भव भएसम्म विषयगत, वडागत, लैंगिक र जातीगत रूपमा खण्डीकृत गरी प्रस्तुत गर्ने प्रयास गरिएको छ । तथ्याङ्क न्यूनतम भएका विषय तथा सूचकहरूमा केन्द्रीय तथ्यांक विभागको साविक गाविसको तथ्यांकलाई हालको वडागत मानसँग मेलखाने गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यसैगरी जिल्लागत रूपमा मात्र प्रतिवेदन वा अभिलेखबाट प्राप्त तथ्यांकलाई गाउँपालिकाको प्रतिनिधित्व हुने वा सामान्यकरण गर्न मिल्ने हदसम्म सोही अनुसार हुने गरी उल्लेख गरिएको छ । विश्लेषणबाट प्राप्त सूचनाहरू मध्ये भौगोलिक, भौतिक, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विवरणलाई भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित नक्शा तयार गरियो ।

१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गाउँ वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा, गाउँ कार्यपालिका र सरोकारसँगको छलफल र निष्कर्ष बमोजिम गाउँ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयार गरियो । मस्यौदा तयार गर्दा उपलब्ध स्तरीय ढाँचा, स्थानीय परिवेश र विशिष्टता विषय तथा सूचना र विवरणलाई समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ । मस्यौदामा संभव भएसम्मका सूचनालाई स्रोत नक्शाको रूपमा जिआईइस नक्शामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.७ वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन

स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण कार्यविधिमा उल्लिखित स्तरीय ढाँचा बमोजिम तयार गाउँ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा प्रस्तुत तथा छलफल गरी सुझाव प्राप्त गर्न गाउँपालिका स्तरीय प्रमाणीकरण कार्यशाला गोष्ठीको आयोजना गरियो । कार्यशालामा विषयगत रूपमा मस्यौदा वस्तुगत विवरणको सूचना तथा विवरण प्रस्तुत गरी विषयगत समूह तथा वृहत समूह छलफलमा गरी सुझाव संकलन गर्नुका साथै वस्तुगत विवरणलाई औपचारिक रूपमा अनुमोदन गरी प्रस्तुत सूचना तथा विवरणलाई गाउँपालिकाको आधाररेखा सूचनाको रूपमा लिई योजना तर्जुमा, नतिजा अनुगमन तथा विकासका उपलब्धीको लेखाजोखाको लागि प्रयोग गर्ने प्रतिवद्धता प्राप्त गरियो । यसैगरी मस्यौदा विवरणमा वडा समिति र शाखा तथा इकाई र जिल्ला समन्वय समिति (जिसस) र सहयोगी निकायहरूलाई उपलब्ध गराई सुझाव संकलन गरियो ।

१.४.८ गाउँ वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

गाउँ वस्तुगत विवरण प्रमाणीकरण कार्यशालाबाट प्राप्त राय तथा सुझाव, जिसस, विषयगत शाखा, वडा समिति र सहयोगी निकायबाट समेत प्राप्त सुझावालाई समावेश गरी गाउँ वस्तुगत विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरियो ।

१.५ सीमा

गाउँ वस्तुगत विवरणलाई नेपाल सरकारद्वारा जारी ढाँचा तथा विगतमा सफल अनुभव बमोजिम तयार गरिएको छ । विवरणमा यथासक्य बढी सूचना समाविष्ट हुने गरी तयारी गर्ने अभ्यास भएता पनि स्थानीय शासन संचालनको शुरुवाती अवस्था भएको हुँदा कानूनी, नीतिगत तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवहारिक कठिनाईहरू आइपऱ्यो । सोको बाबजुद सम्बन्धि सबैको प्रयासबाट गाउँ वस्तुगत विवरण तयारी कार्य पुरा गरिएको छ । प्रस्तुत तथ्यांकलाई संभव भएसम्म वडागत र सामाजिक रूपमा खण्डीकृत र विषयगत रूपमा एकीकृत गर्ने प्रयास गरिएको छ । नवगठित गाउँपालिकामा सीमित कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था, स्रोतसाधनको बाबजुद पहिलो प्रयासको रूपमा तयार गरिएको यस वस्तुगत विवरण आगामी दिनमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।

परिच्छेद २: गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था

जुम्ला जिल्लामा अवस्थित कनकासुन्दरी गाउँपालिका कर्णाली प्रदेश अन्तरगतको उच्च पहाडी विशेषता बोकेको गाउँपालिका हो । साविक बुम्रमाडीचौर, मालिकावोता, कनकासुन्दरी, विराट र पाण्डवगुफा गाविस मिलेर बनेको यो गाउँपालिका २२५.३९ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । यस परिच्छेदमा यहाँको भौगोलिक अवस्थिति, ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण, राजनीतिक अवस्थिति, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टता, विकास संभावनाहरूलाई देहाय बमोजिमका शिर्षकहरूमा व्याख्या गरिएको छ ।

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

समुन्द्री सतहको २५१४ मिटर सम्मको उचाईमा रहेको कनकासुन्दरी गाउँपालिका भौगोलिक अवस्थितिका हिसाबले २९ डिग्री २० मिनेट ३५ सेकेन्ड देखि २९ डिग्री २९ मिनेट उत्तरी अक्षांश र ८१ डिग्री ५० मिनेट ५५ सेकेन्ड देखि ८२ डिग्री १० मिनेट ३० सेकेन्ड पुर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ । यस गाउँपालिका जुम्ला जिल्लाको जिल्ला सदरमुकाम खलंगा देखि करीब ५५ किमीको दुरीमा उत्तरी पश्चिम भागमा रहेको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा पातारासी गाउँपालिका पश्चिममा कालिकोट जिल्ला, उत्तरमा मुगु जिल्ला र दक्षिणमा सिंजा गाउँपालिकासँग सिमाना जोडिएको छ । जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको ८.९१ प्रतिशत भुभाग ओगटने यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल २२५.३९ वर्ग किमी रहेको छ ।

तालिका १: भौगोलिक अवस्थिति

वडा नं.	समावेश साविक गाविस र वडा	क्षेत्रफल (वर्ग किमीमा)	प्रतिशत
१	बुम्रमाडीचौर (१-९)	६६.२६	२९.४०
२	मालिकावोता (१-९)	५९.९३	२६.५९
३	कनकासुन्दरी (१-४) र विराट (१, २)	२८.९१	१२.८३
४	कनकासुन्दरी (५-९)	२६.५३	११.७७
५	विराट (३, ४, ८, ९)	७.८९	३.५०
६	विराट (५-७)	६.१	२.७१
७	पाण्डवगुफा (१-४)	१७.३२	७.६८
८	पाण्डवगुफा (५-९)	१२.४५	५.५२
जम्मा		२२५.३९	१००

श्रोत: संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, २०७४

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

नवगठित कनकासुन्दरी गाउँपालिका ऐतिहासिक, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक रूपले महत्वपूर्ण क्षेत्र हो । साविक कनकासुन्दरी सहितका ५ गाविस मिलेर यो गाउँपालिका बनेको हो । नामाकरण सन्दर्भमा गाउँपालिकाको नामाकरण हालको वडा नं. ४ मा रहेको प्रसिद्ध कनकासुन्दरी देविको मन्दिरको नामबाट यस गाउँपालिकाको नामाकरण भएको हो । कनकासुन्दरी मन्दिर यस क्षेत्रकै प्रसिद्ध धार्मिक पिठ हो । धार्मिक पर्यटनका हिसावले यस मन्दिरले ठुलो महत्व बोकेको छ । यसका अतिरिक्त सिंजाक्षेत्रको रमणिय भुभागको अधिकांश भाग पनि यसै गाउँपालिकामा पर्दछ ।

२.३ राजनीतिक अवस्थिति

कनकासुन्दरी गाउँपालिका कर्णाली प्रदेश अन्तरगत जुम्ला जिल्लामा अवस्थित रहेको छ । यस गाउँपालिकामा ८ वडाहरू रहेका छन् । जुम्ला जिल्लामा विद्यमान १ नगरपालिका र ७ गाउँपालिका गरी ८ स्थानीय तह मध्ये यो गाउँपालिका एक हो । गाउँपालिकाको केन्द्र साविक विराट गाविसको कार्यालय रहेको स्थानमा रहेको छ । पूर्ववत रूपमा नेपालको मध्यपश्चिम विकास क्षेत्रमा पर्ने कर्णाली अञ्चलमा रहेको यो गाउँपालिका जिल्ला भित्रको प्रतिनिधि सभा निर्वाचन प्रयोजनका लागि

जिल्लाकै एउटा मात्र निर्वाचन क्षेत्र रहेको भएता पनि प्रदेश सभा निर्वाचन प्रयोजनका लागि तय गरिएका २ निर्वाचन क्षेत्र मध्ये क्षेत्र नं. १ मा पर्दछ ।

२.४ धरातलीय अवस्था

उच्च पहाडी जिल्ला अन्तरगत रहेको यस क्षेत्रमा धरातलीय स्वरूपका हिसाबले उच्च पहाडी उपत्यका भित्रको समथर क्षेत्र रहेकोछ । हिमा नदिको तटीय क्षेत्रमा रहेका समथर फाँटहरु यस क्षेत्रका उर्वरशिल भूमिहरु हुन् । कालो चिम्ट्याइलो माटो तथा केहि कंकडयुक्त भुवनोट रहेको यस क्षेत्रमा होचा तथा अग्ला पहाडी श्रृंखलाका काखमा भिरालो परेका केही उब्जाउशिल जमिन पनि रहेको छ ।

२.५ प्राकृतिक सम्पदा

गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रको करीव ५५.३६ प्रतिशत वनक्षेत्र, २६.२० प्रतिशत भुभाग घाँसे मैदान वा चरण क्षेत्र र १५.१३ प्रतिशत जमिन खेतियोग्य रहेको छ । गाउँपालिकालाई मुलप्रवाह क्षेत्र बनाएर अविरल बगिरहने हिमा नदि, महिन्द्रमल्ली नदि, घट्टेखोला, धोबीघाट, मुलखोला, छालसरी खोला लगायत नदि तथा खोलाहरु यहाँको मुख्य प्राकृतिक सम्पदाहरु हुन् । सिंचाइको मुख्य श्रोतको रूपमा रहेको हिमा नदि लगायत नेउरीगाड, लेतेगाड, जिउगाड आदि नदि तथा खोलाबाट यस क्षेत्रको अधिकांश जमिनमा सिंचाइ सेवा उपलब्ध रहेको छ । जैविक विविधताका हिसाबले उच्च पर्वतीय चिसो हावापानीमा पाइने जीव डाँफे, कालिज, काँडेभ्याकुर च्याँखुरा मुख्य रूपमा रहेका छन् । जंगल क्षेत्रमा पाइन प्रमुख जडिबुटीका रूपमा पाखनबेद, सतुवा, पाँच औले, गुच्छी च्याउँ, जटामसी, सिलाजित, वन लसुन आदि रहेका छन् । यसै क्षेत्रमा रहेको पाण्डवगुफा ले पनि प्रशस्त पर्यटकीय सम्भावना बोकेको छ । पहाडको माथिल्लो भागका अधिकांस स्थानमा वन तथा खर्कहरु रहेका छन् । यस गाउँपालिकाको उत्तरमा देखिने रमणिय हिमाली श्रृंखलाहरुले यहाँको सुन्दरता बढाएको छ ।

तालिका २: भूउपयोगको अवस्था

क्र.सं.	जमिनको प्रकार	क्षेत्रफल (बर्ग किमि)	प्रतिशत
१	खेती गरिएको जमीन	३४.११	१५.१३
२	बाँझो जमिन	०.१८	०.०८
३	घाँसे मैदान/चरण क्षेत्र	५९.०५	२६.२०
४	वन क्षेत्र	१२४.७८	५५.३६
५	भाडी बुट्यान	६.१९	२.७५
६	पानीले ढाकोको क्षेत्र	०.९५	०.४२
७	बलौटे जमिन	०.१३	०.०६
जम्मा		२२५.३९	१००.०

Source: Land Reform and Mapping Project, 1996

२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता

ऐतिहासिक महत्वको सिंजा क्षेत्रको साँस्कृतिक विशेषता बोकेको यस क्षेत्रमा खस सभ्यता तथा हिन्दु साँस्कृतिको अनुपम संगम रहेको छ । क्षेत्री, ब्राम्हण, दलित जातीको मिश्रीत बसोवास रहेको यस गाउँपालिकामा मुख्य बोलिचालिको भाषा नेपाली रहेको छ । धार्मिक रूपमा हिन्दु धर्मालम्बीहरुको उच्च बाहुल्यता रहेको यो क्षेत्रमा मनाइले चाडपर्वहरुमा कृष्णाष्टमी, तिज, जनैपुर्णिमा, दशै, तिहार, माघे सक्रान्ती, चैते दशैं आदि रहेका छन् । धार्मिक तथा भाषिक रूपमा करिव एकरूपता रहेको यो क्षेत्रमा चाडपर्वका समयमा गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरुले यहाँको सामाजिक र साँस्कृतिक उत्कृष्टता भल्काउने गर्दछन् । भेषभुषाका रूपमा पुरुषहरुले मुख्य रूपमा दौरा, सुरवाल, टोपी तथा कोट र महिलाले गुन्यु चोली र पटुकी लगाउने गर्दछन् । यस गाउँपालिकाको वडा नं ४ मा रहेको कनकासुन्दरी मन्दिर, वडा नं १ मा रहेको सिप्टी महादेवको मन्दिर वडा नं २ मा रहेको केसरीपालको मन्दिर लगायत घोडामौला र रोटचौर जस्ता पर्यटकिय स्थलहरु पनि यस क्षेत्रमा पर्दछन् ।

२.७ विकासका सम्भावनाहरू

कनकासुन्दरी गाउँपालिका प्राकृतिक तथा साँस्कृतिकरूपले सम्पन्न क्षेत्र हो यस क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरू, आर्थिक अभ्यास र उपलब्ध मानविय पूँजी तथा पूर्वाधार लगायतको अवस्थालाई हेर्ने हो भने यस गाउँपालिकामा विकासका प्रशस्त सम्भावनाहरूको आँकलन गर्न सकिन्छ। गाउँ विकासका सम्भावनाहरूलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३: विकासका सम्भावनाहरू

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
१	प्राकृतिक श्रोत तथा साधन	<ul style="list-style-type: none"> ● नदि तटिय समथर भूभाग ● ठण्डा तथा उपोष्ण हावापानी र उच्च पहाडी क्षेत्रीय जैविक विविधता ● हिमा लगायतका बाह्रै महिना बहने नदि तथा खोला ● पाटन तथा चरण क्षेत्र ● उर्वरशिल सिंजा उपत्यका
२	आर्थिक	<ul style="list-style-type: none"> ● मार्सी धान, सिमि, कोदो जस्ता अर्गानीक उत्पादन ● व्यवसायीक अर्गानीक स्याउका लागि प्रसिद्ध ● पशुपालनको अभ्यास
३	सामाजिक	<ul style="list-style-type: none"> ● स्वास्थ्य सेवा विस्तारकार्य प्रारम्भ ● उमावि सम्मको शैक्षिक संस्थासम्मको पहुँच ● पूर्ण सरसफाईका अभ्यास ● धारामा आधारित खानेपानी सुविधा विस्तार
४	भौतिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> ● मुगु जोडने बाटो स्तरोन्नति हुदै ● आवश्यकता अनुसारका पुल तथा साँधुको निर्माण ● राजमार्गबाट बाटो विस्तारको पहल
५	सुशासन तथा संस्थागत	<ul style="list-style-type: none"> ● विकासकार्यमा जनसहभागिता तथा परिचालनको अभ्यास ● गाउँकार्यपालिका, विषयगत शाखा, समितिको गठन र सञ्चालन ● गैसको विकास कार्यमा संलग्नता

२.८ ग्राहस्थ उत्पादन, मानव विकास सूचकांक र गरिवी

नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४ तथा गरिवीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ मा जुम्ला जिल्लाको सन्दर्भमा औलाइएका तथ्यहरूलाई कनकासुन्दरी गाउँपालिकाका हकमा पनि सामान्यीकरण गरिएको छ। नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ अनुसार जुम्ला जिल्ला मानव विकास सूचकांकका दृष्टिकोणले ७५ जिल्लाहरू मध्ये ६९ औं स्थानमा पर्दछ। यस जिल्लाको मानव विकास सूचकांकको मान ०.४०९ रहेको छ। जसअनुसार औषत आयु ६३.१४ वर्ष तथा प्रतिव्यक्ति आमदानी १००७ अमेरिकी डलर रहेको छ। राष्ट्रिय योजना आयोगको अनुसार यहाँ ४९.० प्रतिशत गरिव रहेको देखिन्छ।

परिच्छेद ३: जनसंख्याको अवस्था

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको जनसांख्यिक अवस्थामा सम्बन्धीत वस्ती, घरधुरीको विवरण, जनसंख्या बनावट, संरचना तथा वितरण जस्ता विषयहरू समाविष्ट रहेका छन् ।

३.१ वस्ती र घरपरिवार विवरण

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४ अनुसार यस गाउँपालिकाको कूल घरपरिवार र जनसंख्या क्रमशः २३६९ र १४७७२ रहेको छ । वडाअनुसार सबैभन्दा उच्च जनसंख्या वडा नं. ८ मा २३३९ रहेको छ भने सबै भन्दा न्यून वडा नं. १ मा १३३९ रहेको देखिन्छ । विवरण अनुसार औषत घरपरिवारको आकार ६.२५ र लैंगिक अनुपात १०७.७७ रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४: जनसंख्या वितरणको अवस्था

वडा नं.	राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार						घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४ अनुसार					
	घरपरिवार	जनसंख्या			औषत परिवार संख्या	लैंगिक अनुपात	घरपरिवार	जनसंख्या			औषत परिवार संख्या	लैंगिक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला				जम्मा	पुरुष	महिला		
१	२१४	११७७	६०६	५७१	५.५०	१०६.१३	२२०	१३३९	७०३	६२८	६.०५	१११.९४
२	२६६	१६९१	८५६	८३५	६.३६	१०२.५१	३००	१९००	९७९	९२१	६.३३	१०६.३०
३	३६७	२३०१	११६७	११३४	६.२७	१०२.९१	३३४	२१७८	११४३	१०३५	६.५२	११०.४३
४	२७०	१६२६	७९२	८३४	६.०२	९४.९६	२९३	१८४५	९३६	९०९	६.३०	१०२.९७
५	२४२	१२८८	६२९	६५९	५.३२	९५.४५	२५५	१६७६	८६५	८११	६.५७	१०६.६६
६	२५१	१३१४	६५६	६५८	५.२४	९९.७०	२३१	१४६९	७६८	७०१	६.३६	१०९.५६
७	२९३	१७६२	८६५	८९७	६.०१	९६.४३	३४३	२०३४	१०६४	९७०	५.९३	१०९.६९
८	३४४	२०५७	१०१९	१०३८	५.९८	९८.१७	३९३	२३३९	११९६	११४३	५.९५	१०४.६४
जम्मा	२२४७	१३२१६	६५९०	६६२६	५.८८	९९.४६	२३६९	१४७७२	७६५४	७११८	६.२५	१०७.७७

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग २०६८ र घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४

३.३ जनघनत्वको अवस्था

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४ अनुसार गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल २२५.३९ वकिली र जनसंख्या १४७७२ रहेको छ । वडागत रुपमा हेर्दा सबैभन्दा कम क्षेत्रफल वडा नं. ६ को ६.१० वकिली र सबैभन्दा बढी क्षेत्रफल वडा नं. २ को ५९.९३ वकिली रहेको देखिन्छ । गाउँपालिकाको जनघनत्व ११९.४० जना प्रति वकिली रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५: जनघनत्वको अवस्था

वडा नम्बर	राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार						घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४ अनुसार					
	जनसंख्या विवरण		क्षेत्रफल विवरण		जनघनत्व (प्रति वकिली)	जनसंख्या विवरण		क्षेत्रफल विवरण		जनघनत्व (प्रति वकिली)		
	जनसंख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (बकिली)	प्रतिशत		जनसंख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (बकिली)	प्रतिशत			
१	११७७	९.०७	६६.२६	२९.४	१७.७६	१३३९	९.०१	६६.२६	२९.४	२०.०९		
२	१३६२	१०.५	५९.९३	२६.५९	२२.७३	१९००	१२.८६	५९.९३	२६.५९	३१.७०		
३	२३०१	१८.५	२८.९१	१२.८३	८३.०५	२१७८	१४.७४	२८.९१	१२.८३	७५.३४		
४	१६२६	१२.५३	२६.५३	११.७७	६१.२९	१८४५	१२.४९	२६.५३	११.७७	६९.५४		
५	१२८८	९.९३	७.८९	३.५	१६३.२४	१६७६	११.३५	७.८९	३.५०	२१२.४२		

वडा नम्बर	राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार					घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४ अनुसार				
	जनसंख्या विवरण		क्षेत्रफल विवरण		जनघनत्व	जनसंख्या विवरण		क्षेत्रफल विवरण		जनघनत्व (
	जनसंख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (बकिमी)	प्रतिशत	(प्रति बकिमी)	जनसंख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (बकिमी)	प्रतिशत	प्रति बकिमी)
६	१३१४	१०.१३	६.१०	२.७१	२१५.४१	१४६९	९.९४	६.१०	२.७१	२४०.८२
७	१७५२	१३.५	१७.३२	७.६८	१०१.१५	२०३४	१३.७७	१७.३२	७.६८	११७.४४
८	२०५७	१५.८५	१२.४५	५.५२	१६५.२२	२३३९	१५.८३	१२.४५	५.५२	१८७.८७
जम्मा	१२९७७	१००	२२५.४	१००	१०३.७३	१४७७२	१००	२२५.४	१००	११९.४०

स्रोत: संघीय मामीला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, २०७४ तथा घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४

३.४ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

उमेर का आधारमा जनसंख्याको स्थिति हेर्दा उमेर समुह अनुसार पाँच वर्षमुनिको १८०० र ७० वर्ष माथिको कूल २८८ रहेको देखिन्छ। लैंगिकताका आधारमा विभिन्न उमेर समुह अनुसार यस सम्बन्धी अन्य विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६: उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	उमेर समुह अनुसार जनसंख्या															
	५ वर्ष मुनी		६-१४ वर्ष		१५-१८ वर्ष		१९-२४ वर्ष		२५-४९ वर्ष		५०-५९ वर्ष		६०-६९ वर्ष		७० वर्ष माथि	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	८६	८८	१३५	११९	७०	५०	२१७	२०७	८४	९७	४६	४१	३४	२७	२१	९
२	११०	१११	२१०	२१५	११०	९७	२५३	२४३	१६७	१३२	६७	७१	४८	३०	१४	२२
३	११९	१५३	२५५	२०६	११३	१०४	३२७	२९६	१४२	१४८	७२	५३	७४	६८	२२	२६
४	१२४	१२५	२११	२२१	८७	८१	२९२	२५६	१००	११४	६९	५६	३७	४०	१६	१६
५	९९	११८	१७०	१५७	८५	८५	२७५	२६३	१०८	१०१	५९	३७	३५	४८	२४	१२
६	८२	८६	१७२	१६३	७२	७०	२२०	२१२	१०६	८८	५९	५६	३२	२७	१५	९
७	९९	११६	१९८	२०६	११०	१०९	३४२	२९८	१३९	१२०	७९	६२	५९	६०	१८	१९
८	१५०	१३४	२७०	२९०	१२४	१०४	३४४	३३०	१४६	१४६	९३	६६	४८	४९	२१	२४
जम्मा	८६९	९३१	१६२१	१५७७	७७१	७००	२२७०	२१०५	९९२	९४६	५४४	४४२	३६७	३४९	१५१	१३७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.५ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

गाउँपालिका भित्र बोलिने मातृभाषाहरू मध्ये सबैले १४७७२ (१०० प्रतिशत) को नेपाली मातृभाषा रहेको देखिन्छ। मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७: मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	मातृभाषा अनुसार जनसंख्या				
	नेपाली	मैथली	भोजपुरी	हिन्दी	जम्मा
१	१३३१	०	०	०	१३३१
२	१९००	०	०	०	१९००
३	२१७८	०	०	०	२१७८
४	१८४५	०	०	०	१८४५
५	१६७६	०	०	०	१६७६
६	१४६९	०	०	०	१४६९
७	२०३४	०	०	०	२०३४

वडा नं.	मातृभाषा अनुसार जनसंख्या				
	नेपाली	मैथली	भोजपुरी	हिन्दी	जम्मा
८	२३३९	०	०	०	२३३९
जम्मा	१४७७२	०	०	०	१४७७२
प्रतिशत	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.६ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

गाउँपालिका भित्र धर्मका आधारमा जनसंख्या स्थिति हेर्दा सबैभन्दा बढि हिन्दु धर्म मान्ने १४७३७ अर्थात ९९.७६ प्रतिशत रहेको छ भने बौद्ध धर्म मान्ने ०.१२ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८: धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	धर्म अनुसार जनसंख्या (घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४)			
	हिन्दु	बौद्ध	इसाई	जम्मा
१	१३२८	३	०	१३३१
२	१८९८	२	०	१९००
३	२१७४	४	०	२१७८
४	१८३७	२	६	१८४५
५	१६७१	३	२	१६७६
६	१४६५	१	३	१४६९
७	२०३२	२	०	२०३४
८	२३३२	०	७	२३३९
जम्मा	१४७३७	१७	१८	१४७७२
प्रतिशत	९९.७६	०.१२	०.१२	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.७ जातिगत आधारमा घरपरिवार र जनसंख्या विवरण

जातजातिगत आधारमा घरपरिवार तथा जनसंख्यालाई हेर्दा सबैभन्दा उच्च पहाडी ब्राम्हण/क्षेत्रीको घरपरिवार ८२.५२ प्रतिशत र जनसंख्या ८३.४५ प्रतिशत रहेको छ। यसैगरी सबैभन्दा न्यून घरपरिवार संख्या पहाडी आदीवासी जनजातीको ५ रहेको छ भने जनसंख्यामा न्यून पहाडी अन्यको ७ जना रहेको छ। गाउँपालिकाको घरपरिवार र जनसंख्यालाई जातजातिगत रूपमा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ९: जातिगत आधारमा घरपरिवार र जनसंख्या विवरण

वडा नं.	जातजाती घरपरिवार					जातजाती अनुसार जनसंख्या				
	पहाडी क्षेत्री/ब्राम्हण	पहाडी आदीवासी/जनजाती	पहाडी दलित	पहाडी अन्य	जम्मा	पहाडी क्षेत्री/ब्राम्हण	पहाडी आदीवासी/जनजाती	पहाडी दलित	पहाडी अन्य	जम्मा
१	२१७	०	२	१	२२०	१३२०	०	११	०	१३३१
२	२९५	०	५	०	३००	१८६७	०	३३	०	१९००
३	३२६	०	५	३	३३४	२१४९	१	२७	१	२१७८
४	१७६	३	११०	४	२९३	११३३	२७	६८३	२	१८४५
५	२५१	०	३	१	२५५	१६६४	१	१०	१	१६७६
६	१६०	१	६९	१	२३१	९९९	१	४६७	२	१४६९

वडा नं.	जातजाती घरपरिवार					जातजाती अनुसार जनसंख्या				
	पहाडी क्षेत्री/ब्रामहण	पहाडी आदीवासी/जनजाती	पहाडी दलित	पहाडी अन्य	जम्मा	पहाडी क्षेत्री/ब्रामहण	पहाडी आदीवासी/जनजाती	पहाडी दलित	पहाडी अन्य	जम्मा
७	३३६	०	०	७	३४३	२०३३	०	१	१	२०३४
८	१९४	१	१९८	०	३९३	११६२	१	११७६	०	२३३९
जम्मा	१९५५	५	३९२	१७	२३६९	१२३२७	३१	२४०७	७	१४७७२
प्रतिशत	८२.५२	०.२१	१६.५५	०.७२	१००	८३.४५	०.२१	१६.२९	०.०५	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.८ घरमुलीको विवरण

लैंगिकताका आधारमा घरमुलीको स्थिति हेर्दा कूल २३६९ घरपरिवार मध्ये सबैभन्दा बढि पुरुष घरमुली हुने घरपरिवार संख्या २०८६ र महिला घरमुली हुने परिवार २८३ रहेको छ। लिङ्गका आधारमा घरमुलीको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०: घरमुलीको विवरण

वडा नम्बर	लैंगिकताका आधारमा घरमुली संख्या		
	पुरुष	महिला	जम्मा
१	१९१	२९	२२०
२	२५८	४२	३००
३	२९३	४१	३३४
४	२६१	३२	२९३
५	२०१	५४	२५५
६	२१३	१८	२३१
७	३१८	२५	३४३
८	३५१	४२	३९३
जम्मा	२०८६	२८३	२३६९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.९ अपांगताको आधारमा जनसंख्या

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न खालका अपांगता भएका कूल ४६२ व्यक्तिहरु मध्ये सबैभन्दा उच्च सुस्त श्रवण भएकाहरुको संख्या १२६ रहेको छ भने अन्यहरुमा शारीरिक अपांगता, दृष्टि विहिन र बहु अपांगताको संख्या क्रमशः १२१, १०८ र २० रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण लैंगिकता आधारमा देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ११: अपांगताको आधारमा जनसंख्या

वडा नं.	अपांगताका आधारमा जनसंख्या							
	अपांगता नभएको	शारीरिक अपाङ्गता	बौद्धिक अपाङ्गता	दृष्टिविहिन (आँखा नदेख्ने)	बहिरा (सुन्न र बोल्न नसक्ने)	स्वर बोलाई सम्बन्धी अपांगता (भकभके)	मनोसामाजिक अपाङ्गता	जम्मा
१	१२९२	३३	३	१	२	०	०	१३३१
२	१८९४	४	०	०	१	१	०	१९००
३	२१७४	४	०	०	०	०	०	२१७८
४	१८३१	७	१	४	२	०	०	१८४५
५	१६३३	३२	२	३	५	१	०	१६७६
६	१४५०	१२	०	५	२	०	०	१४६९

वडा नं.	अपांगताका आधारमा जनसंख्या							
	अपांगता नभएको	शारीरिक अपाङ्गता	वौद्धिक अपाङ्गता	दृष्टिविहिन (आँखा नदेख्ने)	बहिरा (सुन्न र बोल्न नसक्ने)	स्वर बोलाई सम्बन्धी अपांगता (भकभके)	मनोसामाजिक अपाङ्गता	जम्मा
७	२०१७	१६	०	१	०	०	०	२०३४
८	२३२०	९	१	०	५	२	२	२३३९
जम्मा	१४६११	११७	७	१४	१७	४	२	१४७७२
प्रतिशत	९८.९१	०.७९	०.०५	०.०९	०.१२	०.०३	०.०१	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.१० आवास माथीको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका कूल २३६९ घरपरिवार मध्ये ९८.९० प्रतिशत अर्थात २३४३ घरपरिवार आफ्नै घरमा बस्ने गरेको देखिन्छ। त्यसैगरी, भाडामा बस्ने घरपरिवार संख्या २२ र अन्य खालको स्वामित्व भएका घरमा बस्ने ४ रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरणलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२: आवास माथीको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नं.	आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण			जम्मा
	आफ्नै	भाडा	अन्य	
१	२१८	२	०	२२०
२	२९९	१	०	३००
३	३३१	३	०	३३४
४	२८३	१०	०	२९३
५	२५५	०	०	२५५
६	२३०	०	१	२३१
७	३४०	१	२	३४३
८	३८७	५	१	३९३
जम्मा	२३४३	२२	४	२३६९
प्रतिशत	९८.९०	०.९३	०.१७	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.११ बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र रहेका कूल १४७७२ जनसंख्या मध्ये ९५.५४ प्रतिशत अर्थात १४११३ जना गणना गरेकै स्थानमा आफ्नै घरमा बस्ने गरेको देखिन्छ। त्यसैगरी, स्वदेशमा अन्यत्र रहेको र विदेशमा बस्नेको जनसंख्या क्रमशः ६२९ र ३० रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरणलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १३: बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बसोबासका आधारमा जनसंख्या विवरण			
	गणना गरेको स्थानमा बसोबास गरेको	स्वदेशमा अन्यत्र बसोबास गरेको	विदेशमा बसेको	जम्मा
१	१२६२	६०	९	१३३१
२	१८७९	२०	१	१९००
३	२१४३	३५	०	२१७८
४	१८२०	२५	०	१८४५
५	१५७१	१०५	०	१६७६
६	१२६९	१९३	७	१४६९
७	१८५१	१७४	९	२०३४

वडा नं.	बसोबासका आधारमा जनसंख्या विवरण			
	गणना गरेको स्थानमा बसोबास गरेको	स्वदेशमा अन्यत्र बसोबास गरेको	विदेशमा बसेको	जम्मा
८	२३१८	१७	४	२३३९
जम्मा	१४११३	६२९	३०	१४७७२
प्रतिशत	९५.५४	४.२६	०.२०	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.१२ बैवाहिक स्थिति

घरपरिवार सर्वेक्षण अनुसार बैवाहिक स्थितिलाई हेर्दा ३९१४ जना अविवाहित, ३२५७ कम उमेर, ७०५३ जना एकल विवाहित तथा ५४८ जना अन्य खालका बैवाहिक स्थितिका रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १४: बैवाहिक स्थिति

वडा नम्बर	बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण			
	अविवाहित	एकल विवाह	अन्य	कम उमेर
१	२९६	६६१	६६	३०८
२	५७८	८७२	६९	३८९
३	५६०	१०९२	२७	४९९
४	४५८	८७४	५०	४६३
५	४३२	८४३	४२	३५९
६	३९७	६८८	५३	३३९
७	५४७	९७४	११७	३९६
८	६४६	१०४९	१२४	५२०
जम्मा	३९१४	७०५३	५४८	३२५७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

३.१३ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण (२०७३ चैत्र मसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)

गतवर्षको विवरण अनुसार गाउँपालिकामा कुल ६४९ जन्मदर्ता, १७६ मृत्युदर्ता, ३१३ विवाह दर्ता भएको देखिन्छ। यस्तैगरी बसाइँसराइको सन्दर्भमा २० परिवार बसाइँसराइ गरी आएको र ३८ परिवार बसाइँसराइ गरी गएको पाइन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १५: व्यक्तिगत घटना विवरण

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाइँसराइ	
					आएको	गएको
१	५४	५	८	-	२	१३
२	१०९	९४	२००	-	१	८
३	५०	१०	३०	२	१	५
४	३०	५	१६	१	२	१
५	२५	५	१५	२	१	-
६	१६०	२२	१६	-	७	१
७	५१	५	६	-	२	२
८	१७०	३०	२२	-	४	८
जम्मा	६४९	१७६	३१३	५	२०	३८

स्रोत: गाउँपालिका कार्यालय, २०७४

परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको पेशा, रोजगारी, कृषि, उद्योग व्यापार तथा व्यवसाय, सहकारी, पर्यटन, बैंक तथा वित्तिय संस्था आर्थिक गतिविधि सम्बन्धी विवरणलाई विविध शिर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ।

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

यस शिर्षक अन्तरगत आर्थिक गतिविधिको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

४.१.१ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा अबलम्बन गरिएको पेशा मध्ये सबैभन्दा बढि कृषि, वन तथा मत्स्य कामदारका रूपमा ६७३० रहेको छ। दश वर्षभन्दा माथिको जनसंख्याको पेशागत स्थिति निहाल्दा सबैभन्दा न्यून १० जना अन्य खालका काम गर्ने गरेका छन्। पेशा अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १६: मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

वडा नं	कृषि तथा पशुपालन	नोकरी	उद्योग तथा व्यापार	ज्याला/मजदुरी	वैदेशिक रोजगारी	व्यवसायिक कार्य	विद्यार्थी (अध्ययनरत)	गृहणी	बेरोजगार	कम उमेर	अन्य
१	८७७	२०	३८	७	०	०	९४	१	०	२९४	०
२	८७९	५७	१७	१	४	०	५६२	१	०	३७९	०
३	१०५२	६४	५९	५	०	२३	४९७	०	०	४७८	०
४	७०५	४७	२९	६५	५	४२	५०४	०	७	४४०	१
५	६८४	८३	०	३	४	९२	४३६	०	२	३७२	०
६	६७६	४९	०	०	१४	८	४१०	०	८	३०१	३
७	९५८	५५	२६	३	९	९	५६७	४	१८	३८३	२
८	८९९	३८	१६८	६१	०	३	६१९	९	१७	५२१	४
जम्मा	६७३०	४१३	३३७	१४५	३६	१७७	३६८९	१५	५२	३१६८	१०
प्रतिशत	४५.५६	२.८०	२.२८	०.९८	०.२४	१.२०	२४.९७	०.१०	०.३५	२१.४५	०.०७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.१.२ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्रको पूर्ण बेरोजगारहरू संख्या दश वर्षमाथिको कुल ९६६२ जनसंख्या मध्ये १३२ जना मात्र रहेको देखिन्छ। तथापि, आर्थिक रूपमा सकृय नभएका र सधै सकृय नहुनेहरूको जनसंख्या क्रमशः ३३.४८ तथा ४.१६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। जस अनुसार रोजगार प्राप्त भएका हरुको जनसंख्या ६१.४१ रहेका छ। आर्थिक कृयाकलाप अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १७: बेरोजगार सम्बन्धी विवरण

आर्थिक कृयाकलाप	दस वर्ष माथिको जनसंख्या			
	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
रोजगार	२८७०	३०६३	५९३३	६१.४१
बेरोजगार	२३	२	२५	०.२६
सधै सकृय नहुने	२२०	१८२	४०३	४.१६
आर्थिक रूपमा सकृय नभएका	१६६२	१५७१	३२३३	३३.४७
नखुलेको	३५	३४	६९	०.७१
जम्मा	४८१०	४८५१	९६६२	१००

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

४.१.३ जग्गाको किसिम

गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल २२५३९ हेक्टर रहेकोमा खेती गरिएको जमिन करिव ४ प्रतिशत मात्र रहेको छ । जस मध्ये खेत १७१.४८ हेक्टर र वारी ६७९.१९ हेक्टर रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १८: जग्गाको किसिम

खेती गरिएको जग्गाको किसिम	क्षेत्रफल (हे)	प्रतिशत
खेत	१७१.४८	०.७६
पाखो वारी	६७९.१९	३.०१
जम्मा	८५०.६७	३.७७

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

४.१.४ प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र उपलब्ध हुन सक्ने कृषि, पशु, इन्जिनियरिङ्ग, वन, मेडिसिन, खाद्य प्रसोधन, वकिल, पत्रकार जस्ता प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधन कुल २७५ रहेको छ । जसमध्ये सबैभन्दा बढी वडा नं. ८ मा ९२ जना रहेको छ भने वडा नं. १ मा ४ जना मात्र त्यस्ता दक्षता भएका मानव संसाधन उपलब्ध रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १९: प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

वडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संसाधन																जम्मा	
	कृषि र पशु		इन्जिनियरिङ्ग		वन		मेडिसिन		खाद्यप्रसोधन		वकिल		पत्रकार		अन्य			
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु		
१	-	३	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	४
२	-	२	-	-	-	२	३	४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	११
३	१	२	-	-	-	-	४	६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१३
४	१	५	-	१	-	२	३	५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१७
५	-	३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	-	-	-	-	५
६	१०	८	-	४	१	१	१०	८	२	१	-	२	-	१	१५	३०	-	९३
७	५	८	-	-	१	२	८	३	४	५	१	३	-	-	-	-	-	४०
८	८	५	-	३	३	५	१०	२०	११	१५	-	१	-	-	३	८	-	९२
जम्मा	२५	३६	०	८	५	१२	३८	४७	१७	२१	१	६	२	१	१८	३८	-	२७५

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.१.५ बैदेशिक रोजगारमा गएकाहरुको विवरण

यस गाउँपालिकाबाट बैदेशिक रोजगारीका लागि जाने कुल जना मध्ये सबैभन्दा उच्च संख्यामा भारत जाने प्रतिशत रहेका छन् । खाडीमुलुक तथा मलेसिया जस्ता देशमा जाने, युरोप, अमेरिका, अष्ट्रेलिया जाने र जापान, कोरिया जानेको जनसंख्या रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २०: बैदेशिक रोजगारमा गएकाहरुको विवरण

वडा नं	बैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरुको संख्या				जम्मा
	भारत	खाडी मुलुक तथा मलेसिया	युरोप, अमेरिका, अष्ट्रेलिया	जापान वा कोरिया	
१					
२					

वडा नं	वैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरूको संख्या				
	भारत	खाडी मुलुक तथा मलेसिया	युरोप, अमेरिका, अष्ट्रेलिया	जापान वा कोरिया	जम्मा
३					
४					
५					
६					
७					
८					
जम्मा					
प्रतिशत					

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.१.६ सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र वडा नं. मा मात्र कुल घरपरिवार सुकुम्बासी रहेका छन् भने अन्य वडाहरूमा यस्ता घरपरिवार रहेको देखिदैन । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २१: सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण

वडा नं	घरपरिवार संख्या	कैफियत
१		
२		
३		
४		
५		
६		
७		
८		
जम्मा		

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.१.७ उद्योग सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका वटा उद्योगहरू मध्ये वटा मध्यम, वटा साना, वटा घरेलु तथा एउटा लघु उद्योग रहेका छन् । यी उद्योगहरूबाट जना महिला र जना पुरुषले प्रत्यक्ष रूपमा रोजगारीको अवसर प्राप्त गरेको देखिन्छ । उद्योगहरू रहेका स्थान, उत्पादन हुने वस्तु र उत्पादित वस्तुबाट हुने वार्षिक आम्दानी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २२: उद्योग सम्बन्धी विवरण

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व	उद्योगको प्रकार	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवाबाट भएको वार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
मध्यम								
साना								

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व	उद्योगको प्रकार	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवाबाट भएको वार्षिक आमदानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
घरेलु								
लघु								

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.२ कृषि तथा पशु विकास

यस शिर्षकमा सिंचाई, कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी गतिविधिहरूलाई प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.२.१ सिंचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा वर्षैभरी र मौसमी गरी १८ वटा सिंचाई पूर्वाधारबाट करिब ५६ हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ । यस्तो सुविधाबाट १२६६० घरपरिवार लाभान्वित हुने गरेका छन् । आयोजनागत रूपमा सिंचाईको स्थाल, किसिम, माध्यम, उपलब्धता, सिंचित जमिन तथा लाभान्वित घरधुरी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २३: सिंचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई (क्षेत्रफल)	परिमाण			
	२	कुलो	कुलो		-	वर्षैभरी	-	५०
लामासिम सिंचाई कुलो	३	कुलो	कुलो		-	मौसमी	-	८०
जचैरी कुलो	४	कुलो	कुलो		-	वर्षैभरी	-	२००
लुङ्कु कुलो	५	कुलो	कुलो		-	मौसमी	-	-
बालु कुलो	६	बाँध	कुलो	किमी	३	वर्षैभरी	-	३०००
जचौरी कुलो	६	बाँध	कुलो	किमी	५	वर्षैभरी	-	५००
माज कुलो	६	बाँध	कुलो	किमी	१०	वर्षैभरी	-	१०००
हडे खोली कुलो	६	बाँध	कुलो	किमी	०.५	वर्षैभरी	-	१००
गोरु चौर पोखरी	६	पोखरी	कुलो	किमी	१.५	वर्षैभरी	-	५०
सेरी कुलो	७	बाँध	कुलो	किमी	१०	वर्षैभरी	५	३५०
सार्की घट्ट कुलो	७	बाँध	कुलो	किमी	४	वर्षैभरी	२	२००
घाउटे कुलो	७	बाँध	कुलो	किमी	५	वर्षैभरी	५	३००
लौडिसिम	८	कुलो	कुलो	किमी	४	मौसमी	१०	१५००
गौरीज्युला सिंचाई	८	कुलो	कुलो	किमी	३	मौसमी	७	५००
बन्दीराज सिंचाई	८	कुलो	कुलो	किमी	१	मौसमी	२०	४०००
चिसापानी पोखरी	८	पोखरी	कुलो	किमी	१	मौसमी	२	३००
लाम्पाटी सिंचाई	८	पोखरी	कुलो	किमी	०.५	मौसमी	३	४००
जुकेमूल स्यालपानी	८	पोखरी	पाइप	किमी	३	मौसमी	२	१३०
जम्मा					५१.५		५६	१२६६०

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.२.२ कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा कृषि कार्यका लागि उपयोग गरिएको कूल जग्गा ६७०४८ रोपनी रहेको देखिन्छ। जस मध्ये आफ्नो परिवारको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार र अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार संख्या क्रमशः २२७९ र १९४ रहेको छ। अन्य स्वामित्वको जग्गा ८७.१६ रोपनी उपयोग भएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २४: कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	आफ्नो परिवारको नामको जग्गा उपभोग गर्ने		अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने		अन्य स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने		कृषि कार्य नगर्ने परिवार	कृषि कार्यका लागि उपयोग भएको कूल जमिन क्षेत्रफल (रोपनी)
	परिवार	क्षेत्रफल (रो.)	परिवार	क्षेत्रफल (रो.)	परिवार	क्षेत्रफल (रो.)		
१	२१८	३०००.४०	३६	३३५.२४	७	१६.७६	१	३३५२.४०
२	२९७	१३२७५.५०	११	१४७५.०६	०	०	१	१४७५०.५६
३	३२७	१५०८५.८०	१३	१६७६.२०	०	०	७	१६७६२.००
४	२९०	६०३४.३२	२४	६७०.४८	०	०	२	६७०४.८०
५	२५२	७८४४.६२	११	८७१.६२	०	०	३	८७१६.२४
६	२०६	२४१३.७३	२६	२६८.१९	०	०	२६	२६८१.९२
७	३३५	१८००.२४	२५	२०१.१४	२	१०.०६	६	२०११.४४
८	३५४	१०८०१.४३	४८	१२०६.८६	४	६०.३४	२०	१२०६८.६४
जम्मा	२२७९	६०२५६.०४	१९४	६७०४.८०	१३	८७.१६	६६	६७०४८.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.३ अन्न तथा दलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण

बालीजन्य उपजहरू मध्ये अन्नबाली र दलहन बाली क्रमशः ५३६३८.४० रोपनी र ३३५२.४० रोपनी जमिनमा उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ। यी जमिनहरूबाट अन्नबाली ३२९८३.०४ क्विन्टल र दलहन बाली ५०२.८६ क्विन्टल उत्पादन हुने गरेको छ। यी उपजहरूको केहि परिमाणमा विक्री समेत हुने गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २५: अन्न तथा दलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	अन्नबाली			दलहन बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)
१	२६८१.९२	१६०९.१५	८०.४६	१६७.६२	२५.१४	११.३१
२	११८००.४५	७०८०.२७	३५४.०१	७३७.५२८	११०.६३	४९.७८
३	१३४०९.६०	८०४५.७६	४०२.२९	८३८.१०	१२५.७२	५६.५७
४	५३६३.८४	३२१८.३०	१६०.९२	३३५.२४	५०.२९	२२.६३
५	६९७२.९९	४१८३.८०	२०९.१९	४३५.८१	६५.३७	२९.४२
६	२१४५.५४	१२८७.३२	६४.३७	१३४.१०	२०.११	९.०५
७	१६०९.१५	९६५.४९	४८.२७	१००.५७	१५.०९	६.७९
८	९६५४.९१	५७९२.९५	२८९.६५	६०३.४३	९०.५१	४०.७३
जम्मा	५३६३८.४०	३२९८३.०४	१६०९.१५	३३५२.४०	५०२.८६	२२६.२९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.४ फलफुल, तरकारी, नगदेवाली र मह उत्पादन सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा उत्पादित फलफुल, तरकारी र नगदेवाली उत्पादनको अवस्था हेर्दा क्रमशः २०११.४४ रोपनी, १३४०.९६ रोपनी र ६७०.४८ रोपनी जमिनमा क्रमशः ४०२.२९, ६०३४.३२ र १००५.७२ क्विन्टल उत्पादन हुने गरेको छ। यी उपजहरु केहि परिमाणमा विक्रि समेत हुने गरेको देखिन्छ। मौरीपालनको अवस्था हेर्दा १४१५ घरवाट ३०४१ किलोग्राम मह उत्पादन हुने गरेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २६: फलफुल, तरकारी, नगदेवाली र मह उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	तरकारी			फलफुल			नगदे वाली			मह उत्पादन	
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्रि (क्विन्टल)	घार संख्या	उत्पादन (केजी)
१	६७.०५	३०१.७२	७५.४३	१००.५७	२०.११	१४.०८	३३.५२	५०.२९	३०.१७	४७१	११९७
२	२९५.०१	१३२७.५५	३३१.८९	४४२.५२	८८.५०	६१.९५	१४७.५१	२२१.२६	१३२.७६	३९०	६९९
३	३३५.२४	१५०८.५८	३७७.१५	५०२.८६	१००.५७	७०.४०	१६७.६२	२५१.४३	१५०.८६	१३४	२३६
४	१३४.१०	६०३.४३	१५०.८६	२०१.१४	४०.२३	२८.१६	६७.०५	१००.५७	६०.३४	१६९	४६८
५	१७४.३२	७८४.४६	१९६.१२	२६१.४९	५२.३०	३६.६१	८७.१६	१३०.७४	७८.४५	११८	२००
६	५३.६४	२४१.३७	६०.३४	८०.४६	१६.०९	११.२६	२६.८२	४०.२३	२४.१४	११	२६
७	४०.२३	१८१.०३	४५.२६	६०.३४	१२.०७	८.४५	२०.११	३०.१७	१८.१०	७७	१२४
८	२४१.३७	१०८६.१८	२७१.५४	३६२.०६	७२.४१	५०.६९	१२०.६९	१८१.०३	१०८.६२	४५	९१
जम्मा	१३४०.९६	६०३४.३२	१५०८.५८	२०११.४४	४०२.२९	२८१.६०	६७०.४८	१००५.७२	६०३.४३	१४१५	३०४१

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.५ पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था

पशुपन्छीपालनको अवस्था हेर्दा कूल २३६९ घरपरिवार मध्ये २०२४ घरपरिवारमा पशुपालन कार्य भईरहेको देखिन्छ। गाई र भैसीवाट कूल ३४४८३९ लिटर दुध तथा घिउ उत्पादन गर्ने गरेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २७: पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था

वडा नं.	पशुपंक्षी पालन गर्ने परिवार संख्या		गाई/गोरु		भैसी/राँगा		जम्मा		
	पालन गर्ने	पालन नगर्ने परिवार	संख्या	दुध/घु उत्पादन (लि.)	संख्या	दुध/घु उत्पादन (लिटर)	पशु संख्या	दुध/घु उत्पादन (लि.)	आम्दानी (रु. हजारमा)
१	२००	२०	६२०	१९३७५	७०	१४७००	६९०	३४०७५	८५.८७
२	२७८	२२	८६२	२६९३१	९७	२०४३३	९५९	४७३६४	११९.३६
३	२९०	४४	८९९	२८०९४	१०२	२१३१५	१००१	४९४०९	१२४.५१
४	२६२	३१	८१२	२५३८१	९२	१९२५७	९०४	४४६३८	११२.४९
५	२०८	४७	६४५	२०१५०	७३	१५२८८	७१८	३५४३८	८९.३०
६	१८२	४९	५६४	१७६३१	६४	१३३७७	६२८	३१००८	७८.१४
७	३०४	३९	९४२	२९४५०	१०६	२२३४४	१०४९	५१७९४	१३०.५२
८	३००	९३	९३०	२९०६३	१०५	२२०५०	१०३५	५१११३	१२८.८०
जम्मा	२०२४	३४५	६२७४	१९६०७५	७०८	१४८७६४	६९८३	३४४८३९	८६८.९९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.६ मासुजन्य तथा श्रमजन्य पशुपालनको अवस्था

यस क्षेत्रमा मासुजन्य पशुपन्छी पालन अन्तरगत १११३२ भेडाबाखा र ८३३ पन्छी रहेका छन् । पन्छीबाट २०००.४६ किलोग्राम मासु उत्पादन हुने गरेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २८: मासुजन्य तथा श्रमजन्य पशुपालनको अवस्था

वडा नम्बर	भेडाबाखा/खसीबोका			गधा/घोडा संख्या	गोरु, साँढे संख्या	सुगुर/बँगुर संख्या	कुखुरा/हास संख्या		
	संख्या	मासु उत्पादन (केजि)	ऊन (केजि)				संख्या	अण्डा उत्पादन (गोटा)	मासु उत्पादन (के.जि.)
१	११००	४६७५	१००	१५४	४४०	०	२२०	७२६	५०८.२
२	१५२९	६४९८	१३९	२१०	६००	७	१३७	४५२	३१६.४७
३	१५९५	६७७९	१४५	२३४	६६८	०	३७	१२२	८५.४७
४	१४४१	६१२४	१३१.०	२०५	५८६	०	१२४	४०९	२८६.४४
५	११४४	४८६२	१०४	१७९	५१०	०	२०२	६६७	४६६.६२
६	१००१	४२५४	९१	१६२	४६२	०	२९	९६	६६.९९
७	१६७२	७१०६	१५२	२४०	६८६	५५	५२	१७२	१२०.१२
८	१६५०	७०१३	१५०	२७५	७८६	०	६५	२१५	१५०.१५
जम्मा	१११३२	४७३११	१०१२	१६५८	४७३८	६२	८६६	२८५८	२०००.४६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.७ पशुपंक्षीजन्य उत्पादन बिक्रिका आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका क्षेत्रमा पशुपंक्षीजन्य उत्पादन बिक्रि गर्ने र बिक्रि नगर्ने घरपरिवार संख्या क्रमशः १४८ र २२१२ रहेका छन् । पशुपंक्षीजन्य उत्पादनबाट यी घरपरिवारले वार्षिक करिब ८ लाख २७ हजार आम्दानी गर्ने गरेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २९: पशुपंक्षीजन्य उत्पादन बिक्रिका आधारमा घरपरिवार

वडा नम्बर	पशुपंक्षीजन्य उत्पादन बिक्रिका आधारमा घरपरिवार संख्या		
	पशुपंक्षीजन्य उत्पादन बिक्रि गर्ने घरपरिवार	बिक्रीबाट प्राप्त वार्षिक आम्दानी (रु.हजारमा)	बिक्री नगर्ने घरपरिवार
१	५३	२६५	१६७
२	३५	२१६	२६५
३	७	४४	३२७
४	१५	५७	२६९
५	११	४८	२४४
६	५	१००	२२६
७	१३	५१	३३०
८	९	४६	३८४
जम्मा	१४८	८२७	२२१२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.८ कृषि उत्पादनको आत्मनिर्भरताको अवस्था

गाउँपालिका भित्र रहेका कूल २३६९ घरपरिवार मध्ये १६६ घर परिवारलाई ९ महिना देखि १ वर्ष सम्म आफ्नै उत्पादनले खान पुग्दछ। साथै ६७१ घरपरिवारलाई ३ महिना सम्म आफ्नो उत्पादनले खान पाउँदछन्। यस सम्बन्धि वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३०: कृषि उत्पादनको आत्मनिर्भरताको अवस्था

वडा नम्बर	३ महिना सम्म खान पुग्ने	४ देखि ६ महिना सम्म खान पुग्ने	७ देखि ९ महिना सम्म खान पुग्ने	९ महिना देखि बर्ष दिन खान पुग्ने	जम्मा
१	१२	१६३	१५	३०	२२०
२	७७	१७४	४७	२	३००
३	११	२१८	७७	२८	३३४
४	१३१	९४	४३	२५	२९३
५	९५	११५	२७	१८	२५५
६	१०७	६१	३५	२८	२३१
७	१०२	१९७	२८	१६	३४३
८	१३६	१८५	५३	१९	३९३
जम्मा	६७१	१२०७	३२५	१६६	२३६९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.२.९ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन

कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधनको अवस्था हेर्दा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र व्यवसायिक वा अगुवा कृषकको संख्या २०० रहेको छ भने जेटिए ६, पशुकार्यकर्ता २ र व्यवसायिक नर्सरी सञ्चालक २ रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरणलाई वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३१: कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन

वडा नम्बर	व्यवसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषी कार्यकर्ता (जेटिए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक
१	-	१	-	१
२	-	-	१	१
३	-	-	-	-
४	-	-	-	-
५	-	-	-	-
६	२००	५	१	-
७	-	-	-	-
८	-	-	-	-
जम्मा	२००	६	२	२

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.२.१० कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस क्षेत्रमा तरकारी, फलफुल, खाद्यान्न, दलहन तथा नगदे वालीमा उच्च पहाडी क्षेत्रमा देखापर्ने रोग तथा किराले नकारात्मक रूपले प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ। यस्ता रोग तथा कीराको विवरण वाली अनुसार देहाय बमोजिम रहेको छ।

।

तालिका ३२: कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा

साधारणतया तरकारी वालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	साधारणतया फलफूल खेतीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	साधारणतया खाद्यान्न वालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	साधारणतया दलहन वालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	साधारणतया नगदे वालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम
खपटे कीरा	गवारो	पतेरो	पतेरो	भुसिल कीरा
लाही	फुलमा अँस पार्ने कीरा	गवारो	भुसिल कीरा	लाही
गवारो	फ्रुट फलाई	फटके	फौजी कीरा	खपटे
फट्याङ्ग्रा		फौजी कीरा	फट्याङ्ग्रा	
पतेरो		फट्याङ्ग्रा		

स्रोत: समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.२.११ पशुपन्छीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस क्षेत्रमा पशुपन्छीमा मौसम अनुसार लाग्ने रोग व्याधीले प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ। यहाँ देखा पर्ने रोगको विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३३: पशुपन्छीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

पशुपन्छी जन्य उत्पादन	रोगको नाम
पशु	भगागुते, चरचरे, खोरेत, एन्थ्रेक्स, पी.पी.आर, एन यूरिया, डर्माटाइटिस, डायरिया, पाइरेक्सिसिया, एनोरेक्सिस, एल एफ, राउन्डओम, टेपओम, महोस्ट, टिक्स, लाइस, सर्भिसाइटिस, भेट्राइटिस, पायोमेट्रा, स्वइन फिबर, खोरेत, रेविज, नाम्ले, माटे, जुका, छेरौटे, साउने ज्वरो, जुम्प्रा, उपियाँ, किर्ना, लुतो, थुनेलो
पंक्षी	क्सीडिपेसिस, कोराइजा गम्बरो, सि आर डी, सल्मोनेलासिस, रानिखेत, फवल पक्स, हवाइडाइरिया, मेरेक्स, जुका, गम्बोरो, रानी खेत

स्रोत: समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.२.१२ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा बाखा, भैंडा र गाई पालन फर्मका रूपमा साना खालका वटा फर्महरू सञ्चालनमा रहेको देखिन्छ। यस्ता फर्म र उत्पादन तथा रोजगारी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३४: व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

पशुपालन फर्मको नाम	वडा नम्बर	फर्म रहेको ठेगाना	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.२.१३ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण

कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित समूह वा संस्थामा १ वटा कृषि सहकारी मात्र यस गाउँपालिकामा रहेको देखिन्छ। कृषि क्षेत्रमा सामूहिक रूपमा कार्य गर्न समूह र कृषि सहकारीमा अवद्ध रहेका सदस्य सहित समूह सम्बन्धि विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ३५: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण

वडा नम्बर	कृषक समूह			पशुपालन समूह			व्यवसायिक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रोभेट तथा विजिविजन केन्द्र संख्या	कोल्ड स्टोर तथा राष्ट्रिय स्टोर संख्या	जैविक बाकम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र संख्या
	समूह संख्या	सदस्य		समूह संख्या	सदस्य		फर्म संख्या	सदस्य		सहकारी संख्या	सदस्य				
		म	पु		म	पु		म	पु		म	पु			
१															
२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	७	१८	-	-	-
३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जम्मा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	७	१८	०	०	०

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.२.१४ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाको वडा नं. ४ स्थित सापुल्लीमा वार्षिक १० किलोग्राम माछा उत्पादन हुने सार्वजनिक पोखरी रहेको देखिन्छ। यस पोखरीबाट वार्षिक सरदर ५० हजारको आम्दानी हुने गरेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी अन्य जानकारी देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३६: सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

पोखरी रहेको स्थान	वडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल (विघा/रोपनी)	वार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व	वार्षिक आम्दानी (रु.)	गाउँ/नगर पालिकामा वार्षिक शुल्क (रु.)
जम्मा						

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.३ पर्यटन विकास

४.३.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

नजिकको बजार केन्द्रबाट करिब ४ किलोमिटरको दुरीमा रहेका धार्मिक तथा प्राकृतिक दृष्टिले पर्यटकीय महत्त्व रहेका मुख्य ३ स्थलहरू यस क्षेत्रमा रहेका छन्। गाउँपालिका भित्र वार्षिक करिब ७०० जना पर्यटकहरूको आगमन हुने गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३७: पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व	विशेषता	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (किमी)			
जारजिङ्ग गुफा	१	नपुगेको	-	५	सामुदायिक	पर्यटकीय	-
विराट दरवार	६	नपुगेको	-	५	सामुदायिक	पर्यटकीय	५००

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व	विशेषता	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुरा संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (किमी)			
मुग्रा पर्यटकीय स्थल	८	नपुगेको	-	३	सामुदायिक	पर्यटकीय	२००
जम्मा				४.३३			७००

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तर्वार्ता, २०७४

४.३.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूलाई लक्षित गरी आवासीय सुविधा रहेका ९ वटा होटल र रेष्टुरेन्ट व्यवसायीक रूपमा सञ्चालनमा रहेका छन्। यहाँका होटल तथा रेष्टुरेन्टहरूमा वार्षिक करिब ५९५०० आन्तरिक र १६२०४ बाह्य पर्यटक आउने गरेको देखिन्छ। यस खालका होटलहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेका छन्।

तालिका ३८: होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

नाम	वडा नम्बर	स्थान	क्षमता		होटलको प्रकार	होटलको स्तर	वार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	बेड संख्या			आन्तरिक	बाह्य (विदेशी)
हिमालय होटल	६	गोठि	१०	१५	रेष्टुरेन्ट	ननस्टार	१००००	५०००
रारा टप होटल	६	गोठि	८	१०	होटल	ननस्टार	५०००	३०००
प्रेम स्टाप होटल	६	गोरुचौर	२०	३०	होटल	ननस्टार	१५०००	७०००
शुभकामना	६	गोठि	९	१८	होटल	ननस्टार	५०००	५००
महेश होटल	६	गोठि	६	१०	होटल	ननस्टार	१००००	३००
शाही होटल	६	गोरुचौर	११	२०	रेष्टुरेन्ट	ननस्टार	८०००	२५०
बिराट टाईगर होटल	६	गाठि	५	१०	होटल	ननस्टार	६०००	१५०
डबल होटल	८	कोट	५	१०	होटल	ननस्टार	३००	३
पूर्णमा होटल	८	कोट	६	१२	होटल	ननस्टार	२००	१
जम्मा			८०	१३५			५९५००	१६२०४

स्रोत: जानकारी व्यक्ति अन्तर्वार्ता तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.४ व्यवसायीक सीपमूलक तालिम

४.४.१ व्यवसायीक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा व्यवसायीक तथा सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको संख्या २५९६ रहेको छ। जस अन्तरगत सबैभन्दा बढी अन्य प्रकारका तालिम लिनेको परिवार २०८० रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३९: व्यवसायी सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण

वडा नम्बर	सूचना प्रविधि, इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिकस	सिलाई, बुनाई, बुटिक, श्रृंगार तथा पार्लर	निर्माण सम्बन्धी (म्यासन, कापेन्ट्री आदी)	इन्जिनियरिङ्ग, अटोमोबाइल र मकानिक्स	कृषि सम्बन्धी	जनस्वास्थ्य सम्बन्धी	पशु स्वास्थ्य	पर्यटन सम्बन्धी	उद्योग तथा कला सम्बन्धी	अन्य	तालिम नलिएको
१	६	२१	०	०	०	१	०	०	०	१३७	८२
२	५	१	०	१	०	०	१	०	०	२९४	९
३	०	०	०	१	०	०	०	०	०	३३३	१
४	३	४	०	१	७	१	१	०	०	२७७	१७

वडा नम्बर	सूचना प्रविधि, इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिकस	सिलाई, बुनाई, बुटिक, श्रृंगार तथा पार्लर	निर्माण सम्बन्धी (म्यासन, कापेन्ट्री आदी)	इन्जिनियरिङ्ग, अटोमोवाइल र मकानिक्स	कृषि सम्बन्धी	जनस्वास्थ्य सम्बन्धी	पशु स्वास्थ्य	पर्यटन सम्बन्धी	उद्योग तथा कला सम्बन्धी	अन्य	तालिम नलिएको
५	४१	३७	८	१	११	१३	४	२	२	१५०	१०३
६	१	०	०	०	०	१	०	०	०	२२९	२
७	२७	३	१	२	२	०	१	०	०	२८४	५६
८	२	७	२	२	३	३	०	०	०	३७६	१६
जम्मा	८५	७३	११	८	२३	१९	७	२	२	२०८०	२८६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.४.२ व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिनेहरूको विवरण

व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम लिनेहरूको कूल संख्या २१३ जना रहेको छ। जसमध्ये महिला र पुरुष क्रमशः ७६ र १३७ रहेका छन्। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४०: व्यवसायी सीपमूलक तालिम लिनेहरूको विवरण

वडा नम्बर	महिला	पुरुष	जम्मा
१	१७	९	२६
२	२	८	१०
३	५	११	१६
४	१०	१४	२४
५	२३	४३	६६
६	३	७	१०
७	११	३१	४२
८	५	१४	१९
जम्मा	७६	१३७	२१३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.५ बैङ्क तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका भित्र रहेका कुल २३६९ घरपरिवार मध्ये ९४४ घरपरिवारले बैङ्क तथा वित्तिय संस्थाहरूमा खाता खोलेर आर्थिक कारोबार गरेका छन् भने १४२५ घरपरिवारको भने कुनै पनि वित्तिय संस्थामा खाता नरहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४१: बैङ्क तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बैङ्क तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार संख्या		
	खाता हुने घरपरिवार संख्या	खाता नहुने घरपरिवार	जम्मा घरपरिवार संख्या
१	१४२	७८	२२०
२	७९	२२१	३००
३	६१	२७३	३३४
४	४७	२४६	२९३
५	१९५	६०	२५५
६	११९	११२	२३१

वडा नं.	बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार संख्या		
	खाता हुने घरपरिवार संख्या	खाता नहुने घरपरिवार	जम्मा घरपरिवार संख्या
७	१३३	२१०	३४३
८	१६८	२२५	३९३
जम्मा	९४४	१४२५	२३६९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.६ वार्षिक आमदानी अनुसार घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत रहेका घरपरिवारलाई वार्षिक आमदानीको दृष्टिकोणबाट हेर्दा ५० हजार भन्दा कम आमदानी हुने घरपरिवार ४६४ र ५ लाख भन्दा माथि आमदानी हुने घरपरिवार ५५० रहेको देखिन्छ। यस वार्षिक आमदानीका आधारमा वर्गिकृत वडागत घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४२: वार्षिक आमदानी अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नं.	वार्षिक आमदानी अनुसार घरपरिवार संख्या					जम्मा घरपरिवार संख्या
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५० - २५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा माथि	
१	७	१	०	०	२१२	२२०
२	२५	१९८	४७	१८	१२	३००
३	१४५	१७८	३	२	६	३३४
४	४२	५५	८	४	१८४	२९३
५	५५	१०१	२५	१६	५८	२५५
६	७५	१०४	२०	१०	२२	२३१
७	४९	१९४	२९	१५	५६	३४३
८	६६	२४४	६२	२१	०	३९३
जम्मा	४६४	१०७५	१९४	८६	५५०	२३६९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.७ वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत रहेका घरपरिवारलाई वार्षिक खर्चको दृष्टिकोणबाट हेर्दा ५० हजार भन्दा कम खर्च हुने घरपरिवार ५९२ र ५ लाख भन्दा माथि खर्च हुने घरपरिवार ५३५ रहेको देखिन्छ। यस वार्षिक खर्चका आधारमा वर्गिकृत वडागत घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४३: वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नं.	वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार संख्या (रु. हजारमा)					जम्मा घरपरिवार संख्या
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५० - २५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा माथि	
१	६	१	०	०	२१३	२२०
२	१०३	१७४	१०	२	११	३००
३	१२४	१९४	१२	१	३	३३४
४	४६	५४	८	१	१८४	२९३
५	७१	८४	३०	१६	५४	२५५
६	८७	१०२	२२	५	१५	२३१
७	६४	१७७	३७	१०	५५	३४३

वडा नं.	वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार संख्या (रु. हजारमा)					जम्मा घरपरिवार संख्या
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५० - २५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा माथी	
८	९९	२३०	५९	२९	०	३९३
जम्मा	५९२	१०९६	१७०	५६	५३५	२३६९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.८ घट्ट, मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकामा रहेका पानीघट्ट, मिल र संकलन केन्द्रको संख्या हेर्दा १४१ परम्परागत घट्ट, १३ सुधारिएको घट्ट, कुटानी पिसानीका लागि पानी र डिजेल मिल क्रमशः ३ र ६ रहेका छन्। तुलनात्मक रूपमा परम्परागत पानी घट्टहरुको संख्या उच्च रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४४: घट्ट, मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट संख्या		चिस्थान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या			संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	परम्परागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
१	१८	२	-	-	-	-	-	-	-	-
२	१२	४	-	-	-	-	-	-	-	-
३	२९	५	-	-	-	-	-	-	-	-
४	८	२	-	२	-	-	-	-	-	-
५	१०	-	-	-	२	-	-	-	-	-
६	७	-	-	१	३	-	-	-	२	-
७	५०	-	-	-	-	-	१	-	-	-
८	१५	-	-	-	१	-	-	-	-	-
जम्मा	१४१	१३	०	३	६	०	१	०	२	०

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.९ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

व्यापार र व्यवसायको संख्या हेर्दा यस क्षेत्रमा २० वटा व्यवसायहरु संचालनमा रहेका छन्। जसबाट करिब १ करोड ७० लाख ४० हजारको वार्षिक कारोबार हुने गरेको देखिन्छ। व्यवसायका आधारमा यस सम्बन्धी विवरण **अनुसूची-२** मा रहेको छ भने सारांशगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४५: व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

पसलको प्रकार	वडा अनुसार पसलको संख्या									लगभग वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)
	१	२	३	४	५	६	७	८	जम्मा	
किराना	३	२	०	०	०	१	१	२	९	९२०
कपडा तथा फेन्सी	०	०	०	०	०	१	०	०	१	२०००
मासु पसल	०	०	०	०	०	१	१	०	२	१०५००
तरकारी तथा फलफुल विक्री केन्द्र	०	०	०	०	०	१	०	०	१	३००
दुध चिस्थान तथा विक्री केन्द्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
निर्माण सामग्री	०	०	०	०	०	१	०	०	१	२०००

पसलको प्रकार	वडा अनुसार पसलको संख्या									लगभग वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)
	१	२	३	४	५	६	७	८	जम्मा	
औषधी पसल वा क्लिनिक	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
मर्मत सेवा केन्द्र	०	०	०	०	०	१	०	०	१	१८०
इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल	०	०	०	०	०	१	०	०	१	१५०
सुनचाँदी पसल	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
चिया, खाजा वा नास्ता पसल	०	०	०	०	०	२	०	१	३	९५०
कस्मेटिक तथा व्युटी पार्लर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पुस्तक पसल	०	१	०	०	०	०	०	०	१	४०
जम्मा	३	३	०	०	०	९	२	३	२०	१७०४०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.१० खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा खनिज तथा खानी उपलब्धताको सन्दर्भमा हेर्दा १, २ र ३ वडाहरूमा बालुवा तथा वडा नं. ५ मा तोरो खानी उपलब्ध रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४६: खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण

वडा नं	खनिजको नाम	पाईने स्थान
१		
२		
३		
४		
५		
६		
७		
८		

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.११ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका वटा स्थानीय बजार एवं व्यापारिक केन्द्रहरूमा खाद्यान्न, खुद्रा, भाँडा, हार्डवेयरका सामग्री, कपडा, स्टेशनरी तथा मासु लगायतका वस्तुहरूको कारोबार हुने गरेको पाइन्छ। स्थानीय बजार तथा त्यस बजारमा कारोबार हुने मुख्य वस्तुहरू सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४७: स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण

क्र.सं.	बजारको नाम	स्थान	कारोबार हुने मुख्य वस्तु
१			
२			
३			
४			
५			

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.१२ कृषि बजार सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रको वडा नं. ३ को कुडारी र त्रिवेणी गरी २ स्थानहरूमा कृषि खुद्रा बजारहरू उपलब्ध रहेको देखिन्छ। यस्ता बजारका लागि पाता भएका पूर्वाधारहरूको निर्माण गरिएको पाइन्छ। स्थानीय कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत छ।

तालिका ४८: कृषि बजार सम्बन्धी विवरण

कृषि बजार			हाट बजार (कृषि बजार बाहेक)			
कृषि बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरू	हाट बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	हाट बजार लाग्ने दिन वा वार	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधार
थोक बजार						
खुद्रा बजार						

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

४.१३ बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र कुल ६ वटा वित्तीय संस्थाहरू मध्ये ६ वटै सहकारी संस्थाहरू रहेको पाइन्छ। यी संस्थाहरूले वार्षिक करिब २५ करोड ७९ लाख ८० हजार ४ सय बराबरको कारोबार गर्ने गरेको देखिन्छ। यस्ता संस्थाहरूको लगानी तथा लगानीको मुख्य क्षेत्र सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४९: बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा सहकारी संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	वार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानी रकम (रु.हजारमा)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	वाणिज्य बैंक				
ख.	विकास बैंक				
ग.	वित्तीय संस्था				
घ.	लघु वित्त संस्था				
ङ.	सहकारी संस्था				
१	मालिका सहकारी संस्था	२	१०००००	१०००००	कृषि
२	रोत सहकारी संस्था	२	१५००००	१५००००	कृषि
३	चन्द्रनाथ बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	६	७३९०.४	२३९८८	कृषि, व्यापार
४	हिउँचुली कृषि सहकारी संस्था लि.	६	२५०	०	कृषि, व्यापार
५	विराट पाण्डव गुफा कृषि सहकारी सं.	६	२८०	२८०	कृषि, व्यापार
६	जनहित बचत तथा ऋण सहकारी सं.	६	६०	३५०	कृषि, व्यापार
जम्मा			२५७९८०.४	२७४६९८	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

४.१४ आयात तथा निर्यातको अवस्था

गाउँपालिका क्षेत्रमा खाद्यान्न, तरकारी, फलफुल, दलहन, तेलहन, नगदेबाली, पशुजन्य उत्पादन, जडिबुटी तथा खनिजजन्य वस्तु आयात तथा निर्यात हुन गरेको छ। यस क्षेत्रबाट आयात तथा निर्यात हुने वस्तुहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५०: आयात तथा निर्यातको अवस्था

निर्यात/आयात हुने प्रमुख वस्तु	इकाई	गापा/नपा भित्र आयात परिमाण	गापा/नपाबाट निर्यात हुने परिमाण
खाद्यान्न			
धान वा चामल	मे.ट.		
गहुँ वा पिठो	मे.ट.		
मकै	मे.ट.		
तरकारी			
आलु	मे.ट.		
टमाटर	मे.ट.		
काउली	मे.ट.		
फलफुल			
केरा	मे.ट.		
आँप	मे.ट.		
स्याउ	मे.ट.		
लिचि	मे.ट.		
सुन्तला	मे.ट.		
दलहन			
मसुरो	मे.ट.		
अरहर	मे.ट.		
मास	मे.ट.		
तेलहन			
तोरी	मे.ट.		
नगदेबाली			
तिल			
पशुजन्य उत्पादन			
माछा	क्विन्टल		
मह	क्विन्टल		
दुध तथा दुधजन्य उत्पादन	लिट्र		
मासु तथा मासुजन्य उत्पादन	क्विन्टल		
अण्डा	क्यारेट		
जडिबुटी	क्विन्टल		
गिट्टी वा बालुवा	मे.टन		
अन्य			

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

यस परिच्छेदमा शिक्षा, स्वास्थ्य, कला, संस्कृति, लक्षित वर्ग, लैंगिकता, खानेपानी, सरसफाई जस्ता सामाजिक विषयहरूमा देहाय बमोजिमका शिर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास

५.१.१ पाँच वर्ष भन्दा भन्दा माथिको साक्षरता विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रको साक्षरताको स्थिति हेर्दा पाँच वर्ष माथिको कुल ११४५९ जनसंख्या मध्ये ५२.१२ प्रतिशत साक्षर रहेका छन्। लैंगिकताका आधारमा यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५१: पाँच वर्ष भन्दा माथिको साक्षरता विवरण

लिंगका आधारमा साक्षरताको स्थिति						
लिंग	५ वर्ष माथिको जनसंख्या	पढन लेख्न सक्ने जनसंख्या	पढन सक्ने जनसंख्या	पढन लेख्न नसक्ने जनसंख्या	नखुलेको	साक्षरता दर
पुरुष	५७४१	३८२९	४८१०	१७४७	१	६६.७०
महिला	५७१८	२१४३	१४८	३३३३	२	३७.४८
जम्मा	११४५९	५९७२	४९५८	५०८०	३	५२.१२

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

५.१.२ हालको साक्षरताको अवस्था

गाउँपालिकाको साक्षरताको स्थिति हेर्दा ३०.९१ प्रतिशत रहेको छ भने प्रौढ साक्षरताको अवस्था भने ६९.६२ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। वडागत साक्षरताको अवस्थालाई केलाउँदा वडा नं. २ मा सबैभन्दा उच्च ३९.७१ प्रतिशत साक्षर रहेका छन् भने सबैभन्दा न्यून वडा नं. ३ मा २७.०५ प्रतिशत मात्र रहेको छ। लैंगिकताका आधारमा यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५२: हालको साक्षरताको अवस्था

वडा नम्बर	साक्षरता दर (प्रतिशत)			६-५९ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्या			प्रौढ (१५-५९) साक्षरता प्रतिशत		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	३०.८	२४.०४	२७.४२	४१०	३२०	७३०	६३.३१	५२.१५	५७.७३
२	४१.९५	३७.४७	३९.७१	७९७	७१२	१५०९	९८.८३	९१.५३	९५.१८
३	३१.०४	२३.०५	२७.०५	६७६	५०२	११७८	६८.६५	५३.०८	६०.८७
४	३४.०९	२५.९६	३०.०३	६२९	४७९	११०८	७६.६४	५१.२८	६३.९६
५	३३.३५	२३.२१	२८.२८	५५९	३८९	९४८	८८.४३	६१.११	७४.७७
६	३१.८६	२४.१७	२८.०२	४६८	३५५	८२३	६३.६८	४६.२४	५४.९६
७	३९.३३	२८.७१	३४.०२	८००	५८४	१३८४	९०.९०	६४.१८	७७.५४
८	३५.७४	२९.८	३२.७७	८३६	६९७	१५३३	८०.४८	६३.४७	७१.९७
जम्मा	५५.६३	२७.०५	३०.९१	५१७५	४०३८	९२१३	७८.८६	६०.३८	६९.६२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.१.३ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण

गाउँपालिका भित्रको शिक्षाको स्तर विश्लेषण गर्दा आधारभूत तहको शैक्षिक उपलब्धी हासिल गरेकाहरुको संख्या २४१८ रहेका छन् भने स्नातकोत्तर तहको उपलब्धी हासिल गर्नेहरुको संख्या ४६ जना रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण वडागतरुपमा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५३: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नं.	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या								
	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	स्नातक	स्नातकोत्तर	प्राविधिक एसएलसी	साधारण लेखपढ	निरक्षर	कम उमेर
१	२३४	९०	३२६	१०	३	०	११२	४४८	१०८
२	२३२	२२५	४५६	८२	४	०	५६४	१४३	१९४
३	२५०	४१०	४९८	३९	३	०	२०२	४६६	३१०
४	५०५	२०४	२५६	३९	२	२	१५८	४६७	२१२
५	१६४	३९७	२७३	८५	१४	०	६२	३३३	३४८
६	३१२	१७६	२८९	७५	८	०	१९२	२९०	१२७
७	१७९	५७३	४६४	८१	११	२	१४१	३७५	२०८
८	३४५	३४३	४१६	५१	१	०	३९९	४९७	२८७
जम्मा	२२२१	२४१८	२९७८	४६२	४६	४	१८३०	३०१९	१७९४

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.१.४ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा रहेका विद्यालयहरुको तहगत संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५४: शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

प्रकार	कक्षा १-८	कक्षा ९-१२	जम्मा	कैफियत
आधारभूत	२१		२१	२ संस्थागत
माध्यमिक		७	७	
जम्मा	२१	७	२८	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.५ विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कुल २८ मध्ये २१ आधारभूत र ७ वटा माध्यमिक विद्यालय रहेका छन् । यी विद्यालयहरुमा अध्ययन गर्ने पूर्व प्राथमिक तहमा १०१३, आधारभूत तहमा ३४७३ र माध्यमिक तहमा ७३२ जना विद्यार्थी रहेको पाइन्छ । विद्यालयतग तथा वडागत छात्रछात्राहरुको विवरण **अनुसूची-३** राखिएको छ भने तहगत रूपमा अध्ययन गर्ने छात्र छात्राहरुको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५५: विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

विद्यालयको प्रकार	पूर्व आधारभूत			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
आधारभूत विद्यालय	४१३	३१६	७२९	७९४	६००	१३९४	०	०	०	१२०७	९१६	२१२३
माध्यमिक विद्यालय	१२०	१०४	२२४	१०६२	९५७	२०१९	३८२	३५०	७३२	१५६४	१४११	२९७५
संस्थागत विद्यालय	३०	३०	६०	३०	३०	६०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	५६३	४५०	१०१३	१८८६	१५८७	३४७३	३८२	३५०	७३२	२७७१	२३२७	५०९८

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.६ सामुदायिक अध्ययन केन्द्र सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका सामुदायिक अध्ययन केन्द्रहरू सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५६: सामुदायिक अध्ययन केन्द्र सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	नाम	ठेगाना वडा नं.
१		
२		

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.१.७ विद्यालयको भौतिक अवस्था

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कूल २८ वटा विद्यालयहरूमा ६ पक्की भवन तथा ६६ वटा कच्ची भवन रहेको देखिन्छ। यी विद्यालयहरूको विद्यालयगत भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण **अनुसूची-४** मा रहेको छ भने तहगत अन्य जानकारी देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ५७: विद्यालयको भौतिक अवस्था

विद्यालयको प्रकार	भवन संख्या		कोठा संख्या	
	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची
आधारभूत विद्यालय	३	३३	७	९३
माध्यमिक विद्यालय	३	२९	८	१०२
संस्थागत विद्यालय	०	४	०	१०
जम्मा	६	६६	१५	२०५

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.८ शिक्षक विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कूल २८ वटा विद्यालयहरूमा कूल १०० स्वीकृत शिक्षक दरबन्दी रहेकोमा ११५ शिक्षक र ३१ शिक्षिका कार्यरत रहेका छन्। आधारभूत र माध्यमिक तहमा विद्यालयगत रहेका यस्ता शिक्षकहरूको स्वीकृत दरबन्दी, कार्यरत शिक्षक, महिला शिक्षक तथा विषयगत शिक्षक सम्बन्धी विवरण **अनुसूची-५** मा रहेको छ भने तहगत रुपमा देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ५८: शिक्षक विवरण

विद्यालयको प्रकार	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
		शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यमिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
आधारभूत विद्यालय	२८	४०	१४	१४	०	३	३	३
माध्यमिक विद्यालय	६७	७३	१४	१३	१	३	४	४
संस्थागत विद्यालय	५	२	३	३	०	०	०	१
जम्मा	१००	११५	३१	३०	१	६	७	८

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.९ भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाई उपलब्धी दर

गाउँपालिका भित्र रहेका २१ आधारभूत तथा ७ माध्यमिक तहका विद्यालयहरूको तहगत खुद भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर र उत्तिर्ण दर औषत रूपमा देहाय बमोजिम रहेको छ भने वडागत विद्यालयगत विवरण **अनुसूची-६** मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५९: भर्ना दर, निरन्तरता दर र सिकाई उपलब्धी दर

विद्यालयको प्रकार	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धी दर			उत्तिर्ण दर		
	पूर्वप्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	पूर्वप्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
आधारभूत विद्यालय	६०	७२	०	६१	७६	०	०	०	०	०	०	०
माध्यमिक विद्यालय	८९	८४	७०	८४	७२	६२	६६	८१	५०	९६	९५	१५
संस्थागत विद्यालय	०	५०	०	०	९५	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	७४	६८	७०	७२	८१	६२	६६	८१	५०	९६	९५	१५

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.१० आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी

गत शैक्षिक वर्ष विद्यालयहरूमा आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थीहरूको जम्मा संख्या २२०६ जना रहेको देखिन्छ । विद्यालयगत विवरण **अनुसूची-७** मा रहेको छ भने यस तहगत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६०: आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी

विद्यालयको प्रकार	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी	
	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आधारभूत विद्यालय	६१८	७६६	४५१	६०२
माध्यमिक विद्यालय	९१२	९७८	५६५	५८८
संस्थागत विद्यालय	०	०	०	०
जम्मा	१५३०	१७४४	१०१६	११९०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.११ छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण

यस क्षेत्र भित्र रहेका विद्यालयहरूमा छात्रवृत्ति सुविधा र दिवा खाजा पाउने विद्यार्थीहरूको स्थिति हेर्दा क्रमशः ३४५९ र ३५०२ जना रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण **अनुसूची-८** मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६१: छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण

विद्यालयको प्रकार	छात्रवृत्ति वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी	
	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आधारभूत विद्यालय	२१०	६९७	५९९	७४७
माध्यमिक विद्यालय	१७३	१००७	३५५	४९०
संस्थागत विद्यालय	०	०	०	०
जम्मा	३८३	१७०४	९५४	१२३७

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.१२ शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था

विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न आवश्यक अपांग विद्यार्थी श्रोत कक्षा, CBEGRA कार्यान्वयन, एकीकृत पाठ्यक्रम, इन्टरनेट सुविधा र छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी जस्ता विषयहरूको स्थिति हेर्दा एकीकृत पाठ्यक्रम ९ वटा विद्यालयहरूमा लागू भएको छ भने छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी एउटा विद्यालयमा रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण **अनुसूची-९** मा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.१.१३ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयहरूमा बालमैत्री शिक्षा कायम गर्न विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन, विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक, बाल क्लब गठन र बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग जस्ता विषयहरूको स्थिति हेर्दा २२ वटा विद्यालयहरूमा विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन, २१ वटा विद्यालयमा सुधार योजना अद्यावधिक, १७ वटामा बाल क्लब गठन र २१ वटामा बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण **अनुसूची-१०** मा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.१.१४ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयहरूले उपलब्ध गराउने छात्रवृत्तिको अवस्था हेर्दा दलित, अपाङ्ग, विपन्न र जेहेन्दार छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थी संख्या १५४८ जना रहेका छन्। यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण **अनुसूची-११** मा प्रस्तुत गरिएको छ भने तहगत छात्रछात्राहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६२: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको प्रकार	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार										
	दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आधारभूत विद्यालय	१७४	२२६	१४	१८	०	४६	६१	१६	२४	०	०
माध्यमिक विद्यालय	२०७	१५६	१९	२८	०	२०७	२२५	२७	४२	०	०
संस्थागत विद्यालय	१०	५	२	१	०	१०	५	१५	१०	०	०
जम्मा	३९१	३८७	३५	४७	०	२६३	२९१	५८	७६	०	०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.१५ बाल विकास केन्द्र सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र समुदायमा कुल ८ वटा बाल विकास केन्द्र रहेको पाइन्छ। यी बाल विकास केन्द्रहरूमा ३० जना बालबालिकाहरूले अनुभव लिईरहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६३: बाल विकास केन्द्र सम्बन्धी विवरण

बाल विकास केन्द्रको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		सहजकर्ताको संख्या	बालबालिका संख्या		खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	स्वच्छ खानेपानी
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची		बालक	बालिका			
बाल विकास केन्द्र, रिया	१	-	-	-	-	-	-	-	-		
बाल विकास केन्द्र, कात्रा	१	-	-	-	-	-	-	-	-		
बाल विकास केन्द्र, मर्फान	१	-	-	-	-	-	-	-	-		

बाल विकास केन्द्रको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		सहजकर्ताको संख्या	बालबालिका संख्या		खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	स्वच्छ खानेपानी
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची		बालक	बालिका			
साहारा बाल विकास केन्द्र	२	१	१	४	६	-	-	-	१००		
हिमा बाल विकास केन्द्र	२	-	१	-	२	-	-	-	५०		
सरस्वती बाल विकास केन्द्र	२	-	१	-	१	-	-	-	४००		
राष्ट्रिय बाल विकास केन्द्र	२	-	१	-	१	-	-	-	४००		
जनचेतना बाल विकास केन्द्र	६	-	१	-	१	१	२०	१०	-	छैन	छैन
जम्मा		१	५	४	११	१	२०	१०	९५०		

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.१.१६ आधारभूत विद्यालयमा पहुँचको अवस्था

आधारभूत विद्यालयसम्मको पहुँचको अवस्थालाई हेर्दा यस्ता विद्यालयसम्म पुग्न लाग्ने समयलाई आधार मान्दा १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने घरपरिवार संख्या रहेको छ भने १५ मिनेट समय लाग्ने घरपरिवार रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६४: आधारभूत विद्यालयमा पहुँचको अवस्था

वडा नं	विद्यालयसम्म आई पुग्न लाग्ने समय अनुसार घर परिवार संख्या			
	१५ मिनेट	३० मिनेट	१ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढी
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
जम्मा				

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

यस शिर्षकमा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य अवस्था र विवरणको बारेमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कूल ७ स्वास्थ्य चौकीहरु रहेका छन् । यस्ता संस्थाहरुमा कूल ३१ स्वास्थ्यकर्मीको स्विकृत दरवन्दी रहेकोमा जम्मा ३८ जना कार्यरत रहेको देखिन्छ । स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति र सेवा सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ६५: स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा							
		स्विकृत दरबन्दी	कार्यरत		प्रसूती सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि	
स्वास्थ्य चौकी, बुम्रमाडी चौर	१	६	५	-							छ	
स्वास्थ्य चौकी, मालिकावोता	२	६	४	-	छ	छ	छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी, विराट	३	३	६	१	छ	छैन	छ	छैन	छैन	छ	छ	छैन
इलाका स्वास्थ्य चौकी	४	६	७	-	छ	छैन	छ	छैन	छ	छ	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी, विराट	६	३	७	१	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी	७	२	३	१	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी	८	५	४	-	छैन	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
जम्मा		३१	३८	३								

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा उपलब्ध हुने स्वास्थ्य सेवाहरुको अवस्था हेर्दा सुरक्षित मातृत्व, पोषण सेवा, स्वास्थ्य परिक्षण सेवा र परामर्श सेवा सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा उपलब्ध रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी संस्थागत सेवा विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६६: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	अन्य स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध							
		सुरक्षित मातृत्व	पोषण सेवा	रक्त संचार	फार्मसी	आँखा उपचार सोवा	स्वास्थ्य शिक्षण सेवा	परामर्श सेवा	अन्य
स्वास्थ्य चौकी, बुम्रमाडी चौर	१	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी, मालिकावोता	२	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी, विराट	३	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
इलाका स्वास्थ्य चौकी, हाटसिंजा	४	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी, विराट	६	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी	७	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी	८	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.३ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति गरि जम्मा २० जना रहेका छन्। स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति र सेवा सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६७: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या							
		विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	न्याव टेक्निसियन	अन्य
स्वास्थ्य चौकी, बुम्रमाडी चौर	१	-	-	-	-	३	२	-	-
स्वास्थ्य चौकी, मालिकावोता	२	-	-	-	-	२	१	१	-
स्वास्थ्य चौकी, विराट	३	-	-	-	-	३	१	-	-
इलाका स्वास्थ्य चौकी, हाटसिंजा	४	-	-	१	-	१	३	-	२
स्वास्थ्य चौकी, विराट	६	-	-	-	-	-	-	-	-
स्वास्थ्य चौकी	७	-	-	-	-	-	-	-	-
स्वास्थ्य चौकी	८	-	-	-	-	-	-	-	-
जम्मा		०	०	१	०	९	७	१	२

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.४ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था

प्रमुख वस्तीहरुबाट स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको अवस्थालाई हेर्दा यी स्वास्थ्य संस्थामा आईपुग्न लाग्ने समयका आधारमा १ घण्टा भन्दा बढि समय लाग्ने घरपरिवार र १५ मिनेट समयमै आइपुग्न सक्ने घरपरिवार घरपरिवार रहेको देखिन्छ। वडा नं. का सबै घरपरिवार १ घण्टा र सो भन्दा बढी समयको दुरीमा रहेको स्वास्थ्य संस्थाबाट स्वास्थ्य सेवा लिने गरेका छन्। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६८: प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था

वडा नं	नजिकको स्वास्थ्य चौकीसम्म आई पुग्न लाग्ने समय अनुसार घर परिवार संख्या			
	१५ मिनेट	३० मिनेट	१ घण्टा	१ घण्टा भन्दा बढी
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				
जम्मा				

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.२.५ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका पाँच वर्ष मुनिका बालबालिका संख्या १११९ जना रहेको देखिन्छ। यहाँका स्वास्थ्य केन्द्रबाट खोप लिने बालबालिका संख्या १००५ जना, बृद्धी अनुगमन गरिएका बालबालिका संख्या ६८३ जना मध्ये ४९ जना बालबालिका कुपोषित रहेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६९: खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ वर्ष मुनीका बालबालिका	
	१ वर्ष मुनीका	२ वर्ष मुनीका	५ वर्ष मुनीका	विसिजि	पेण्टाभ्या लेण्ट	पोलियो तेथ्रो	दादुरा/रुबेला	जापानिज इन्सफलाइडिस (जे.ई.)	बृद्धी अनुगमन गरिएका	बृद्धी अनुगमन गरिएका मध्ये कुषोषित
१	४५	३८	१५०	३२	-	-	२८	७	६०	५
२	५१	४२	१९२	४६	४९	४९	५४	१२	७१	८
३	६९	४०	२०१	५०	५१	५१	६०	१५	८०	१०
४	५४	११७	३६८	७३	७०	६४	३२	७६	३६८	१५
५	६	१०	५०	१०	१०	१०	५	४	५०	१
६	२२	३६	५८	७	-	११	१३	७	१७	२
७	१०	२०	३०	१०	-	१५	१६	५	१५	३
८	३०	४०	७०	१५	-	२०	१८	१०	२२	५
जम्मा	२८७	३४३	१११९	२४३	१८०	२२०	२२६	१३६	६८३	४९

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.६ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

सुरक्षित मातृत्वको लागि आवश्यक खोप सेवा, गर्भावस्थाको जाँच र सुरक्षित प्रसुति जस्ता सूचकलाई आधार मान्दा यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा गत वर्ष २५७ जनाले प्रसुती सेवा लिएको र ४३ जनाले स्वास्थ्य कर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा नै सुत्केरी भएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७०: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गत वर्षको गर्भवती/प्रसुती भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसुती भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१	-	११	१०	२६	३	-	-
२	३७	१७	२०	१३	२३	२३	१४
३	४९	२१	३०	१९	३१	२१	१०
४	१०३	४७	५३	६०	४३	-	-
५	१०	५	५	८	२	-	-
६	१७	५	३	२	-	-	६
७	१६	३	१	३	-	-	३
८	२५	१०	८	५	२०	५	१०
जम्मा	२५७	११९	१३०	१३६	१२२	४९	४३

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.७ मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था

मातृशिशु सुरक्षाको अवस्था हेर्दा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र गतवर्षको आँकडा अनुसार जीवित नवजात शिशुको संख्या कुल १९१ र मृत जन्म नवजात शिशु संख्या ८ रहेको देखिन्छ। यस क्षेत्रमा कूल १३२ महिला स्वास्थ्य स्वयंम सेविका रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७१: मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था

वडा नम्बर	गर्भावस्था/प्रसूती अवस्था/सुत्केरी पछिको ६ हप्ता भित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-४८ वर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या
						महिला		पुरुष		
						स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	
१	-	२३	-	-	-	-	३५	-	६३	९
२	-	२३	२	-	४२१	-	२७	१०	२०	१२
३	-	४०	६	२	६४९	-	९५	३०	८०	१९
४	-	४३	-	-	१६८	५८	२३१	-	-	२२
५	-	२	-	-	२०	७	-	-	-	३
६	-	१७	-	-	३३	७	२	२७	५	२२
७	-	१३	-	-	३०	११	१	१८	५	३०
८	-	३०	-	-	४५	१०	५	२०	८	१५
जम्मा	०	१९१	८	२	१३६६	९३	३९६	१०५	१८१	१३२

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.८ गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका भित्र देखा पर्ने प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचारको अवस्था हेर्दा सबै भन्दा बढि निमोनियाका विरामी स्वास्थ्य चौकीमा सेवाका लागि आउने गरेको देखिन्छ । रोगबाट प्रभावित, उपचार हुने, फलोअप गरिएका र रेफर गरिएकाको संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ७२: गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया	२७४	२५४	१९४	४२	-
२	भाडा पखाला	१६२	१४२	१४२	१	-
३	मलेरिया	-	-	-	-	-
४	कालाजार	-	-	-	-	-
५	क्षय रोग (टिबी)	४	४	४	-	-
६	कुष्ठ रोग	२	२	२	-	-
७	रक्तचाप	७	१	१	-	-
८	मुटु रोग	२	२	२	२	-
९	ग्यास्टीक/अल्सर	२१८	१९८	१७८	२४	-
१०	पक्षघात	२	-	-	-	-
११	एचआइभि एड्स	-	-	-	-	-
१३	क्यान्सर, स्तन क्यान्सर	५	२	१	१	१
१४	मधुमेह (चिनी रोग)	-	-	-	-	-
१५	दम (स्वासप्रश्वास)	७८	६३	३६	१३	-
१६	प्रसूतीजन्य रोग	-	-	-	-	-
१५	छाला सम्बन्धी रोग	-	-	-	-	-
१६	अन्य	१२६	१२६	-	-	-
जम्मा		८८०	७९४	५६०	८३	१

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

५.२.९ मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण

गत वर्ष मृत्यु हुनेहरू ६ महिला र २० पुरुष मध्ये सबैभन्दा बढी १५ जनाको मृत्यु नसर्ने रोगका कारण भएको देखिन्छ। विभिन्न कारणका आधारमा मृत्युहुनेहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७३: मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	महामारी/सर्ने रोग		नसर्ने रोग		टिबी, जण्डिस, आदी/सर्ने रोग		दुर्घटना		एचआईभी/एड्स		जम्मा	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	०	०	३	०	०	०	१	०	०	०	४	०
३	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	०
४	०	०	१	०	०	१	०	०	०	०	१	१
५	०	०	१	०	१	३	०	०	०	०	२	३
६	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	०
७	०	०	५	२	०	०	०	०	०	०	५	२
८	२	०	२	०	०	०	१	०	०	०	५	०
जम्मा	४	०	१३	२	१	४	२	०	०	०	२०	६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.२.१० परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था

परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्थालाई हेर्दा गाउँपालिका भित्रको कूल जनसंख्या १४७७२ मध्ये ६४ दीर्घरोगी, २३७ सामान्य रोगी र १४४७१ स्वस्थ रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७४: परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था

वडा नम्बर	स्वास्थ्य अवस्था अनुसार जनसंख्या			
	स्वस्थ	सामान्य रोगी	दीर्घ रोगी	जम्मा
१	१३०७	१६	८	१३३१
२	१८७३	२२	५	१९००
३	२१५२	१५	११	२१७८
४	१८२१	२२	२	१८४५
५	१६४९	१७	१०	१६७६
६	१४३२	२५	१२	१४६९
७	१९३०	९७	७	२०३४
८	२३०७	२३	९	२३३९
जम्मा	१४४७१	२३७	६४	१४७७२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.२.११ जीवन विमा सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्र भित्र विमा गरेका घरपरिवार ९ रहेका छन्। जसमध्ये जीवन विमा गर्ने ७ र स्वास्थ्य विमा गर्ने २ परिवार रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७५: जीवन विमा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बिमा सम्बन्धी पारिवारिक विवरण				
	जीवन बिमा	स्वास्थ्य बिमा	अन्य बिमा	बिमा नगरेका	जम्मा
१	१	०	०	२१९	२२०
२	०	०	०	३००	३००
३	२	०	०	३३२	३३४
४	०	०	०	२९३	२९३
५	२	१	०	२५२	२५५
६	०	१	०	२३०	२३१
७	१	०	०	३४२	३४३
८	१	०	०	३९२	३९३
जम्मा	७	२	०	२३६०	२३६९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.२.१२ फोहोरमैला व्यवस्थापन विवरण

स्वास्थ्य तथा सरसफाईको सुचकांक फोहोरमैला व्यवस्थापनको सन्दर्भमा हेर्दा यस गाउँपालिका भित्र प्रति परिवार करिब किलोग्राम सम्म फोहोर विसर्जन गर्ने गरेको देखिन्छ भने फोहोरमैला वर्गीकरण गरी घरभित्र विसर्जन गर्ने परिवार रहेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७६: फोहोरमैला व्यवस्थापन विवरण

वडा नं	प्रति परिवार विसर्जन हुने फोहोरमैला के.जी	कुहिने र नकुहिने वर्गीकरण गरी घरभित्र विसर्जन गर्ने परिवार संख्या
१		
२		
३		
४		
५		
६		
७		
८		
जम्मा		

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तर्वार्ता, २०७४

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका कूल २३६९ घरपरिवार मध्ये सबै भन्दा उच्च २३०९ वा ९७.४७ प्रतिशत घरपरिवारले सार्वजनिक धाराको पानी उपयोग गर्दछन् भने सबै भन्दा न्यून घरमै उपलब्ध हुने पाइप धाराको पानी उपभोग गर्ने घरपरिवार १५ मात्र रहेका छन्। विभिन्न स्रोत अनुसार खानेपानी उपयोग गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७७: खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	खानेपानीको श्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या						
	घरमै पाइप धारा	सार्वजनिक धारा	मूलको पानी	नदी खोला	ढाकिएको इनार	नढाकिएको इनार	जम्मा
१	०	२२०	०	०	०	०	२२०
२	०	३००	०	०	०	०	३००

वडा नं.	खानेपानीको श्रोत्र अनुसार घरपरिवार संख्या						
	घरमै पाइप धारा	सार्वजनिक धारा	मूलको पानी	नदी खोला	ढाकिएको इनार	नढाकिएको इनार	जम्मा
३	०	३२३	११	०	०	०	३३४
४	४	२८९	०	०	०	०	२९३
५	५	२३८	१२	०	०	०	२५५
६	१	२२९	१	०	०	०	२३१
७	५	३१८	२०	०	०	०	३४३
८	०	३९२	१	०	०	०	३९३
जम्मा	१५	२३०९	४५	०	०	०	२३६९
प्रतिशत	०.६३	९७.४७	१.९०	०.००	०.००	०.००	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था

शौचालयको प्रयोगको अवस्थालाई हेर्दा २३११ अर्थात ९७.५५ प्रतिशत घरपरिवारमा सामान्य खालको शौचालय रहेको देखिन्छ। फल्लस भएको शौचालय १८ घरपरिवारमा र ४० घरपरिवारमा शौचालय रहेको देखिदैन। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७८: शौचालय प्रयोगको अवस्था

वडा नं.	शौचालयको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या			जम्मा
	फल्लस भएको	सामान्य	नभएको	
१	१	२१७	२	२२०
२	०	३००	०	३००
३	०	३३४	०	३३४
४	०	२९२	१	२९३
५	१६	२१२	२७	२५५
६	१	२२२	८	२३१
७	०	३४१	२	३४३
८	०	३९३	०	३९३
जम्मा	१८	२३११	४०	२३६९
प्रतिशत	०.७६	९७.५५	१.६९	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.३.३ सार्वजनिक शौचालय तथा ढल सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका भित्र वडा नं. अवस्थित बजार सार्वजनिक शौचालयको उपलब्धता रहेको देखिन्छ। यस क्षेत्रमा मिटर लामो ढल निकास पूर्वाधारको निर्माण भएको पाइन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७९: सार्वजनिक शौचालय तथा ढल सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	सार्वजनिक शौचालय रहेको स्थान	ढल सम्बन्धी विवरण	
		ढल रहेको टोल	ढलको लम्बाई (मि)
१			
२			
३			

वडा नं	सार्वजनिक शौचालय रहेको स्थान	ढल सम्बन्धी विवरण	
		ढल रहेको टोल	ढलको लम्बाई (मि)
४			
५			
६			
७			
८			
जम्मा			

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.३.४ खानेपानी मुहान/कुँवा सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा गरी कुल वटा संरक्षित पानीका मुहान अर्थात स्रोत रहेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी खानेपानीको स्रोत रहेको स्थान, वडा तथा संरचना सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८०: खानेपानी मुहान/कुँवा सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	खानेपानीका मुहान/ कुँवा	स्थान	वडा	उपयोगको अवस्था
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.३.५ सार्वजनिक जग्गाको विवरण

गाउँपालिकाको सम्मका सार्वजनिक जग्गाहरू रहेको पाइन्छ। स्वामित्वमा रहेका ती जग्गाहरूको विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८१: सार्वजनिक जग्गाको विवरण

वडा नम्बर	सार्वजनिक जग्गा रहेको स्थान	जग्गाको क्षेत्रफल (वर्ग मी)	हालको उपयोग	जग्गाको स्वामित्व
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
जम्मा				

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण

यस शिर्षकमा महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरणसँग सम्बन्धीत बालबालिकाहरुको अवस्था, बाल क्लब तथा सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्थाका बारेमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.४.१ कामदारको रुपमा घर बाहिर रहेका बालबालिका

यस गाउँपालिका भित्र बालक तथा बालिका गरी कुल जना बालबालिका कामदारका रुपमा घरबाहिर रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८२: कामदारको रुपमा घर बाहिर रहेका बालबालिका

वडा नं	कामदारको रुपमा घर बाहिर रहेका बालबालिका संख्या		जम्मा
	बालक	बालिका	
१			
२			
३			
४			
५			
६			
७			
८			
जम्मा			

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.४.२ बालक्लब तथा संजालको विवरण

गाउँपालिका भित्र कूल वटा बालक्लब रहेका छन् । यस्ता बालक्लबहरुमा जम्मा बालबालिका सदस्यका रुपमा रहेका छन् । वडाहरुमा रहेका बालक्लबहरु विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८३: बालक्लब तथा संजालको विवरण

वडा नं	बाल क्लबको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या	
			बालक	बालिका
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
जम्मा				

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.४.३ घरपरिवार बिहिन बालबालिकाको विवरण

वडा नं. मा अनाथ घरपरिवार बिहिन बालबालिकाहरु रहेको देखिन्छ। यस गाउँपालिका भित्र बालक तथा बालिका अनाथ घरपरिवार बिहिन रहेको देखिन्छ। घरपरिवार बिहिन बालबालिका सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८४: घरपरिवार बिहिन बालबालिकाको विवरण

वडा नं.	अनाथ बालबालिका संख्या		जम्मा
	बालक	बालिका	
१			
२			
३			
४			
५			
६			
७			
८			
जम्मा			

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.४.४ सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्था

गाउँपालिका भित्र रहेका सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, पूर्ण अपांग, आसिक अपांग, बाल सुरक्षा अनुदान र दलित वर्ग अनुदान प्राप्त गर्नेहरुको वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८५: सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्था

वडा नं.	जेष्ठ नागरिक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्गता			आंशिक अपाङ्गता			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग			जम्मा		
	म	पु	रकम	महिला	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
१	४७	५९		२०		४	६		१	४		८५	१०४		-	-		१५७	१७३	०
२	५५	४६		२९		-	-		८	२९		८४	९२		१	२		१६९	१६९	०
३	१०८	१०६		१८		३	३		६	१		१४२	१९१		२	१		२७९	३०२	०
४	६९	१६३		१९		१	३		४	१०		११५	१०४		८७	६२		२८७	३४२	०
५	५०	७१		२२		१	१		४	८		९२	९२		३८	२४		२०७	१९६	०
६	८०	७०		६४		२	५		१०	१२		१५०	१०५		८०	६५		३६६	२५७	०
७	४५	४३		३९		३	५		१०	१५		१५०	१००		५०	३०		२८९	१९३	०
८	५०	७०		५०		१	२		७	११		१७०	१३०		२०	१६		२९८	२२९	०
जम्मा	४९६	६२८	०	२४५	०	१५	२५	०	५०	८२	०	९८८	९१८	०	२७८	२००	०	२०७२	१८५३	०

स्रोत: वडा कार्यालय, २०७४

५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

५.५.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुल ६ वटा खेलकुद, पिकनिक र मनोरञ्जन स्थलहरु रहेका छन्। यस्ता स्थलहरु वडा नं. १ र ७ मा भने उपलब्ध नभएको पाइन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८६: खेलमैदान, पार्क, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व	आम्दानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
१						
२	रोत	पिकनिक	२००००	सरकारी	-	-
३	ओखर चौर	खेलकुद	१०००	सामुदायिक	-	-
४	मञ्जाउ चौर	खेलकुद	५००	सामुदायिक	-	-
५	राक्सीपाटन चौर	खेलकुद	२०००	सामुदायिक	-	-
६	गोरुचौर खेलमैदान	खेलकुद	५००	सरकारी	८००००	५००
७			०			
८	काफल चौर	मनोरञ्जन, पिकनिक	१०१७५	सामुदायिक	-	१०००
जम्मा			३४१७५		८००००	१५००

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.५.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

गाउँपालिका भित्र जिल्लास्तरका १८ देखि २० वर्ष उमेर समूहका ३ जना भलिबल तथा यथ्लेतिक्श खेलाडीहरु रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८७: व्यवसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिंग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	पाएको सम्मान वा पुरस्कार
१						
२						
३						
४						
५						
६	राजपुरा पछाई	म.	१८	रनिङ्ग		
	जजिन्द हमाल	पु.	२५	भलिबल	क्षेत्रीय	मेडल, कप
	लोगजङ्ग शाही	पु.	२०	भलिबल	क्षेत्रीय	मेडल, कप
७						
८						

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.५.३ युवा क्लब सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका भित्र कूल वटा युवा क्लबहरु रहेका छन् । यस्ता क्लबहरुले खेलकुद तथा सामाजिक गतिविधिहरुमा संलग्न रहने गरेको पाइन्छ । यस्ता युवा क्लबहरुमा कूल युवा र युवतीहरु सदस्यका रुपमा आवद्ध रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरणलाई विस्तृत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८८: युवा क्लब सम्बन्धी विवरण

युवा क्लवको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या		मुख्य कार्य
		युवा	युवती	
जम्मा				

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.५.४ युवा सिर्जनशिलता, उद्यमशिलता र परिचालन विवरण

कुल जना युवाहरु व्यवसायिक कृषिमा तथा जना युवाहरु उद्योग व्यवसायमा संलग्न रहेको पाइन्छ । यस गाउँपालिकाको वडा नं. बाट यी युवाहरु उद्यमशिलताका क्षेत्रमा अग्र स्थानमा रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ८९: युवा सिर्जनशिलता, उद्यमशिलता र परिचालन विवरण

वडा नं	व्यवसायिक कृषिमा संलग्न युवा संख्या	उद्योग व्यवसायमा संलग्न युवा संख्या
१	-	-
२	-	-
३	१२	४
४	१२	४
५	-	-
६	-	-
७	-	-
८	-	-
जम्मा	२४	८

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति

५.६.१ सार्वजनिक स्थल र पाटी पौवा

गाउँपालिकाको वडा नं. हरूमा गरी कुल वटा सार्वजनिक स्थल तथा पाटी पौवा रहेको पाइन्छ । यस्ता स्थलहरु धार्मिक तथा परिवर्तित मौषमका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिने गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ९०: सार्वजनिक स्थल र पाटी पौवा

वडा नम्बर	सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता

५.८.१ छुई हुने र छाउ गोठमा बस्ने महिला सम्बन्धी विवरण

छुईप्रथाको अभ्यास रहेको घरपरिवारमा हेर्दा गाउँपालिकामा कूल छुई हुने महिलाको संख्या ४०४१ रहेको छ भने छुई हुने महिलाहरु मध्ये ३७६४ जना महिलाहरु छाउ गोठमा बस्ने गरेका छन् । समग्रमा गाउँपालिका अन्तरगत रहेका छुई हुने महिलाहरु मध्येबाट ९३.०२ प्रतिशत महिलाहरु छुई भएका बखत छाउ गोठमा बस्ने गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ९४: छुई हुने र छाउ गोठमा बस्ने महिला सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	छुई हुने महिला संख्या	गोठमा बस्ने महिला संख्या	गोठमा बस्ने महिला प्रतिशत
१	३७७	३६८	९७.६१%
२	५११	५०४	९८.६३%
३	५८९	५३६	९१.००%
४	४९४	४७५	९६.१५%
५	४५३	३३५	७३.९५%
६	४०७	३९१	९६.०७%
७	५९१	५३९	९१.२०%
८	६१९	६१६	९९.५२%
जम्मा	४०४१	३७६४	९३.०२%

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.८.२ छाउ गोठको प्रकार र अभ्यास सम्बन्धी विवरण

छुईहुँदा वा महिनावारी हुने महिला र यस्तो बखत प्रयोग गरिने छाउ गोठको प्रकार अनुसार घरपरिवारको अवस्था नियाल्दा यस गाउँपालिका अन्तरगत २२०७ घरपरिवारमा व्यक्तिगत छाउ गोठ र १० घरपरिवारले सामुहिक छाउ गोठ प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ, भने १५२ घरपरिवारसँग यी मध्ये कुनै पनि छाउ गोठ प्रयोग गर्दैनन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९५: छाउ गोठको प्रकार र अभ्यास सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	छाउ गोठको प्रकार अनुसार घरपरिवार संख्या			
	व्यक्तिगत	सामुहिक	छैन	जम्मा
१	२१३	०	७	२२०
२	२८५	०	१५	३००
३	३१२	७	१५	३३४
४	२८८	०	५	२९३
५	२०२	३	५०	२५५
६	२२०	०	११	२३१
७	३०९	०	३४	३४३
८	३७८	०	१५	३९३
जम्मा	२२०७	१०	१५२	२३६९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.८.३ घरको कोठा संख्या अनुसार छाउ गोठमा बस्ने महिला

छुईप्रथाको अभ्यास रहेको घरपरिवारलाई कोठा संख्याका आधारमा हेर्दा गाउँपालिकामा कूल छुई हुने महिलाको संख्या ४०४१ रहेको छ भने छुई हुने महिलाहरु मध्ये ३७६४ जना महिलाहरु छाउ गोठमा बस्ने गरेका छन् । समग्रमा कोठा संख्या घरपरिवारका आधारमा गाउँपालिका अन्तरगत रहेका छुई हुने महिलाहरु मध्येबाट ९३.८३ प्रतिशत महिलाहरु छुई भएका बखत छाउ गोठमा बस्ने गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ९६: घरको कोठा संख्याका अनुसार छाउ गोठमा बस्ने महिला

कोठा संख्या	छुई हुने महिला संख्या	गोठमा बस्ने महिला संख्या	प्रतिशतमा
१ कोठा हुने परिवार	६१	६०	९८.३६%
२ कोठा हुने परिवार	७८१	७२५	९२.८३%
३ कोठा हुने परिवार	६६३	६१६	९२.९१%
४ कोठा हुने परिवार	९४२	८८८	९४.२७%
५ कोठा हुने परिवार	३४६	३१८	९१.९१%
६ कोठा भन्दा बढी हुने परिवार	१२४८	११५७	९२.७१%
जम्मा	४०४१	३७६४	९३.८३%

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

५.८.४ छुई प्रथाको अभ्यास र घरमा रहने कोठा संख्या बीचको सम्बन्ध

सहसम्बन्ध गुणांक (Correlation Coefficient) को माध्यमबाट विश्लेषण गर्दा छुईहुँदा वा महिनावारी हुने बेला छाउगोठमा बस्ने महिला र घरमा रहने कोठाको संख्याको बीच प्रत्यक्ष सम्बन्ध रहेको देखिन्छ । घरपरिवारमा हरेक कोठा संख्या बृद्धि हुँदा औषत प्रतिशत यस खालको अभ्यासमा कमि रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९७: छुई प्रथाको अभ्यास र घरमा रहने कोठा संख्या बीचको सम्बन्ध

छुईप्रथा र घरमा रहने कोठा संख्या बीचको सहसम्बन्ध गुणाङ्क विश्लेषण (Correlation Coefficient)	
चर (Variable)	अंकमान वा संख्या (Value)
कोठा संख्या वृद्धि	१
औषत अभ्यासको दरमा परिवर्तन	-०.१२

६.१.२ वनजन्य उत्पादन विवरण

वन क्षेत्रमा काष्ठ र गैर काष्ठ उत्पादन अन्तरगत काठ, पतिंगर, जडिबुटी र खोटो जस्ता उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ।

६.२ जडिबुटीको विवरण

सामुदायिक वनहरु रहेको यस क्षेत्रमा जडिबुटीको उत्पादन करिब १०५० किलोग्राम हुने गरेको देखिन्छ। यी जडिबुटीबाट करिब ४० हजार ५ सय राजश्व संकलन हुने गरेको पाइन्छ। यहाँका सामुदायिक वनहरुमा वार्षिक न्यूनतम १० किलोग्राम देखि ४०० किलोग्राम जडिबुटी उत्पादन हुने गरेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १००: जडिबुटीको विवरण

जडिबुटीको नाम	वनको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	वार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	वार्षिक राजस्व संकलन (रु. हजारमा)
गुच्ची च्याउ	सिप्टी	१	१०	८०	८
छाता च्याउ	रिया	१	७०	३५	७
गुच्ची च्याउ	रोत सल्लोपात	२	१०	५०	५
गुच्ची च्याउ	रातामाटा	३	१०	६०	५
पाँचऔँले, सतुवा, चिराइतो	चुचेमारा	३	०	०	०
पाँचऔँले	छालाचौर	४	५०	२५	०
चिराइतो	जलजला	४	२००	१	०
सतुवा	जलजला	४	४००	४	०
घुच्ची च्याउ	बिराट सा.व.	६	१००	१००	१०
तितो	बिराट सा.व.	६	१००	५.०	२.५
समयो	बिराट सा.व.	६	१००	६०	३
जम्मा			१०५०	४२०	४०.५

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

६.३ चरन क्षेत्र

गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरुमा चरण क्षेत्रको उपलब्धता रहेको देखिन्छ। चरण क्षेत्रको व्यवस्थापन प्रणाली हेर्दा सामान्य र घुम्ती रहेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी चरण क्षेत्र रहेको स्थान तथा क्षेत्रफलको विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०१: चरण क्षेत्र

वडा नम्बर	चरण क्षेत्रको नाम	चरण हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरण व्यवस्थापन प्रणाली
१	डोर	डोर	१२००	सामान्य
	पियाले	पियाले	५००	सामान्य
	चाढे	चाढे	६००	सामान्य
२	रोत	हुनेला	-	सामान्य
३	दह खर्क	चुचेमारा	-	सामान्य
	लुमकाद	विसखाडा	-	सामान्य
	हलेखाडा	हलेखाडा	-	सामान्य
	सेरी	सेरी सा.व.	-	सामान्य
	सिउरी	दह चौर	-	सामान्य
	चुचेमारा	चुचेमारा	-	सामान्य

वडा नम्बर	चरण क्षेत्रको नाम	चरण हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरण व्यवस्थापन प्रणाली
४	दयापी पाटन	दयापी पाटन	-	
	थाप्ला चौर	बड्डी चौर	-	
	डोर पाटन	डोर पाटन	-	
	मुसादानी पाखो	खडेनी	-	
	खडेनी पाखो	पाटन	-	
५	खाच्च चौर	थाप्ला	-	
	छाला चौर	छाला चौर	-	
	जलजला	जलजला	-	
६	गोरुचौर		१६०००	
	विराट चौर	विराट	३४००	
	मता चौर	मता	१५००	
	काला ओडार	मता	१७००	
	आफ्टा डाडा	मता	५०००	
	बिरी मेला	मता	१५००	
	लेख चौर	मता	२५०००	
	सुन्तली	मता	१००००	
७	खिच्ने चौर	खिच्ने चौर		सामान्य
	सेरी		२०००	घुम्ती
	थापावाडा		१५००	सामान्य
	विराट		३०००	सामान्य
	बुके चौर		१०००	सामान्य
८	चिसापानी		२००००	सामान्य
	बोके चौर		२००००	सामान्य

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

६.४ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा विपद जोखिम तथा व्यवस्थापनका दृष्टिकोणमा जोखिमपूर्ण रहेको पाइन्छ। यहाँ जलजन्य प्रकोपका साथै मानवीय क्षति भएको देखिन्छ।

६.४.१ विपदको प्रभाव

मध्यपहाडी क्षेत्रको अध्ययन अनुसार यस क्षेत्रमा जलवायु उत्पन्न विपदहरूमा प्रमुख रूपमा खडेरी, बाढी, पहिरो, रोगकिटाणु, हुरी बतास, असिना आदी रहेका छन्। यस मध्ये खडेरीको प्रभाव सबभन्दा बढी, दोश्रो र तेश्रोमा बाढी तथा पहिरो रहेको छ भने प्रभावका हिसावले बनडडेलो सातौं स्थानमा देखिएको छ। यस सम्बन्धी विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०२: विपदको प्रभाव

प्रकोप/विपद	प्रभाव अनुसार घरपरिवार			
	असर रहेको (%)	देखिएको तर प्रभाव नभएको (%)	विपद नभएको (%)	जम्मा
खडेरी	४९.५५	४९.४०	९.०५	१००.००
बनडडेलो	४.८१	६९.८२	३३.३७	१००.००

प्रकोप/विपद	प्रभाव अनुसार घरपरिवार			
	असर रहेको (%)	देखिएको तर प्रभाव नभएको (%)	विपद नभएको (%)	जम्मा
आगलागी	०.००	१५.४६	८४.५४	१००.००
बाढी	२३.१९	१९.१३	५७.६८	१००.००
हुरीवतास	९.८५	४७.२३	४२.९२	१००.००
चट्याङ	२.२७	४५.४७	५२.२६	१००.००
असिना	९.६८	५३.९५	३६.३७	१००.००
भारी वर्षा	१.९४	४१.९४	५६.१२	१००.००
खण्ड वर्षा	२.०३	४८.९२	४९.०५	१००.००
भूक्षय	२.५७	४४.९७	५२.४७	१००.००
पहिरो	१७.७३	६३.२७	१९.००	१००.००
हिमपात	२.२६	२.१३	९७.६१	१००.००
रोग तथा किटाणु	१७.३६	४९.६३	३३.००	१००.००

श्रोत: राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन प्रभाव प्रतिवेदन, २०१६

६.४.२ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

जोखिमयुक्त स्थानमा बसोबास गर्ने अधिकतम घरपरिवार गाउँपालिकाको वडा नं. १, २ र ३ मा रहेको पाइन्छ। यस वडाका घरधुरी पहिरो, नदि कटान र अति भिरालो जस्ता जोखिममा रहेको देखिन्छ। बसोबास भएका बस्तीहरु अति भिरालो स्थानमा अवस्थित भएकाले विपद जोखिमको संवेदनशीलता बढ्दो पाइन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०३: जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरधुरी संख्या					जम्मा
		पहिरो	नदि कटान	बाढी	अति भिरालो	अन्य	
१	नेउर	-	-	-	-	-	-
२	वोता	-	-	-	-	-	-
३	लुम गाउँ	-	-	-	-	-	-
४							
५							
६							
७							
८							
जम्मा							

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

६.४.३ विपदबाट मानवीय क्षती

मानवीय क्षती हुने विपद उच्च देखि न्यून क्रमशः रोग माहामारी, बाढी, सर्पदंस, जंगली जनावरबाट क्षती, आगलागी र पहिरो प्रमुख रहेको पाइन्छ। सर्पदंस न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सहज देखिए तापनि उच्च विपदको रूपमा रहेको पाइन्छ। मानवीय क्षती हुनुमा बढी जोखिमयुक्त र संवेदनशीलताका रूपमा बाढी रहेको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०४: विपदबाट मानवीय क्षती

वडा नम्बर	आगलागी		बाढी		पहिरो		शितलहर		रोग माहामारी		सर्पदंस		जंगली जनावरबाट क्षती		भूकम्प	
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते
१																
२																
३																
४																
५																
६																
७																
८																
जम्मा																

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

६.४.४ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

विपद अनुसार जोखिमको समय पहिचान गर्दा जंगली जनावरबाट क्षती, आगलागी, बाढी डुवान, पहिरो, रोग माहामारी तथा सर्पदंसको जोखिम विशेषगरी गर्मी र वर्षायाम (चैत्र देखि भदौ) मा रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०५: विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शितलहर	रोग माहामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षती
१	चैत्र, वैशाख	साउन, भदौ	भदौ, असोज	पौष	साउन, भदौ	साउन, भदौ	भदौ, असोज
२	चैत्र, वैशाख	साउन, भदौ	भदौ, असोज	पौष	साउन, भदौ	साउन, भदौ	भदौ, असोज
३	चैत्र, वैशाख	साउन, भदौ	भदौ, असोज	पौष	साउन, भदौ	साउन, भदौ	भदौ, असोज
४	चैत्र, वैशाख	साउन, भदौ	भदौ, असोज	पौष	साउन, भदौ	साउन, भदौ	भदौ, असोज
५	चैत्र, वैशाख	साउन, भदौ	भदौ, असोज	पौष	साउन, भदौ	साउन, भदौ	भदौ, असोज
६	चैत्र, वैशाख	साउन, भदौ	भदौ, असोज	पौष	साउन, भदौ	साउन, भदौ	भदौ, असोज
७	चैत्र, वैशाख	साउन, भदौ	भदौ, असोज	पौष	साउन, भदौ	साउन, भदौ	भदौ, असोज
८	चैत्र, वैशाख	साउन, भदौ	भदौ, असोज	पौष	साउन, भदौ	साउन, भदौ	भदौ, असोज

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

६.४.५ विपदको असर सम्बन्धी विवरण

विगत ३ वर्षको प्रकोपका आधारमा यस गाउँपालिकाका वडा नं. मा आगलागी, डुवान, पहिरो, शितलहर, रोग माहामारी, सर्पदंस, भूकम्प र जंगली जनावरबाट क्षती लगायत नदि कटानका कारण क्षति भएको देखिन्छ। जस अनुसार यस क्षेत्रभित्र परिवार विपदका कारण प्रभावित भएका छन्। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०६: विपदको असर सम्बन्धी विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नम्बर	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गाजमीन		अन्य क्षती	
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
आगलागी									
बाढी डुवान									
पहिरो									
शितलहर									
रोग माहामारी									
सर्पको टोकाइ									
भूकम्प									
जंगली जनावर बाट क्षती									
जम्मा									

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

६.४.६ विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार

विगत तीन वर्षको तथ्यांक हेर्दा यस गाउँपालिका क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधारहरूका आधारमा हेर्दा बाढी डुवान र पहिरोका कारण १ विद्यालय र १ वटा पुलमा क्षति पुगेको देखिन्छ। विपद् अनुसार वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०७: विपदबाट क्षती सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण										
	वडा नम्बर	विद्यालय		पुल पुलसा		बाटोघाटो		कूलो नहर, खानेपानी		अन्य	
		संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	कि.मी.	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)
आगलागी											
बाढी डुवान	८	-	-	१	१००००००						
पहिरो	२	१	३०००००	-	-	-	-	-	-	-	-
भूकम्प											
जंगली जनावरको क्षती											
अन्य											
जम्मा											

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

६.५ संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना (नाम, स्थान, क्षेत्रफल)

यस गाउँपालिका भित्रका विभिन्न वडाहरूमा रहेका संरक्षित पानी मुहान, खेतबारी, भिरालो रोकथामका संरचना, गल्छी र पहिरो रहेका स्थान तथा तिनको क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०८: संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना

संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमीन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई	परिमाण
संरक्षित पानी मुहान				
बास्मती मुहान	६			
सात धारा	६			
दातेओख खानेपानी मुहान	६			
नदी नियन्त्रण तथा उकासबाट संरक्षित क्षेत्रको नाम				
संरक्षित खेतवारीको क्षेत्रफल				
भिरालो रोकथाम तथा संरक्षित संरचना				
संरक्षित गल्छी र पहिरो			संख्या	

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

६.६ जलश्रोत तथा जलाधर क्षेत्र र उपयोगको स्थिति

यस गाउँपालिका भित्र बाह्रै महिना वहने खोलाहरु यस क्षेत्रमा रहेका छन् । घट्ट, सिंचाइ तथा खानेपानीका लागि जलश्रोतको उपयोग हुने गरेको छ ।

परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था

यस परिच्छेदमा भौतिक पूर्वाधारको स्थिति र त्यसको उपयोगको अवस्थालाई प्रस्तुत गरिएको छ। जस अन्तरगत सडक, विद्युत, भवन, वस्ती, उर्जा, सूचना संचार र आवास र भवन जस्ता विषयहरू समावेश गरिएको छ।

७.१.१ सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेको कर्णाली राजमार्ग भएर लामो तथा छोटो दुरीका सार्वजनिक यातायात सञ्चालन भएको देखिन्छ। यहाँको कुल सडक सञ्जालको लम्बाई ६८५.५ किलोमिटर रहेको छ। यहाँ रहेका सडक खण्ड मध्ये सबैभन्दा लामो कर्णाली राजमार्गको करिब ३१२ किलोमिटर लामो रहेको छ भने यस सडकबाट लाभान्वित हुने जनसंख्या करिब ६६५० रहेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०९: सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	प्रकार	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			
१	उर्थु भुलभुले	जुम्ला बजार	भुलभुले	-	कच्ची	-
२	कर्णाली राजमार्ग	सुर्खेत	मुगु	३१२	कच्ची	-
३	कर्णाली राजमार्ग	सुर्खेत	मुगु	३१२	कच्ची	-
४	सिंजा सडक	सिंजा	जुम्ला बजार	-	कच्ची	-
५	कर्णाली राजमार्ग	गोठिज्युला	रारा, मुगु	-	कच्ची	-
६	नाउम रायगडी राजमार्ग	आफ्टा डाँडा	गोदी	४	कच्ची	-
	विराट ग्रामिण सडक	गोरुचौर	विराट	५	कच्ची	१०००
	आफ्टाडाँडा सडक	आफ्टा	लुङकु	२.५	कच्ची	५००
	गोदिज्युला ग्रामिण सडक	गोदिज्युला	कालाकाडा	१०	कच्ची	१०००
	लौडिसिम ग्रामिण सडक	लौडिसिम	गोरुचौर	२	कच्ची	५००
चोताडी सडक	चोताडी	लुङकु	३	कालो पत्रे	६००	
७	दुस्का ग्रामिण सडक	कर्णाली राजमार्ग	दुस्का स्कुल	२	कच्ची	२००
	बालडाँडा	काफलडाँडा	भण्डारीवाडा	५	कच्ची	३००
८	पाण्डव गुफा सडक	भट्टवाडा	स्याली	३	कच्ची	२२००
	रिङ्ग रोड	खलङ्गा		२०	कच्ची	-
	सिंजा गाउँ पालिका रोड	सिंजा	संज्यालवाडा	५	कच्ची	३५०
जम्मा				६८५.५		६६५०

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

७.१.२ पैदल मार्ग

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका विभिन्न वडा र वस्तीहरू पैदलमार्गले जोडिएको देखिन्छ। यहाँ रहेका सबै पैदल मार्गहरूको कुल योग ११३ किलोमिटर रहेको छ भने करिब १८३०० जनसंख्या लाभान्वित हुने गरेको पाइन्छ। पैदलमार्गहरूको विस्तृत वडागत विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका ११०: पैदल मार्ग

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		
१					
२	खाडापानी चूमारे	वोता	रारा	१५	१५००

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		
३	गोठीज्युला रारा मार्ग	रुकुल	रारा	१०	२०००
४	सिंजा गाउँघाट	सिंजा	रारा	-	-
५	लुङ्कु गाउँ	लुङ्कु	रारा	-	-
६	लाहार्ज	लाहार्ज	जुम्लाखला	३२	५०००
	दातेओर	दातेओर	विराट	५	१०००
	गाउँघर	जुगल गाउँ	जङ्गल	३	१०००
	चौखी	लाहार्ज	चौखी	७	१००
७	रोकायावाडा	रोकायावाडा	रानीसैन	३	१०००
	दयाहेरपाट	दयाहेरपाट	सेरी	१०	८००
	डाउठेवाडा	डाउठे	कनकासुन्दरी	१५	३०००
	रानीसैन	वडा कार्यालय	वडा कार्यालय	५	३००
८	संज्यालवाडा	संज्यालवाडा	राजमार्ग	३	१००
	समल गाउँ	समल गाउँ	कनकासुन्दरी	५	५००
	भद्र भण्डारी	भद्र भण्डारी	विराट	१०	२०००
	पाहुसेरा	पाहुसेरा	सामुदायिक वन	५	१५००
जम्मा				११३	१८३००

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकारी व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

७.१.३ पुल तथा पुलेसा

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न खोलानालाहरुमा रहेका ट्रष्ट, भोलुङ्गे तथा काठेपुलहरुले गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानहरुलाई जोडेका छन्। यस गाउँपालिकामा रहेका अधिष्ठित काठे पुलहरुको अवस्था जिर्ण रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका १११: पुल तथा पुलेसा

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरू		भोलुङ्गे/काठे /ट्रष्ट/पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
१	नेउरीघाट	नेउर	नेउर	लेताधारा	भोलुङ्गे	१०५	ठिकै	
	चियाती	चियाती खोला	सिप्टी	काब्रा	ट्रष्ट	३२	राम्रो	२०७२
	भरभरे	भरभरे खोला	मर्फान	चौथा	ट्रष्ट	२८	जिर्ण	२०७१
	गोतना	गोतना	हिनढुस्की	रिया	ट्रष्ट	३२	राम्रो	२०७३
	खारघाट	खारघाट	सिप्टी	बुम्र	भोलुङ्गे	४५	राम्रो	२०७३
२	सियाला पुल	सियाला	मालिका	बुम्रमाडी चौर	भोलुङ्गे	-	राम्रो	२०६५
	धप्के	धप्के खोला	लाहा	भृलानी	ट्रष्ट	-	राम्रो	२०७४
३								
४	भैसेरी पुल	हिमा नदी	सिंजा	लेकपोर	भोलुङ्गे	५०		
	मुसादानी पुल		लेकपोट	छालचौर	काठे	१०		
	धोविघाट पुल		सियाला	धोविघाट	काठे	१०		
५	लौरीसीम पुल	हिमा नदी	लुङ्कु	सिम्पाटा	ट्रष्ट	५०	राम्रो	२०७३
	महेन्द्रमल्ली	महेन्द्रमल्ली	लुङ्कु	विराट	काठे	१०	ठिकै	२०७०
६	लौडिसिम पुल	मिमा नदी	लाहार्ज	मकैडीवाडा	ट्रष्ट	-	ठिकै	२०७३
	रोया सागु	खोला	लाहार्ज	लुङ्कु	काठे	५	ठिकै	२०७४

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरु		भोलुङ्गे/काठे /ट्रष्ट/पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
	शिदर पुल	खोला	लाहार्ज	लुङ्कु	काठे	१०	जिर्ण	
	दारिय सागु	खोला	रोकावा	स्कुल	काठे	१०	जिर्ण	
	वाटाघाट पुल	महेन्द्रमली	दातेओर	लुङ्कु स्कुल	काठे	२०	जिर्ण	२०५२
	साटघाट सागु	महेन्द्रमली	लाहार्ज	लुङ्कु स्कुल	काठे	२०	जिर्ण	२०६०
	गोठीज्युला	महेन्द्रमली	बजार	वोतासाप	काठे	१०	जिर्ण	२०७१
	गौरी पुल	खोला	पियालचौर	गौरी	काठे	५	जिर्ण	२०६९
७	प्याकुडे पुल	प्याकुडे खोला	रोकाया	प्याकुडे	काठे	१०	जिर्ण	२०६९
८	भट्ट साँघु कोटघर	हिमा नदी	भद्र भण्डारी	समलगाउँ	ट्रष्ट	३३	राम्रो	२०७४
	ओहम खोला पुल	खोला	समलगाउँ	संज्यालवाडा	काठे	१०	जिर्ण	२०६९
	वाणगंगा पुल	हिमा नदी	संज्यालवाडा	रोकायावाडा	काठे	८०	जिर्ण	२०५६
	आलघाट पुल	सेरी खोला	रोकायावाडा	सिंजा गा.पा.	काठे	२०	जिर्ण	२०४०
	शान्त्रा चियान घर	हिमा नदी	माडुसेरा	भान्या चौर	काठे	२०	जिर्ण	२०५६

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

७.१.४ सवारी रुटको विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत रहेका विभिन्न सडक खण्डहरुमा सार्वजनिक बस, जीप तथा निजी मोटरसाइकलहरु सञ्चालन भईरहेको पाइन्छ। यहाँ करिब वटा सवारी रुटहरु रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११२: सवारी रुटको विवरण

क्र.स.	सवारी रुट			
	देखि	सम्म	समय (बजे)	गाडीको प्रकार
१				
२				
३				
४				
५				

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

७.१.५ गाउँनगर क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधनहरुमा मुख्य साधनका रूपमा बस, जीप तथा मोटरसाइकल रहेको देखिन्छ। उक्त क्षेत्रमा चल्ने सवारी साधनहरुको संख्या, बस पार्क र बस विसौनी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ११३: गाउँनगर क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन

वडा नम्बर	सार्वजनिक सवारी साधनको विवरण		बस पार्क स्थल	बस विसौनी स्थल
	सवारीको प्रकार	संख्या		
१				

वडा नम्बर	सार्वजनिक सवारी साधनको विवरण		बस पार्क स्थल	बस विसौनी स्थल
	सवारीको प्रकार	संख्या		
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा

यस शिर्षक अन्तरगत इन्धनको उपयोगका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ ।

७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)

गाउँपालिकामा प्रायजसो सबै घरपरिवारमा दाउरालाई खाना पकाउने मुख्य इन्धनको रूपमा दाउराको उपयोग गर्ने गर्दछन् । कूल २३६९ घरपरिवार मध्ये ९९.८७ प्रतिशत अर्थात २३६६ घरपरिवारमा दाउराको उपयोग हुने गरेको देखिन्छ । अन्य घरपरिवार मध्ये एल पि ग्यास १, विद्युत १ र अन्य १ परिवारमा इन्धनको रूपमा उपयोग हुँदै आएको छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ११४: इन्धन उपयोग विवरण

वडा नं.	खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको प्रमुख स्रोत						
	दाउरा	एल पी ग्यास	गोबर ग्यास	गुईठा	विद्युत	अन्य	जम्मा
१	२२०	०	०	०	०	०	२२०
२	३००	०	०	०	०	०	३००
३	३३४	०	०	०	०	०	३३४
४	२९२	०	०	०	०	१	२९३
५	२५४	१	०	०	०	०	२५५
६	२३१	०	०	०	०	०	२३१
७	३४३	०	०	०	०	०	३४३
८	३९२	०	०	०	१	०	३९३
जम्मा	२३६६	१	०	०	१	१	२३६९
प्रतिशत	९९.८७	०.०४	०.००	०.००	०.०४	०.०४	१००

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

यस क्षेत्रमा बत्तीको लागि उपयोग गरिने इन्धनको रूपमा विजुली, सोलार र अन्य लगायतका रहेका छन् । जस मध्ये सबै भन्दा बढि १२२८ घरपरिवारले सोलार उपयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी अन्य विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ११५: बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	बत्तीको प्रमुख स्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या						जम्मा
	विद्युत	मट्टितेल	बायो ग्याँस	सोलार	अन्य		
१	२१८	०	०	२	०	२२०	
२	२९८	०	०	१	१	३००	
३	३१७	०	०	१७	०	३३४	
४	३	०	०	२८५	५	२९३	
५	१६८	०	०	८७	०	२५५	
६	९४	०	०	११२	२५	२३१	
७	४	०	०	३३६	३	३४३	
८	५	०	०	३८८	०	३९३	
जम्मा	११०७	०	०	१२२८	३४	२३६९	
प्रतिशत	४६.७३	०.००	०.००	५१.८४	१.४४	१००	

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

७.२.३ जल विद्युत, सौर्य ऊर्जा, वायु ऊर्जाबाट विद्युत उत्पादन विवरण

गाउँपालिकाको विभिन्न स्थानहरूमा वटा बैकल्पिक ऊर्जाका रूपमा लघु जलविद्युत रहेको पाइन्छ । यी विद्युत आयोजनाहरूबाट करिब किलोवाट बराबर क्षमताको विद्युत उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ । आयोजनागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ११६: जल विद्युत, सौर्य ऊर्जा, वायु ऊर्जाबाट विद्युत उत्पादन विवरण

विद्युत उत्पादन आयोजनाको नाम	ठेगाना	क्षमता (वाट, किलोवाट वा मेघावाट)
जम्मा		

स्रोत:संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि

यस शिर्षक अन्तरगत आधुनिक सुविधामा पहुँचका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ ।

७.३.१ आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा उपलब्ध सेवा सुविधा हेर्दा २६.१२ प्रतिशत घरपरिवारले रेडियो र ५३.११ प्रतिशत घरपरिवारमा मोबाइल टेलिफोन जस्ता सुविधाको उपयोग गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ११७: आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाइल टेलिफोन	कम्प्युटर	इन्टरनेट	मोटरसाइकल	मोटर/कार	रेफ्रिजरेटर	बस/टक	कुनै नभएको
१	८९	२३	८१	५	१	२	०	०	०	४१
२	७८	७५	२८८	२	०	०	०	०	०	१२
३	१३८	१३	१४४	०	१	०	०	०	०	१२१

वडा नम्बर	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाईल टेलिफोन	कम्प्युटर	इन्टरनेट	मोटरसाइकल	मोटर/कार	रेफ्रिजरेटर	बस/टक	कुनै नभएको
४	८८	८	२५१	४	१	१	०	०	०	३८
५	६७	५६	२४१	१४	२	८	१	१	०	९
६	७०	५९	१७०	२३	५	६	२	१	०	५६
७	९९	११	३०१	८	०	३	०	०	०	२८
८	२६६	४	३४४	५	३	२	०	०	१	५६
जम्मा	८९५	२४९	१८२०	६१	१३	२२	३	२	१	३६१
प्रतिशत	२६.१२	७.२७	५३.११	१.७८	०.३८	०.६४	०.०९	०.०६	०.०३	१०.५३

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

७.४ आवास तथा भवन

यस शिर्षक अन्तरगत आवासिय घरको वनावटको किसिमका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेस गरिएको छ ।

७.४.१ घरको जगको आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका घरहरू जगको आधारमा हेर्दा सबै भन्दा उच्च संख्यामा ढुङ्गा, इटा र माटो प्रयोग भएका घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या ९८.८२ प्रतिशत रहेको छ भने काठको खम्बा भएको घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या ६ मात्र रहेको छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ११८: घरको जगको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	घरको जगको आधारमा घरपरिवार						
	माटो वा ढुङ्गा	सिमेण्ट वा ढुङ्गा	फ्रेम स्ट्रक्चर	लोड वेयरिङ्ग	काठको सम्बा	अन्य	जम्मा
१	२२०	०	०	०	०	०	२२०
२	३००	०	०	०	०	०	३००
३	३२८	५	०	१	०	०	३३४
४	२९२	०	०	०	०	१	२९३
५	२४८	७	०	०	०	०	२५५
६	२२३	२	०	०	५	१	२३१
७	३३९	३	०	०	१	०	३४३
८	३९१	०	०	२	०	०	३९३
जम्मा	२३४१	१७	०	३	६	२	२३६९
प्रतिशत	९८.८२	०.७२	०.००	०.१३	०.२५	०.०८	१००

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका घरहरूलाई छानाको प्रकारका आधारमा हेर्दा सबै भन्दा उच्च संख्यामा माटोले छाएका घरहरूमा ९१.५२ प्रतिशत घरपरिवार बस्ने गरेको देखिन्छ । सबै भन्दा न्यून संख्यामा फुस वा खरको छाना भएको घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या १ मात्र रहेको छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ११९: छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	फुस वा खरको छाँना भएको	जस्ता/च्यादरको छाँना भएको	टायल/ढुङ्गाको छाँना भएको	आरसिसि ढलान भएको	काठको छाँना भएको	माटोको छाँना भएको	अन्य
१	०	२२	३	०	२	१९३	०
२	०	५	१	०	०	२९४	०
३	०	२३	०	१	४	३०५	१
४	०	२९	१	०	३	२६०	०
५	१	४२	०	१	४	२०७	०
६	०	१५	०	०	१	२१४	१
७	०	२५	२	१	०	३१४	१
८	०	९	०	३	०	३८१	०
जम्मा	१	१७०	७	६	१४	२१६८	३
प्रतिशत	०.०४	७.१८	०.३०	०.२५	०.५९	९१.५२	०.१३

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

७.४.३ घरको पर्खालको आधारमा घरपरिवार

यस क्षेत्रका घरहरूलाई घरको पर्खालको प्रकारका आधारमा हेर्दा सबै भन्दा उच्च संख्यामा ढुङ्गा, इटा र माटो प्रयोग भएका घरहरूमा ९८.२६ प्रतिशत घरपरिवार बस्ने गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२०: छाँनाको प्रकारका आधारमा घरधुरी

क्र.सं.	घरको भित्ताको प्रकार	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत
१	ढुङ्गा, इटा र माटो प्रयोग	२२०८	९८.२६
२	ढुङ्गा, इटा र सिमेन्ट प्रयोग	१	०.०४
३	काठ वा चिरपट	१९	०.८५
४	बाँस	०	०.००
५	काँचो इटा	१	०.०४
६	अन्य	२	०.०९
७	नखुलेको	१६	०.७१
जम्मा		२२४७	१००

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

७.५ भवन मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कूल २३६९ घरपरिवार मध्ये भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बसोवार गर्ने घरपरिवार कुनै पनि रहेको देखिदैन भने १ घरपरिवार भूकम्प प्रतिरोधी भवन भएको घरमा बस्दछन्। यस सम्बन्धी थप विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १२१: भवन मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

वडा नम्बर	भूकम्प प्रतिरोधी वा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या					
	मापदण्ड अनुसार बनेको	मापदण्ड अनुसार नबनेको	जम्मा	भूकम्प प्रतिरोधी भएको	भूकम्प प्रतिरोधी नभएको	जम्मा
१	०	२२०	२२०	०	२२०	२२०
२	०	३००	३००	०	३००	३००
३	०	३३४	३३४	०	३३४	३३४
४	०	२९३	२९३	१	२९२	२९३

वडा नम्बर	भूकम्प प्रतिरोधी वा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या					
	मापदण्ड अनुसार बनेको	मापदण्ड अनुसार नबनेको	जम्मा	भूकम्प प्रतिरोधी भएको	भूकम्प प्रतिरोधी नभएको	जम्मा
५	०	२५५	२५५	०	२५५	२५५
६	०	२३१	२३१	०	२३१	२३१
७	०	३४३	३४३	०	३४३	३४३
८	०	३९३	३९३	०	३९३	३९३
जम्मा	०	२३६९	२३६९	१	२३६८	२३६९

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

७.६ घर संख्याका आधारमा घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कूल घरपरिवार मध्ये एउटा मात्र घर हुने घरपरिवार संख्या २०३७ रहेको छ भने तीन भन्दा बढी घर भएका घरपरिवार ६ रहेको छ। यस सम्बन्धी थप विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १२२: घर संख्याका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नं.	घर संख्याका आधारमा घरपरिवार					जम्मा घरपरिवार संख्या
	एउटा मात्र घर हुने	२ वटा घर हुने	३ वटा घर हुने	३ वटा भन्दा माथी घर हुने	जम्मा घरपरिवार संख्या	
१	१८५	३२	३	०	२२०	
२	२५१	४३	६	०	३००	
३	२३६	८५	११	२	३३४	
४	२६५	१८	१०	०	२९३	
५	२०३	४४	७	१	२५५	
६	२१५	१२	२	२	२३१	
७	३१६	१७	९	१	३४३	
८	३६६	२५	२	०	३९३	
जम्मा	२०३७	२७६	५०	६	२३६९	

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

७.७ घरपरिवारले उपयोग गरिएको कोठा सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कूल घरपरिवार मध्ये एउटा मात्र कोठा भएको घरपरिवार संख्या ६१ रहेको छ भने छ भन्दा बढी कोठा भएका घरपरिवार ६११ रहेको छ। यस सम्बन्धी थप विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १२३: घरपरिवारले उपयोग गरिएको कोठा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	१ कोठा हुने परिवार	२ कोठा हुने परिवार	३ कोठा हुने परिवार	४ कोठा हुने परिवार	५ कोठा हुने परिवार	६ कोठा भन्दा बढी हुने परिवार
१	१७	६८	४१	४०	१४	४०
२	३	१४१	४२	६४	११	३९
३	२	१८	१५४	५३	२१	८६
४	५	२०	३६	८२	२७	१२३
५	३	४९	२९	५७	२८	८९
६	४	८१	७	४४	२७	६८
७	४	३१	४५	१०३	३३	१२७
८	२३	१६३	४५	१०२	२१	३९

वडा नम्बर	१ कोठा हुने परिवार	२ कोठा हुने परिवार	३ कोठा हुने परिवार	४ कोठा हुने परिवार	५ कोठा हुने परिवार	६ कोठा भन्दा बढी हुने परिवार
जम्मा	६१	५७१	३९९	५४५	१८२	६११

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

७.८ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

यस गाउँपालिकामा रहेका सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवनहरू वासस्थान, क्रियास्थल तथा धर्मशाला जस्ता कार्यका लागि प्रयोग हुने गरेको पाइन्छ। यी भवनहरू रहेको स्थान, प्रयोग, क्षेत्रफल, अवस्था र लाभान्वित घरपरिवार जस्ता विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १२४: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भइरहेकोछ?	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था	लाभान्वित घरधुरी
				जग्गा	भवन		
१							
२							
३							
४							
५							
६	धर्मशाला लौडिसिम	लाहार्ज	वासस्थान	५००	२००	राम्रो	५००
	क्रियास्थल भवन	लाहार्ज	क्रियास्थल	१०००	३००	राम्रो	४०००
७	धर्मशाला	रोकायावाडा		३००	२००	जिर्ण	५००
८							
जम्मा				१८००	७००		५०००

श्रोत: समुह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

७.९ सरकारी भवन

यस गाउँपालिकामा स्वास्थ्य चौकी, पशु सेवा केन्द्र, कृषि, महिला विकास, आयुर्वेद तथा हुलाक जस्ता सरकारी कार्यालयहरूले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको छ।

तालिका १२५: सरकारी भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था
				जग्गा	भवन	
१	वडा कार्यालय	काब्रा	वडा कार्यालय	-	-	जिर्ण
	पशु सेवा केन्द्र	काब्रा	पशु सेवा केन्द्र	-	-	राम्रो
	स्वास्थ्य चौकी	काब्रा	स्वास्थ्य चौकी	-	-	राम्रो
२	महिला विकास भवन	पोरीवाडा	महिला विकास कार्यालय	-	-	ठिकै
	वडा कार्यालय	खाडापानी	वडा कार्यालय	-	-	राम्रो
३						
४						
५						
६	आयुर्वेदिक भवन		आयुर्वेदिक अस्पताल	३००	२५०	राम्रो
७	वडा कार्यालय	वैदार	वडा कार्यालय	३००	३	जिर्ण
८	हेल्थपोष्ट	समल गाउँ	स्वास्थ्य चौकी	५०००	२०००	ठिकै
	वडा कार्यालय	संज्यालवाडा	वडा कार्यालय	५०००	३००	ठिकै

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था
				जग्गा	भवन	
	हुलाक	भट्टवाडा	हुलाक कार्यालय	१०००	-	जिर्ण

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

७.१० हुलाक, पत्रपत्रिका, दूरसञ्चार र रेडियो स्टेशन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाको वडा नं. मा सेवा रहेका छन् भने सबैजसो वडाहरूमा सेवाको उपलब्धता रहेको देखिन्छ।

तालिका १२६: हुलाक, पत्रपत्रिका, दूरसञ्चार र रेडियो स्टेशन सम्बन्धी विवरण

विवरण	नाम	ठेगाना
हुलाक		
प्रकाशित हुने पत्रपत्रिका		
दूरसंचार सेवा कार्यालय		
दूरसंचार टावर		
रेडियो स्टेशन		

श्रोत: समुह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

७.११ शवदाहस्थल तथा समाधिस्थल सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा शवदाहस्थलका लागि वटा स्थानहरू प्रयोग हुँदै आएको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १२७: शवदाहस्थल तथा समाधिस्थल सम्बन्धी विवरण

स्थल	ठेगाना

श्रोत: समुह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७४

परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

यस परिच्छेदमा संगठनात्मक तथा मानव संसाधनको विद्यमान अवस्था, सेवा सुविधा संचालन र नागरिक संगठन सम्बन्धी विश्लेषण तथा प्रस्तुती गरिएको छ ।

८.१ संगठनात्मक तथा मानव संसाधनको अवस्था

गाउँपालिकाको संगठनात्मक अवस्था हेर्दा गाउँसभा, गाउँकार्यपालिका, विषयगत शाखा वडा कार्यालय र विषयगत समितिहरु रहेका छन् । गाउँपालिकामा १ जना प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, १ जना लेखापाल, १ नासु, १ जना कम्प्युटर अपरेटर र १ जना कार्यालय सहयोगीहरु रहेका छन् । वडा कार्यालयहरुमा सचिव, लेखापाल र सामाजिक परिचालकहरु समेत रहेका छन् ।

८.१.१ गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु

यस गाउँपालिकामा स्वास्थ्य चौकी, हुलाक, आयुर्वेद औषधालय तथा गाउँपालिका र मातहतका सरकारी कार्यालयहरुले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको छ ।

तालिका १२८: गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१.	स्थानीय तह					
	गाउँपालिका / नगरपालिका	कनकासुन्दरी गा.पा.	गोदीज्युला	६		कनकासुन्दरी गा.पा.
	वडा कार्यालय	वडा कार्यालय	गोरुचौर	६	३	गोरुचौर
		वडा कार्यालय	रोकाया	७	३	वडा नं. ७
२	स्वास्थ्य संस्थाहरु					
	स्वास्थ्य चौकी					
	उप-स्वास्थ्य चौकी	स्वास्थ्य चौकी	गोरुचौर	६	१	कनकासुन्दरी वडा नं. ६
३	कृषि					
	कृषि कार्यालय					
४	पशु सेवा					
	पशुसेवा कार्यालय					
५	हुलाक					
	हुलाक कार्यालय	अतिरिक्त हुलाक	गोरुचौर	६	१	वडा नं. ६
६	वन					
७	प्रहरी कार्यालय					
	जिल्ला / प्रदेश					
	इलाका					
	चौकी					
८.	अन्य कार्यालयहरु					
		आयुर्वेद औषधालय	ध्याण्केघार	६	३	कनकासुन्दरी गा.पा.
९.	सरकारी स्वामित्वका संस्थान, समिति आदी					

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

८.१.२ गाउँपालिकाको आय विवरण

गाउँपालिकाको गत आर्थिक वर्षको अनुमानित र वास्तविक विवरण तथा चालु आर्थिक वर्षको अनुमानित आय विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १२९: गाउँपालिकाको आय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
शुरु मौज्दात			
घरजग्गा कर			
मालपोत वा भूमिकर			
हाटवजार पसल कर			
सवारी साधन कर			
मनोरञ्जन कर			
वहाल विटौरी			
विज्ञापन कर			
व्यवसाय कर			
व्यवसायिक भिडियो कर			
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर			
सेवा शुल्क			
दस्तुर			
विक्री आय			
दण्ड जरिवाना, पञ्जीकरण दस्तुर			
अन्य आय			
स्रोत उपयोग बाँडफाँड			
प्रदेश अनुदान			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
संघीय अनुदान			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय			

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

८.२ संघ/संस्था सम्बन्धी विवरण

८.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरुमा गरी कुल ९ वटा सामुदायिक संस्थाहरु रहेका छन् । यस्ता सामुदायमा रहेका संस्थाहरुको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

तालिका १३०: सामुदायिक संस्था विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक संस्थाको संख्या										
	सामुदायिक संस्था	कृषक समूह	वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लब	परम्परागत समूह (बडघर, गुठी, भेजा)	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति/टोल विकास संस्था	उच्चमी समूह	अन्य...
१											
२	-	-	-	२	-	-	-	२	-	-	-
३	-	-	-	-	-	-	५	-	-	-	-
४											
५											
६											
७											
८											
जम्मा	०	०	०	२	०	०	५	२	०	०	०

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

८.२.२ आमा महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण

यस गाउँपालिकामा कृषि तथा व्यापार व्यवसाय लगायतका आयआर्जनमूलक क्षेत्रमा लगानी गर्ने बचत समूहहरू रहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १३१: आमा महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
आमा तथा महिला											
कालिका स्वास्थ आमा समूह	१	२५	-	२५	-	-	२५	२५	६००००	-	
बडिमालिका स्वास्थ्य आमा समूह	१	२५	-	२५	-	-	२५	२५	१५०००	-	
नेउरीघाट स्वास्थ्य आमा समूह	१	२५	-	२५	-	-	२५	२५	१५०००	-	
फुलबारी स्वास्थ्य आमा समूह	१	२५	-	२५	-	-	२५	२५	११०००	-	
सरस्वती स्वास्थ्य आमा समूह	१	२५	-	२५	-	-	२५	२५	-	-	
मफान स्वास्थ्य आमा समूह	१	२५	-	२५	-	-	२५	२५	५०००	-	
मैपानी स्वास्थ्य आमा समूह	१	२५	-	२५	-	-	२५	२५	६५०००	-	
हिमाली स्वास्थ्य आमा समूह	१	२५	-	२५	-	-	२५	२५	७०००	-	
महादेव स्वास्थ्य आमा समूह	२	२५	-	२५	-	-	२५	२५	२०००	-	

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
श्रृजनशिल स्वस्थ्य आमा समूह	२	२५	-	२५	६	-	१९	२५	-	-	
फुलबारी स्वास्थ्य आमा समूह	२	२५	-	२५	-	-	२५	२५	४००००	-	
धुपी रुख स्वास्थ्य आमा समूह	२	२५	-	२५	-	-	२५	२५	-	-	
जनचेतना स्वास्थ्य आमा समूह	२	२५	-	२५	-	-	२५	२५	१२७०००	-	
मालिका स्वास्थ्य आमा समूह	२	२५	-	२५	-	-	२५	२५	-	-	
हजारी स्वास्थ्य आमा समूह	२	२५	-	२५	-	-	२५	२५	५५०००	५५०००	
आमा समूह	३	४५	-	४५	-	-	४५	४५	७००००	७००००	
आमा समूह	५	२०	-	२०	-	-	२०	२०	-	-	
आमा समूह	६	३०	-	३०	-	-	३०	३०	१००	३०००००	व्यापार
परम्परागत समूह											
जम्मा		४७०	०	४७०	६	०	४६४	४७०	४७५१००	४२५०००	

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

८.२.३ नागरिक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको विवरण

यस गाउँपालिकाको अन्तरगतका विभिन्न वडाहरूमा गठन गरिएका नागरिक सचेतना केन्द्र ४ वटा रहेका छन्। हालसम्म कुनै पनि टोलहरूमा टोल विकास संस्था गठन भएको अवस्था देखिदैन। यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका १३२: नागरिक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको विवरण

नागरिक सचेतना केन्द्रको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
टोल विकास संस्था											
नागरिक सचेतना केन्द्र											
चौथा	१	५०	-	-	-	-	-	-	२७५००	-	
चेतना	१	३४	-	-	-	-	-	-	४००००	-	
मालिका नागरिक सचेतना केन्द्र	२	२४	११	३५	१	-	३४	३५	१२५०००	१२५०००	कृषि
कुलदेव नागरिक सचेतना केन्द्र	२	२६	३	२९	-	-	२९	२९	६००	-	
नागरिक मंच											

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

८.२.४ कृषक, उच्चमी तथा बचत समूहको विवरण

यस गाउँपालिकाको वडा नं. ६ मा रहेको १ वटा कृषि बचत समूहमा ३० महिला र २० पुरुषहरु आवद्ध रहेको देखिन्छ । यी समूहहरुले विशेष गरी कृषि तथा पशुपालनमा लगानी गर्दै आएको पाइन्छ । यहाँ रहेको समूहहरुको समूहगत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १३३: कृषक, उच्चमी तथा बचत समूहको विवरण

कृषि, उच्चमी, तथा बचत समूह र संस्थाको नाम, ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
कृषि बचत समूह	६	३०	२०	५०	-	-	-	५०	७००	१०००००	कृषि
जम्मा		३०	२०	५०	०	०	०	५०	७००	१०००००	

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

८.२.५ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा विभिन्न विकासमूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिरहेका गैर सरकारी संस्थाहरु वटा रहेको पाइन्छ । गाउँपालिकामा कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेका संस्थाहरुको कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्रकृति, वार्षिक, बजेट, जनशक्ति तथा सहयोगी विकास साभेदार निकाय सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

तालिका १३४: गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक बजेट (रु.)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति संख्या	सहयोगी विकास साभेदारको नाम

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७४

अनुसूची १: वस्तुगत विवरण तथ्यांक संकलन फारमहरु
अनुसूची १ (क): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम
(दफा ८.१ (छ), ८.२ (ग), ८.३ (ख) सँग सम्बन्धित)

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण (Profile)

संस्थागत तथ्याङ्क संकलन फाराम

.....गाउँ/नगरपालिका

२०७४ भाद्र

..... गाउँ/नगरपालिका
संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम

खण्ड १: जनसंख्या विवरण

१.१ परिचय

१.१.१ प्रदेश नं :

१.१.२ जिल्लाको नाम :

कोड :

१.१.३ स्थानीय तहको नाम :

कोड :

१.१.४ गाउँ/नगर केन्द्रको जियोकोड :

१.२ व्यक्तिगत घटना विवरण (प्रत्येक वर्षको चैत्रमसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार संख्या)

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाइँसराई	
					आएको	गएको
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						
जम्मा						

१.३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण (गत आ.व.को १ वर्षको विवरण लिने)

रकम रु.हजारमा

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आसिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
१																	
२																	
३																	
४																	
५																	
६																	
७																	
८																	
९																	

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आंशिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग			
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	
जम्मा																		

खण्ड ख: आर्थिक विकास स्थिति विवरण

२.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण (संक्षिप्त विवरण)

वडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संसाधन																	
	कृषि र पशु		इन्जिनियरिङ्ग		वन		मेडिसिन		खाद्यप्रसोधन		वकिल		पत्रकार		अन्य		जम्मा	
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु		
१																		
२																		
३																		
४																		
५																		
६																		
७																		
८																		
९																		
जम्मा																		

२.२ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन

पोखरी रहेको स्थान	वडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल (विघा वा रोपनी)	बार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व (कोसँग)	बार्षिक आम्दानी (रु.)	गाउँ/नगर पालिकामा बार्षिक शुल्क (रु.)
जम्मा						

२.३ सिंचाई सुविधाको उपलब्धता

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम (सतह (कूलो/नहर), लिफ्टिङ्ग, बाँध, ट्युबेल/बोरिङ्ग, पोखरी वा अन्य)	सिंचाईको माध्यम (कूलो नहर, पाइप आदी)	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षैभरी वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई (कि.मि, क्षेत्रफल)	परिमाण			

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम (सतह (कूलो/नहर), लिफ्टिङ्ग, बाँध, ट्युबेल/बोरिङ्ग, पोखरी वा अन्य)	सिंचाईको माध्यम (कूलो नहर, पाइप आदी)	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्षैभरी वा मौसमी)	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरघुरी
				इकाई (कि.मि, क्षेत्रफल)	परिमाण			
जम्मा								

२.४ आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण

पशुपालन फर्म (गाई, भैसी, बाख्रा, बंगुर र कछुरा) को नाम	वडा नम्बर	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
जम्मा								

२.५ कृषि तथा पशुसेवासंग सम्बन्धित मानव संसाधन (संख्या)

वडा नम्बर	व्यवसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषि कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				
जम्मा				

२.६ कृषि तथा पशु सेवासंग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)

वडा नम्बर	कृषक समूह			पशुपालन समूह			व्यवसायिक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रोभेट तथा विउविजन केन्द्र	कोल्ड स्टोर तथा रिष्टिक स्टोर	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र
	समूह संख्या	सदस्य		समूह संख्या	सदस्य		फर्म संख्या	सदस्य		सहकारी संख्या	सदस्य				
		म	पु		म	पु		म	पु		म	पु			
१															

वडा नम्बर	कृषक समूह			पशुपालन समूह			व्यवसायिक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रोभेट तथा विजविजन केन्द्र	कोल्ड स्टोर तथा रष्टिक स्टोर	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र
	समूह संख्या	सदस्य		समूह संख्या	सदस्य		फर्म संख्या	सदस्य		सहकारी संख्या	सदस्य				
		म	पु		म	पु		म	पु		म	पु			
२															
३															
४															
५															
६															
७															
८															
९															
जम्मा															

२.७ घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट संख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या			संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	परम्परागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
१										
२										
३										
४										
५										
६										
७										
८										
९										
जम्मा										

२.८ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण (उद्योग तथा पर्यटन)

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व (सरकारी, पब्लिक निजी, सहकारी)	उद्योगको प्रकार (लघु, घरेलु, साना, मफौला तथा ठूला आदी)	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको वार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
ठूला								
मध्यम								
साना								

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व (सरकारी, पब्लिक निजी, सहकारी)	उद्योगको प्रकार (लघु, घरेलु, साना, मफौला तथा ठूला आदी)	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको वार्षिक आमदानी (रु. हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
घरेलु								
लघु								
जम्मा								

२.९ व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण (किराना, मासु, तरकारी, फलफूल आदी)

व्यापार तथा व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	व्यापार र व्यवसायको किसिम (* कोड प्रयोग गर्ने)	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व (एकल, साभेदारी र सहकारी)	वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)

*व्यापार र व्यवसायको किसिम कोड: १. किराना वा व्यापारिक वस्तु, २. मासु विक्री केन्द्र, ३. तरकारी तथा फलफूल विक्री केन्द्र, ४. दुध चिस्यान तथा विक्री केन्द्र, ५. निर्माण सामग्री, ६. औषधी पसल वा क्लिनिक, ७. मर्मत सेवा केन्द्र, ८. इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिकस पसल, ९. होटेल तथा रेष्टुरेण्ट, १०. कपडा तथा फन्सी

२.१० धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व (नीज, पब्लिक लि., सामुदायिक)	विशेषता (धार्मिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय अन्य)	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच पुगेको/नपुगेको	होटल, लज, रेष्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (कि.मी.)			

२.११ होटेल, रिसोर्ट, रेष्टुरेण्ट र होमस्टे सम्बन्धी विवरण

नाम	वडा नम्बर	स्थान	क्षमता		होटेलको प्रकार (आवासीय, रिसोर्ट, होमस्टे, रेस्टुरेण्ट, अन्य)	होटेलको स्तर (स्टार, ननस्टार)	बार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	बेड संख्या			आन्तरिक	वाह्य (विदेशी)

२.१२ कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

कृषि बजार			हाट बजार (कृषि बजार बाहेक)			
कृषि बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरु	हाट बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	हाट बजार लाग्ने दिन वा वार	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधार
थोक बजार						
खुद्रा बजार						

खण्ड ग: सामाजिक विकास

३.१. शैक्षिक तथा मानव संसाधन

३.१.१ विद्यालयको भौतिक अवस्था

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ/छैन)	प्रयोग शाला	डेस्क/वेञ्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारवार, कच्चि, पक्की पर्खाल)	चर्पीको सुविधा (छ/छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)
		कु	कु	कु	कु							

३.१.५ भर्ना दर, निरन्तरता दर, शिकाई उपलब्धी दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसार गुम्बा)	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			शिकाई उपलब्धी दर			उतिर्ण दर		
		पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
जम्मा													

३.१.६ विद्यार्थी उतिर्ण दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसार गुम्बा)	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी		छात्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा

३.१.७ शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	इन्टरनेट सुविधा (भएको/नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको/नभएको)

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा (भएको/ नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/ नभएको)	इन्टरनेट सुविधा (भएको/ नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको/ नभएको)

३.१.८ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बाल क्लब गठन (भएको/ नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/ नभएको)

३.१.९ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार																			
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा										
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा									

३.२ स्वास्थ्य तथा पोषण विवरण

३.२.१ स्वास्थ्य संस्था विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	संस्थाको प्रकार *	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/छैन)											
			स्विकृत दरबन्दी	पूर्तिको अवस्था		प्रसुती सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे सेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व सेवा	रक्त संचार सेवा		

*१. अस्पताल, २. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ३. स्वास्थ्य चौकी, ४. नीजि अस्पताल, ५. आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, ६. आखा उपचार केन्द्र, ७. प्रसुती गृह, ८. बाल अस्पताल, ९. मानसिक अस्पताल, १०. प्राकृतिक चिकित्सालय, ११. रक्त संचार केन्द्र, १२. एचआईभि परीक्षण तथा परामर्श केन्द्र, १३. शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १४. सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, १५. नीजि क्लिनिक, १६. शिक्षण अस्पताल १७. फार्मसी १८. अन्य

३.२.३ चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	प्रकार	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या														
			विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य	अन्य						

३.२.४ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ वर्ष मुनीका बालबालिका	
	१ वर्ष मुनीका	२ वर्ष मुनीका	५ वर्ष मुनी	विसिजि	पेण्टाभ्यालेण्ट*	पोलियो तेश्रो	दादुरा /रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस (जे.ई.)	बुद्धी अनुगमन गरिएका	बुद्धी अनुगमन गरिएका मध्ये कुषोषित

*डिपिटी, हेपबि, हिपवि३

३.२.५ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गत बर्षको गर्भवती/प्रसुती भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसुती भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
	जम्मा						

३.२.७ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गर्भावस्था/प्रसुती अवस्था/सुत्केरी पछिको ६ हप्ता भित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-५९ बर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या
						महिला		पुरुष		
						स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	
१										
२										
३										
४										
५										
६										
७										
८										
९										
	जम्मा									

३.२.९ गाउँपालिका/नगरपालिका भित्रमा देखा परेका प्रमुख रोग र तिनको उपचारसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया					
२	भाडा पखाला					
३	मलेरिया					
४	कालाजार					
५	क्षय रोग (टिबी)					
६	कृष्ठ रोग					
७	रक्तचाप					
८	मुटु रोग					
९	ग्यास्ट्रिक/अल्सर					
१०	पक्षघात					
११	एचआइभि एड्स					
१३	क्यान्सर					
१४	मधुमेह (चिनी रोग)					

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१५	दम (स्वासप्रश्वास)					
१६	प्रसूतीजन्य रोग					
१७	अन्य					
	जम्मा					

नोट :- स्वास्थ्य संस्थामा सवैभन्दा बढी आएका १० वटा रोगहरुको नाम क्रमशः लेख्ने (रोगको नाम सूची राख्ने)

३.३ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

३.३.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जनस्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग(१.खेलकुद, २. प्रदर्शनी, ३. मनोरञ्जन, ४. पिकनिक)	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक लि. वा अन्य)	आम्दानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						

३.३.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिङ्ग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	पाएको सम्मान वा पुरस्कार

३.३.२ मुख्य चाड, पर्व तथा मेला जात्रा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक, ऐतिहासिक, मनोरञ्जन)	कैफियत

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक, ऐतिहासिक, मनोरञ्जन)	कैफियत

खण्ड ४: भौतिक पूर्वाधार स्थिति विवरण

४.१ सडकमार्ग

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरु		लम्बाई (कि.मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, कालो पत्रे)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			

४.१ पैदल मार्ग

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरु		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		

४.२ पुल तथा पुलेसा

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरु		भोलुङ्गे/काठे / ट्रष्ट/ पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	निर्मित साल
			देखि	सम्म				

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरु		भोलुङ्गे/काठे / टुष्ट/ पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	निर्मित साल
			देखि	सम्म				

४.३ सरकारी भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)
				जग्गा	भवन	

४.४ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भइरहेकोछ?	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	लाभान्वित घरधुरी
				जग्गा	भवन		

खण्ड ५: वन, जैविक विविधता तथा वातावरण

५.१ वनको विवरण

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचित दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
१	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
२	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
३	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
४	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
५	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
६	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
७	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
८	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचित दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
९	कवुलियती							
	धार्मिक							
	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							

नोट: जडिबुटी भन्नाले काठ, दाउरा र स्याउला बाहेक अन्य वन पैदावर जस्तै: जरा, पात, फल, फूल, खोटो, रस, चोप, कोया, विया, भुवा आदी बुझ्नु पर्दछ ।

५.२ जडिबुटीको विवरण

जडिबुटीको नाम	वनको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	बार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	बार्षिक राजस्व संकलन (रु. हजारमा)घ
जम्मा					

५.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष र मध्यवर्ती तथा संरक्षित क्षेत्र

राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, र संरक्षित क्षेत्रको नाम	समेटेका वडाहरु	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	मध्यवर्ती क्षेत्रको क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	संरक्षित र मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने घरधुरी
जम्मा				

५.४ चरन क्षेत्र

वडा नम्बर	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली (घुम्ती, चक्लाबन्दी, सामान्य)

वडा नम्बर	चरण क्षेत्रको नाम	चरण हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरण व्यवस्थापन प्रणाली (घुम्टी, चक्लाबन्दी, सामान्य)
जम्मा				

५.५ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन

५.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा वसोवास गरेका परिवार विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरघुरी संख्या					
		पहिरो	नदि कटान	बाढी	अति भिरोलो	अन्य	जम्मा

५.५.२ विपदबाट मानवीय क्षती

वडा नम्बर	आगलागी		बाढी		पहिरो		शितलहर		रोग माहामारी		सर्पदंस		जंगली जनावरबाट क्षती		भूकम्प		अन्य (चट्याड)		
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	
१.																			
२.																			
३.																			
४.																			
५.																			
६.																			
७.																			
८.																			
९.																			
जम्मा																			

५.५.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय (महिना उल्लेख गर्नुहोस्)

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शितलहर	रोग माहामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षती
१							
२							
३							

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शितलहर	रोग माहामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षती
४							
५							
६							
७							
८							
९							
जम्मा							

५.५.४ विपदको असर विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नम्बर	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गाजमीन		अन्य क्षती	
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
आगलागी									
बाढी डुवान									
पहिरो									
शितलहर									
रोग माहामारी									
सर्पको टोकाइ									
भूकम्प									
जंगली जनावरबाट क्षती									
अन्य									
जम्मा									

५.५.५ विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार (गत १ बर्षको असरको आधारमा)

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण										
	वडा नम्बर	विद्यालय		पुल पुलेसा		बाटोघाटो		कूलो नहर, खानेपानी		अन्य	
		संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	कि.मी.	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)
बाढी डुवान											
पहिरो											
भूकम्प											
जंगली जनावरको क्षती											
अन्य											
जम्मा											

५.५.६ संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचना (नाम, स्थान, क्षेत्रफल)

संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमीन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई हेक्टर	परिमाण
संरक्षित पानी मुहान				

संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमीन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई	परिमाण
नदी नियन्त्रण तथा उकासबाट संरक्षित क्षेत्रको नाम				
संरक्षित खेतवारीको क्षेत्रफल				
भिरालो रोकथाम तथा संरक्षित संरचना				
संरक्षित गल्ली र पहिरो			संख्या	

खण्ड ६ : संस्थागत विकास विवरण

६.१ गाउँपालिका/नगरपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१.	स्थानीय सरकार					
	गाउँपालिका/नगरपालिका					
	वडा कार्यालय					
२	स्वास्थ्य संस्थाहरु					
	अस्पताल					
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र					
	स्वास्थ्य चौकी					
	उप स्वास्थ्य चौकी					
३	कृषि					
४	पशु सेवा					
५	हुलाक					
६	वन					
७	प्रहरी कार्यालय					
	जिल्ला / प्रदेश					
	इलाका					
	चौकी					
८.	अन्य कार्यालयहरु					

गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक बजेट (रु.)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति संख्या	सहयोगी विकास साभेदारको नाम

६.२.७ गाउँपालिका/नगरपालिकाको आय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
शुरु मौज्जात			
घरजग्गा कर			
मालपोत वा भूमिकर			
हाटवजार पसल कर			
सवारी साधन कर			
मनोरञ्जन कर			
वहाल विटौरी			
विज्ञापन कर			
व्यवसाय कर			
व्यवसायिक भिडियो कर			
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर			
सेवा शुल्क			
दस्तुर			
विक्री आय			
दण्ड जरिवाना			
अन्य आय			
स्रोत उपयोग बाँडफाँड			
प्रदेश अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
संघीय अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय			

अनुसूची १ (ख): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम
(दफा ८.१ (छ), ८.२ (ग), ८.३ (छ) सँग सम्बन्धित)

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण

पारिवारिक विवरण संकलन फाराम

.....गाउँपालिका /नगरपालिका

२०७४

..... गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण
पारिवारिक विवरण संकलन फाराम

अनुसूची २: व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पसलको प्रकार	पसलको संख्या	लगभग वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)
१	किराना	३	०
	कपडा तथा फेन्सी		
	मासु पसल		
	तरकारी तथा फलफुल बिक्री केन्द्र		
	दुध चिस्यान तथा बिक्री केन्द्र		
	निर्माण सामग्री		
	औषधी पसल वा क्लिनिक		
	मर्मत सेवा केन्द्र		
	इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल		
	सुनचाँदी पसल		
	चिया, खाजा वा नास्ता पसल		
	कस्मेटिक तथा व्युटी पार्लर		
	पुस्तक पसल		
२	किराना	२	१००
	कपडा तथा फेन्सी		
	मासु पसल		
	तरकारी तथा फलफुल बिक्री केन्द्र		
	दुध चिस्यान तथा बिक्री केन्द्र		
	निर्माण सामग्री		
	औषधी पसल वा क्लिनिक		
	मर्मत सेवा केन्द्र		
	इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल		
	सुनचाँदी पसल		
	चिया, खाजा वा नास्ता पसल		
	कस्मेटिक तथा व्युटी पार्लर		
	पुस्तक पसल	१	४०
३	किराना		
	कपडा तथा फेन्सी		
	मासु पसल		
	तरकारी तथा फलफुल बिक्री केन्द्र		
	दुध चिस्यान तथा बिक्री केन्द्र		
	निर्माण सामग्री		
	औषधी पसल वा क्लिनिक		
	मर्मत सेवा केन्द्र		
	इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल		
	सुनचाँदी पसल		

वडा नम्बर	पसलको प्रकार	पसलको संख्या	लगभग वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)
	चिया, खाजा वा नास्ता पसल		
	कस्मेटिक तथा व्युटी पार्लर		
	पुस्तक पसल		
४	किराना		
	कपडा तथा फेन्सी		
	मासु पसल		
	तरकारी तथा फलफुल बिक्री केन्द्र		
	दुध चिस्यान तथा बिक्री केन्द्र		
	निर्माण सामग्री		
	औषधी पसल वा क्लिनिक		
	मर्मत सेवा केन्द्र		
	इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिकस पसल		
	सुनचाँदी पसल		
	चिया, खाजा वा नास्ता पसल		
	कस्मेटिक तथा व्युटी पार्लर		
	पुस्तक पसल		
५	किराना		
	कपडा तथा फेन्सी		
	मासु पसल		
	तरकारी तथा फलफुल बिक्री केन्द्र		
	दुध चिस्यान तथा बिक्री केन्द्र		
	निर्माण सामग्री		
	औषधी पसल वा क्लिनिक		
	मर्मत सेवा केन्द्र		
	इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिकस पसल		
	सुनचाँदी पसल		
	चिया, खाजा वा नास्ता पसल		
	कस्मेटिक तथा व्युटी पार्लर		
	पुस्तक पसल		
६	किराना	१	५००
	कपडा तथा फेन्सी	१	२०००
	मासु पसल	१	१००००
	तरकारी तथा फलफुल बिक्री केन्द्र	१	३००
	दुध चिस्यान तथा बिक्री केन्द्र		
	निर्माण सामग्री	१	२०००
	औषधी पसल वा क्लिनिक		
	मर्मत सेवा केन्द्र	१	१८०
	इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिकस पसल	१	१५०

वडा नम्बर	पसलको प्रकार	पसलको संख्या	लगभग वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)
	सुनचाँदी पसल		
	चिया, खाजा वा नास्ता पसल	२	९००
	कस्मेटिक तथा व्युटी पार्लर		
	पुस्तक पसल		
७	किराना	१	२००
	कपडा तथा फेन्सी		
	मासु पसल	१	५००
	तरकारी तथा फलफुल बिक्री केन्द्र		
	दुध चिस्यान तथा बिक्री केन्द्र		
	निर्माण सामाग्री		
	औषधी पसल वा क्लिनिक		
	मर्मत सेवा केन्द्र		
	इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल		
	सुनचाँदी पसल		
	चिया, खाजा वा नास्ता पसल		
	कस्मेटिक तथा व्युटी पार्लर		
	पुस्तक पसल		
	८	किराना	२
कपडा तथा फेन्सी			
मासु पसल			
तरकारी तथा फलफुल बिक्री केन्द्र			
दुध चिस्यान तथा बिक्री केन्द्र			
निर्माण सामाग्री			
औषधी पसल वा क्लिनिक			
मर्मत सेवा केन्द्र			
इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल			
सुनचाँदी पसल			
चिया, खाजा वा नास्ता पसल		१	५०
कस्मेटिक तथा व्युटी पार्लर			
पुस्तक पसल			
जम्मा		२०	१७०४०

गाउँ वस्तुगत विवरण

कनकासुन्दरी गाउँपालिका, २०७४

क्र.स.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	पूर्व आधारभूत			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
२.४	कोईलीचरी मावि	३	१५	१०	२५	१३०	१०१	२३१	३५	२५	६०	१८०	१३६	३१६
२.५	कनका सुन्दरी मावि	५	७	९	१६	२००	१८०	३८०	१२०	१०१	२२१	३२७	२९०	६१७
२.६	मालिका मावि	७	-	-	०	२१६	१८९	४०५	५२	५७	१०९	२६८	२४६	५१४
२.७	पाण्डव गुफा मावि	८	१३	१४	२७	१८२	१५६	३३८	५९	३१	९०	२५४	२०१	४५५
जम्मा			१२०	१०४	२२४	१०६२	९५७	२०१९	३८२	३५०	७३२	१५६४	१४११	२९७५
३	संस्थागत विद्यालय													
३.१	हिमालयन बोर्डिङ	५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.२	हिमा मोडर्न बो. स्कुल	६	३०	३०	६०	३०	३०	६०	-	-	-	-	-	-
जम्मा			३०	३०	६०	३०	३०	६०	०	०	०	०	०	०
कुल जम्मा			५६३	४५०	१०१३	१८८६	१५८७	३४७३	३८२	३५०	७३२	२७७१	२३२७	५०९८

क्र.स.	विद्यालयको नाम	बडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला कम्प्युटर समेत	डेस्क, बेञ्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	चर्पीको सुविधा	स्वच्छ खानेपानी
			पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
२.३	बुदुचौतारी मावि	३	१	१	५	७	छैन	छैन	२	५०		छ	छैन
२.४	कोईलीचरी मावि	३	१	३	२	८	छैन	छैन	३	७०	कच्ची	छ	छ
२.५	कनका सुन्दरी मावि	५	-	९	-	२३	छैन	छ	४	-	कच्ची	छ	छ
२.६	मालिका मावि	७	१	२	१	२०	छैन	छ	४	१५००	तारवार	छैन	छैन
२.७	पाण्डव गुफा मावि	८	-	६	-	१६	छैन	छ	४	६०००	कच्ची	छ	छैन
जम्मा			३	२९	८	१०२							
३	संस्थागत विद्यालय												
३.१	हिमालयन बोर्डिङ्ग	५	-	१	-	४	छ	छैन	४	-	कच्ची	छ	छ
३.२	हिमा मोडर्न बो. स्कूल	६	-	३	-	६	छैन	छैन	४	५००		छ	छ
जम्मा			०	४	०	१०	५	०	८		०	१०	१०
कुल जम्मा			६	६६	१५	२०५							

गाउँ वस्तुगत विवरण

कनकासुन्दरी गाउँपालिका, २०७४

क्र.स.	विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
२.४	कोईलीचरी मावि	३	८	१२	२	२	-	-	१	१
२.५	कनका सुन्दरी मावि	५	१८	१७	१	१	-	१	१	१
२.६	मालिका मावि	७	४	९	४	४	-	-	१	-
२.७	पाण्डव गुफा मावि	८	१८	१३	४	२	१	२	१	२
जम्मा			६७	७३	१४	१३	१	३	४	४
३	संस्थागत विद्यालय									
३.१	हिमालयन बोर्डिङ	५	-	-	-	-	-	-	-	-
३.२	हिमा मोडर्न बो. स्कुल	६	५	२	३	३	-	-	-	१
जम्मा			५	२	३	३	०	०	०	१
कुल जम्मा			१००	११५	३१	३०	१	६	७	८

क्र.स.	विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धी दर			उतिर्ण दर		
			पूर्वप्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	पूर्वप्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
२.५	कनका सुन्दरी मावि	५	८०	६०	९९	७५	५५	८०	८०	८२	५०	८५	९२	९५
२.६	मालिका मावि	७	९०	९०	५०	८०	९०	७०	९०	९०	-	९५	८५	-
२.७	पाण्डव गुफा मावि	८	८०	९०	७०	९०	८०	७०	७०	९०	-	१००	९४	-
जम्मा			८९	८४	७०	८४	७२	६२	६६	८१	५०	९६	९५	९५
३	संस्थागत विद्यालय													
३.१	हिमालयन बोर्डिङ्ग	५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.२	हिमा मोडर्न बो. स्कुल	६	-	५०	-	-	९५	-	-	-	-	-	-	-
जम्मा			०	५०	०	०	९५	०	०	०	०	०	०	०
कुल जम्मा			७४	६८	७०	७२	८१	६२	६६	८१	५०	९६	९५	९५

अनुसूची ९: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धीत विशेष व्यवस्था

क्र.स.	विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा	CBEGRA कार्यान्वयन	एकीकृत पाठ्यक्रम	इन्टरनेट सुविधा	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी
१	आधारभूत विद्यालय (सामुदायिक)						
१.१	महादेव आवि, चौथा	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.२	ज्ञानुदय आवि, रिमा	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.३	कुलदेव आवि, नेडर	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.४	महारुद्र आवि, बुम्र	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.५	सिप्टी आवि, सिप्टी	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.६	कालिका आवि	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.७	देवीचौर आवि	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.८	मालिका आवि	२	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
१.९	कैलाश आवि	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.१०	गौरी आवि	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.११	भैलेपाटा आवि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
१.१२	धोविघाट आवि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
१.१३	साउवाडा आवि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
१.१४	कालिका आवि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
१.१५	हिमा आवि	५	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
१.१६	विन्द्रासैनी आवि	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.१७	गोरुचौर आवि	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.१८	काफलडाँडा आवि	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
१.१९	रोकाय आवि	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२	माध्यमिक विद्यालय (सामुदायिक)						
२.१	महादेव मावि	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२.२	नेपाल राष्ट्रिय मावि	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२.३	बुदुचौतारी मावि	३	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
२.४	कोईलीचरी मावि	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२.५	कनका सुन्दरी मावि	५	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको

क्र.स.	विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा	CBEGRA कार्यान्वयन	एकीकृत पाठ्यक्रम	इन्टरनेट सुविधा	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी
२.६	मालिका मावि	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
२.७	पाण्डव गुफा मावि	८	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
३	संस्थागत विद्यालय						
३.१	हिमालयन बोर्डिङ्ग	५					
३.२	हिमा मोडर्न बो. स्कुल	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको

अनुसूची १०: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक	बाल क्लब गठन	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग
१	आधारभूत विद्यालय (सामुदायिक)					
१.१	महादेव आवि, चौथा	१	भएको	भएको	नभएको	भएको
१.२	ज्ञानुदय आवि, रिमा	१	भएको	भएको	भएको	भएको
१.३	कुलदेव आवि, नेडर	१	भएको	भएको	नभएको	भएको
१.४	महारुद्र आवि, बुम्र	१	भएको	भएको	नभएको	भएको
१.५	सिप्टी आवि, सिप्टी	१	भएको	भएको	नभएको	भएको
१.६	कालिका आवि	१	भएको	भएको	नभएको	भएको
१.७	देवीचौर आवि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
१.८	मालिका आवि	२	भएको	भएको	भएको	नभएको
१.९	कैलाश आवि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
१.१०	गौरी आवि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
१.११	भैलेपाटा आवि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
१.१२	धोविघाट आवि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
१.१३	साउवाडा आवि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
१.१४	कालिका आवि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
१.१५	हिमा आवि	५	भएको	भएको	भएको	भएको
१.१६	विन्द्रासैनी आवि	५	भएको	भएको	भएको	भएको
१.१७	गोरुचौर आवि	६				
१.१८	काफलडाँडा आवि	७				
१.१९	रोकाय आवि	७				
२	माध्यमिक विद्यालय (सामुदायिक)					
२.१	महादेव मावि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
२.२	नेपाल राष्ट्रिय मावि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
२.३	बुदुचौतारी मावि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
२.४	कोईलीचरी मावि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
२.५	कनका सुन्दरी मावि	५	भएको	भएको	भएको	भएको
२.६	मालिका मावि	७				
२.७	पाण्डव गुफा मावि	८	भएको	नभएको	भएको	भएको
३	संस्थागत विद्यालय					
३.१	हिमालयन बोर्डिङ	५				
३.२	हिमा मोडर्न बो. स्कुल	६				

क्र.स.	विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार										
			दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
			छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
२.४	कोईलीचरी मावि	३	२	२	२	२	-	६	९	३	२	-	-
२.५	कनका सुन्दरी मावि	५	१०८	४९	२	४	-	-	-	-	-	-	-
२.६	मालिका मावि	७	३०	२२	५	८	-	८०	९०	१०	१५	-	-
२.७	पाण्डव गुफा मावि	८	६३	७२	२	८	-	११०	११२	१०	२०	-	-
जम्मा			२०७	१५६	१९	२८	०	२०७	२२५	२७	४२	०	०
३	संस्थागत विद्यालय												
३.१	हिमालयन बोर्डिङ्ग	५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.२	हिमा मोडर्न बो. स्कुल	६	१०	५	२	१	-	१०	५	१५	१०	-	-
जम्मा			१०	५	२	१	०	१०	५	१५	१०	०	०
कुल जम्मा			३११	३८७	३५	४७	०	२६३	२९१	५८	७६	०	०

अनुसूची १२: नगरसभा वा गाउँसभा तथा नगरकार्यपालिका वा गाउँकार्यपालिका पदाधिकारीको
विवरण

अनुसूची १३: गाउँपालिकाबाट वस्तुगत विवरणका लागि छानिएका कार्यदलका सदस्यहरु

अनुसूची १४: सेवा प्रदायक सरकारी कार्यालयहरु तथा प्रमुखहरुको सम्पर्क विवरण

अनुसूची १५: गैर सरकारी संघ/संस्थाहरुको सम्पर्क विवरण

अनुसूची १६: वित्तीय संघ/संस्थाहरुको सम्पर्क विवरण

अनुसूची १७: गाउँ तथा नगरपालिकाको वडा सिमाना सहितको नक्शा

अनुसूची १८: आपतकालीन सेवा प्रदायक सम्पर्क विवरण

अनुसूची १९: चालु आ.व.को बजेट विवरण

अनुसूची २०: सहयोगी संस्थाको संक्षिप्त विवरण

सन्दर्भ सामाग्री

- संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, (२०७४ वि.सं.)। गाउँ नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७४ । काठमाण्डौं: संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार ।
- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, (२०७० वि.सं.)। नेपालमा गरिवीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८, काठमाण्डौं: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग थापाथली ।
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Village Development Committee/Municipality)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population Census 2011 (Household and Population by Sex Ward Level)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usual Activity Performed in the 12 Month and Economic Activity)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usually Active and Not Active Population and Living Arrangement of Children)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2016). *Statistical Year Book 2015*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- National Planning Commission, (2014). *Nepal Human Development Report, 2014*. Kathmandu: GoN, National Planning Commission.